II

(Neleģislatīvi akti)

LĒMUMI

KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2020/348

(2019. gada 24. oktobris)

par atbalsta shēmu SA.35980 – 2019/C – Apvienotā Karaliste – Elektroenerģijas tirgus reforma: jaudas mehānisms

(izziņots ar dokumenta numuru C(2019) 7610)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 108. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

uzaicinājusi attiecīgās personas iesniegt piezīmes saskaņā ar minētajiem pantiem ([1]) un ņemot vērā to piezīmes,

tā kā:

1. PROCEDŪRA

(1) Pēc pirmspaziņošanas posma saziņas Apvienotās Karalistes iestādes 2014. gada 23. jūnijā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā "Līgums") 108. panta 3. punktu paziņoja Komisijai par ierosināto pasākumu atbalstīt jaudas nodrošinātājus Lielbritānijas elektroenerģijas tirgū ([2]). Šajā lēmumā minētais pasākums tiek saukts par "pasākumu".

(2) Komisija 2014. gada 23. jūlijā nolēma neiebilst pret atbalsta shēmu, ar kuru ievieš pasākumu, pamatojoties uz to, ka minētā shēma atbilda nosacījumam, kas izklāstīts Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktā, un tāpēc bija saderīga ar iekšējo tirgu ([3]) ("2014. gada lēmums").

(3) Pirmā izsole jaudas tirgū, uz kuru attiecas pasākums ("jaudas tirgus" vai "JT"), notika 2014. gada 16.–18. decembrī. Izsole bija par jaudas piegādi četrus gadus vēlāk, t. i., 2018. gadā.

(4) Vispārējā tiesa 2018. gada 15. novembrī atcēla 2014. gada lēmumu ar savu spriedumu lietā T-793/14 *Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*/Komisija ("VT spriedums"). Īsumā, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, pamatojoties uz pirmspaziņošanas posma ilgumu un apstākļiem un to, ka Komisija sākotnējās izskatīšanas posmā neveica atbilstošu izmeklēšanu attiecībā uz dažiem jaudas tirgus aspektiem, jo īpaši attiecībā uz pieprasījumreakcijas nozīmi un attieksmi pret to paziņotajā jaudas mehānismā, Komisijai vajadzēja būt šaubām par pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Šo šaubu dēļ Komisijai vajadzēja sākt Līguma 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru, tādējādi ļaujot ieinteresētajām personām iesniegt tai savus apsvērumus un tām pieejamo atbilstošo informāciju, lai Komisija varētu labāk novērtēt jaudas tirgus saderību ar iekšējo tirgu.

([1]) OV C 109, 22.3.2019., 3. lpp.
([2]) Ierosinātais pasākums neattiecas uz Ziemeļīriju, jo tajā ir atsevišķa elektroenerģijas tirgus kārtība.
([3]) Komisijas 2014. gada 23. jūlija Lēmums necelt iebildumus par atbalsta shēmu attiecībā uz jaudas tirgu Apvienotajā Karalistē (Valsts atbalsts SA.35980 (2014/N-2)) (OV C 348, 3.10.2014., 5. lpp.).

(5) Papildu informācija no Apvienotās Karalistes tika saņemta 2018. gada 20. decembrī.

(6) Komisija 2019. gada 25. janvārī pārsūdzēja VT spriedumu (lieta C-57/19). Tā kā apelācija nenodrošina sprieduma izpildes pagaidu atlikšanu, Komisija, lai izpildītu VT spriedumu, atkārtoti novērtēja JT.

(7) Pēc atkārtota novērtējuma Komisija 2019. gada 21. februāra vēstulē informēja Apvienoto Karalisti par to, ka tā ir nolēmusi sākt Līguma 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru attiecībā uz pasākumu.

(8) Komisijas lēmums sākt procedūru ("lēmums par procedūras sākšanu") tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ([4]). Komisija aicināja ieinteresētas personas iesniegt savas piezīmes.

(9) Apvienotā Karaliste savas piezīmes par lēmumu par procedūras sākšanu nosūtīja Komisijai 2019. gada 12. aprīļa vēstulē. Komisija saņēma piezīmes no 35 ieinteresētajām personām. Komisija pārsūtīja šīs piezīmes Apvienotajai Karalistei un deva tai iespēju atbildēt. Komisija saņēma Apvienotās Karalistes atbildes piezīmes 2019. gada 7. jūnija, 19. jūlija un 12. septembra vēstulē.

(10) 2017. gada 29. martā Apvienotā Karaliste uz Līguma par Eiropas Savienību (LES) 50. panta pamata iesniedza paziņojumu par savu nodomu izstāties no Savienības. Saskaņā ar LES 50. panta 3. punktu valstij, kura izstājas, Līgumi vairs nav saistoši no dienas, kad stājas spēkā izstāšanās līgums, vai, ja tāds nav noslēgts, divus gadus pēc minētā paziņojuma, ja vien Eiropadome, vienojoties ar attiecīgo dalībvalsti, vienprātīgi nenolemj šo laikposmu pagarināt. Šis laikposms ir ticis pagarināts divas reizes, pēdējoreiz – ar Eiropadomes Lēmumu (ES) 2019/584 ([5]), ar kuru to pagarināja līdz 2019. gada 31. oktobrim.

(11) Padome 2019. gada 11. janvārī ar Lēmumu (ES) 2019/274 ([6]) pilnvaroja parakstīt izstāšanās līgumu, par kuru 2018. gada 14. novembrī tika panākta vienošanās sarunu vedēju līmenī. Eiropadome 2019. gada 17. oktobrī apstiprināja pārskatīto izstāšanās līgumu, par kuru tika panākta vienošanās sarunu vedēju līmenī. Padome, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu ([7]), 21. oktobrī veica grozījumus Lēmumā (ES) 2019/274, lai atļautu parakstīt pārskatīto līgumu. Savienība vēlreiz apstiprināja, ka ir gatava to ātri parakstīt un noslēgt, ja Apvienotās Karalistes Parlaments apstiprinātu minēto izstāšanās līgumu. Izstāšanās līguma ceturtajā daļā ir paredzēts pārejas periods, kas sākas līguma spēkā stāšanās dienā un kura laikā Savienības tiesību akti joprojām tiks piemēroti Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā, kā noteikts minētajā līgumā.

(12) Jebkurā gadījumā šo lēmumu piemēro tikai tik ilgi, kamēr Savienības tiesību akti tiek piemēroti Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā.

2. **PASĀKUMA SĪKS APRAKSTS**

2.1. **Pārskats par pasākumu**

(13) Apvienotā Karaliste 2014. gadā aplēsa, ka Lielbritānijas elektroenerģijas tirgus sasniegtu kritisku ražošanas pietiekamības līmeni 2017./2018. gadā. Tāpēc Apvienotā Karaliste izstrādāja pasākumu jaudas tirgus veidā, kurā sistēmas operators organizētu centralizētas izsoles, lai iegādātos jaudas apjomu, kas nepieciešams, lai nodrošinātu ražošanas pietiekamību.

(14) Sākotnēji pasākuma ietvaros organizētajās izsolēs varēja piedalīties vienīgi esošie un jaunie ražotāji, pieprasījumreakcijas (PR) operatori un uzglabāšanas operatori. Starpsavienotājiem atļāva piedalīties, sākot no otrās izsoles 2015. gadā.

([4]) Sk. 1. zemsvītras piezīmi.
([5]) Eiropadomes 2019. gada 11. aprīļa Lēmums (ES) 2019/584, kas pieņemts, vienojoties ar Apvienoto Karalisti, ar ko pagarina laikposmu saskaņā ar LES 50. panta 3. punktu (OV L 101, 11.4.2019., 1. lpp.).
([6]) Padomes 2019. gada 11. janvāra Lēmums (ES) 2019/274 par to, lai Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas vārdā parakstītu Līgumu par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 47 \ I, 19.2.2019., 1. lpp.).
([7]) Komisijas priekšlikums Padomes Lēmumam, ar ko groza Lēmumu (ES) 2019/274 par to, lai Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas vārdā parakstītu Līgumu par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (COM(2019) 880 final, 2019. gada 18. oktobris).

(15) Ar izsolēs uzvarējušajiem solītājiem tiek slēgti jaudas nolīgumi, saskaņā ar kuriem tie saņems pastāvīgu atlīdzību visa jaudas nolīguma darbības laikā apmaiņā pret apņemšanos piegādāt elektroenerģiju pārvades sistēmas stresa laikā, ja to pieprasīs sistēmas operators. Ja jaudas nodrošinātājs nepiegādā vajadzīgo elektroenerģijas apjomu atbilstoši savām jaudas piegādes saistībām, piemēro finansiālas sankcijas. Pasākumu finansē ar nodevu, kas uzlikta elektroenerģijas piegādātājiem.

(16) Pirmā izsole tika organizēta 2014. gadā par jaudas piegādi 2018. gadā. Tai sekoja vēl trīs izsoles par piegādi pēc četriem gadiem ("T-4") (2015., 2016. un 2017. gadā), viena izsole par piegādi pēc viena gada ("T-1") (2017. gadā) un divas pārejas izsoles (PI) (2016. un 2017. gadā).

(17) Apvienotā Karaliste apturēja pasākumu 2018. gada 15. novembrī pēc VT sprieduma, kas minēts 4. apsvērumā un pašlaik ir apstrīdēts. Apvienotā Karaliste apstiprināja, ka atbalsts vairs netiks piešķirts ar izsolēm jaudas tirgū un jau notikušajās izsolēs piešķirtā atbalsta maksājumi ir apturēti, līdz Komisija pieņems lēmumu apstiprināt pasākumu.

(18) Tomēr pēc VT sprieduma Apvienotā Karaliste veica šādus pasākumus:

a) aizstāšanas T-1 papildu izsole par jaudas piegādi 2019./2020. gadā tika organizēta 2019. gada jūnijā, un tās rezultātā tika noslēgti jaudas nolīgumi ar nosacījumu, kuri bija atkarīgi no tā, vai tiks apstiprināts valsts atbalsts un vai tiks veikti vajadzīgie procesuālie pasākumi atbilstīgi likumdošanai, ar ko izveido jaudas tirgu;

b) joprojām tika nodrošināta iepriekšējās izsolēs noslēgto jaudas nolīgumu izpilde tā, ka tad, ja tiktu pieņemts pozitīvs lēmums par valsts atbalstu, apturētos jaudas maksājumus varētu veikt jaudas nodrošinātājiem, kuri būtu izpildījuši savus pienākumus darbības pārtraukšanas periodā;

c) darbības pārtraukšanas periodā elektroenerģijas piegādātājiem bija jāturpina novirzīt nodevu uz patērētājiem, lai nodrošinātu, ka tie varētu pilnīgi un nekavējoties samaksāt nesamaksātās piegādātāju maksas par darbības pārtraukšanas periodu, ja valsts atbalsts tiktu apstiprināts; un

d) priekšatlases procedūras tika sāktas 2019. gada 22. jūlijā attiecībā uz T-1 izsoli (piegāde 2020./2021. gadā), T-3 izsoli (piegāde 2022./2023. gadā) un T-4 izsoli (piegāde 2023./2024. gadā), un katru no tām bija plānots organizēt 2020. gada pirmajā ceturksnī.

2.2. **Juridiskais pamats un valdības noteiktā kārtība**

(19) Pasākuma juridiskais pamats ir Apvienotās Karalistes 2013. gada Enerģētikas likums. Sekundārie tiesību akti, kas ir 2014. gada Noteikumi par elektroenerģijas jaudu, 2014. gada Noteikumi par elektroenerģijas jaudu (piegādātāju maksājumi u. c.) un Jaudas tirgus noteikumi, reglamentē pasākuma īstenošanu.

(20) Apvienotā Karaliste regulāri pārskata JT mehānismu, ņemot vērā katrā izsoles procesā saņemtās atsauksmes. Tā ir arī organizējusi vairākas sabiedriskās apspriešanas, lai pakāpeniski uzlabotu dažu konkrētu shēmas funkciju sīki izstrādāto regulējumu. Arī energoregulators (*Ofgem*) katru gadu apkopo ieinteresēto personu viedokļus par iespējamām izmaiņām shēmas operatīvajās un administratīvajās funkcijās un veic grozījumus noteikumos. Turklāt ir plānots reizi piecos gados veikt formālāku un vispusīgāku pārskatu, iesaistot gan valdību, gan *Ofgem*, lai novērtētu to, cik lielā mērā jaudas tirgus faktiski sasniedz savus mērķus un joprojām paliek efektīvākais intervences veids, lai pievērstos šiem mērķiem. Mērķi ietver pamatā esošā tirgus nepilnību novēršanu. Būtībā pārskats sastāv no šādiem diviem posmiem:

a) *Ofgem* veic piecu gadu pārskatus tajās jaudas tirgus struktūras jomās, kurās piemēro Jaudas tirgus noteikumus, novērtējot shēmas efektivitāti un to, vai esošā kārtība atbilst mērķim; un

b) valdība novērtē jaudas tirgu un tā mērķus no augstāka līmeņa perspektīvas un risina jautājumu par to, vai jaudas tirgus joprojām būs nepieciešams nākotnē, vai arī tas pakāpeniski būtu jāsamazina, kā arī to, cik lielā mērā būtu iespējams sasniegt jaudas tirgus mērķus veidā, kas paredz mazāku regulējumu. Tā pamatā ir valdības ikgadējie iekšējie apsvērumi par to, vai organizēt jaudas tirgus izsoli, kā arī *Ofgem* pirmā posma pārskatā izdarītie konstatējumi. Šā pārskatīšanas procesa ietvaros valdība organizē sabiedrisko apspriešanu.

(21) Apvienotā Karaliste sāka pirmo piecu gadu pārskatīšanas procesu, 2018. gada augustā publicējot uzaicinājumu iesniegt pierādījumus, tādējādi augstā līmenī aicinot iesniegt viedokļus un pierādījumus par tādiem jautājumiem kā, piemēram, vai ir pastāvīga nepieciešamība pēc jaudas tirgus, kā arī noteikt jebkādas prioritārās jomas, kurās būtu jāveic izmaiņas. *Ofgem* 2018. gada septembrī publicēja atklātu vēstuli, lūdzot iesniegt viedokļus un pierādījumus par to, vai noteikumi joprojām atbilst saviem mērķiem. Galīgais ziņojums par Apvienotās Karalistes valdības piecu gadu pārskatu tika publicēts 2019. gada 22. jūlijā ([8]), savukārt *Ofgem* galīgais ziņojums tika publicēts 2019. gada 31. jūlijā ([9]). Turklāt Apvienotās Karalistes Pārstāvju palātas Zinātnes un tehnoloģiju komiteja publicēja ziņojumu 2019. gada 22. augustā, pieminot cita starpā Lielbritānijas jaudas tirgu ([10]).

(22) Pasākumu īsteno Apvienotās Karalistes valdība, *Ofgem*, piegādes struktūra (*National Grid*; turpmāk tekstā arī "*NG*"), norēķinu struktūra (jauna iestāde, kas izveidota saskaņā ar 2013. gada Enerģētikas likumu un ko kontrolē un uzrauga valdība) un norēķinu pakalpojumu sniedzējs (*Elexon*). Tālāk ir īsumā izklāstīts minēto struktūru funkciju un pienākumu augsta līmeņa apraksts.

(23) Apvienotās Karalistes valdība atbild par jaudas tirgus stratēģisko uzraudzību un izmaiņām noteikumos, ar kuriem reglamentē shēmu un nodrošina nepārtrauktu pārskatatbildību par jaudas tirgus struktūras galvenajiem aspektiem. Noteikumos ir ietverti, piemēram, vispārēji atbilstības kritēriji līdzdalībai jaudas tirgus izsolēs, sistēmas operatora funkcijas, kas saistītas ar piegādi jaudas tirgū, un norēķinu kārtība.

(24) Apvienotās Karalistes valdība izstrādāja Jaudas tirgus noteikumus, savukārt *Ofgem* atbild par to īstenošanu (gan Apvienotās Karalistes valdība, gan *Ofgem* var veikt grozījumus šajos noteikumos). Jaudas tirgus noteikumi ietver tehniskus noteikumus un procedūras, kas saistītas ar priekšatlasi un jaudas izsolēm, jaudas nolīgumu saturu un jaudas nolīgumu pušu pienākumiem. Apsverot izmaiņas šajos noteikumos, *Ofgem* ir saistošs noteikumos un normatīvos paredzēto mērķu kopums, kas nodrošina pārredzamību un pārliecību, īstenojot jaudas tirgus pārvaldību. *Ofgem* atbild arī par to, lai tiktu izšķirti pieteikuma iesniedzēju uzsāktie strīdi saistībā ar priekšatlases iznākumu.

(25) Sistēmas operators ir uzņēmums *National Grid*. Tas pilda piegādes funkciju jaudas tirgū, tostarp: sniedzot ieteikumu ministriem par piegādes prognožu drošību un iesakot, kāds jaudas apjoms ir jāizsola, lai izpildītu uzticamības standartu; veicot izsoļu dalībnieku priekšatlasi, administrējot jaudas izsoles un slēdzot līgumus (tā dēvētos "jaudas nolīgumus") ar uzvarējušajiem solītājiem; izstrādājot un administrējot jaunas atbalsta procedūras, piemēram, jaudas tirgus brīdinājumu izsniegšanas procedūru.

(26) Apvienotās Karalistes valdība nosaka sistēmas operatora piegādes funkcijas sekundārajos tiesību aktos, kas ir "attiecīgās prasības", kuras ir jāizpilda *Ofgem*. Tas sniedz valdībai pārliecību par to, kas tiks piegādāts, un skaidru pamatu *Ofgem*, lai pārvaldītu *NG* piegādes funkcijas izpildi. Tehnisko ekspertu grupa veic neatkarīgu pārbaudi attiecībā uz *NG* ieteikumu par ieteicamo jaudas apjomu, kas ir jāizsola.

(27) Apvienotās Karalistes valdība izveidoja ([11]) jaudas tirgus norēķinu struktūru ("elektroenerģijas norēķinu uzņēmumu"), lai nodrošinātu galīgo atbildību par norēķinu procesu un saskaņā ar jaudas nolīgumiem veiktajiem

([8]) https://www.gov.uk/government/publications/capacity-market-5-year-review-2014-to-2019
([9]) https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/report-our-five-year-review-capacity-market-rules-and-forward-work-plan
([10]) https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmsctech/1454/145402.htm
([11]) Ar 2013. gada Enerģētikas likumu valsts sekretāram ir piešķirtas tiesības izstrādāt noteikumus un normatīvus, ar kuriem izveido jaudas tirgu. 2013. gada Enerģētikas likuma 28. panta 4. punkta g) apakšpunktā valsts sekretāram ir piešķirtas tiesības izstrādāt noteikumus par norēķinu struktūru, lai administrētu jaudas maksājumu vai jaudas stimulu izpildi. Noteikumos, ar kuriem izveido jaudas tirgu, ir paredzēts valsts sekretāra pienākums iecelt norēķinu struktūru (2014. gada Noteikumu par elektroenerģijas jaudu 80. noteikums). Valsts sekretārs iecēla Elektroenerģijas norēķinu uzņēmumu, izpildot savu pienākumu.

maksājumiem, kā arī to pārvaldību un kontroli ([12]). Norēķinu struktūra ir privāts uzņēmums, ko ierobežo valdībai kā vienīgajam akcionāram piederošas akcijas ([13]). Tā atbild par savas iekšējās pārvaldības noteikšanu, lai tā varētu izpildīt savas saistības, taču valdība ir saglabājusi vispārīgo kontroli pār to ([14]).

(28) Apvienotās Karalistes valdība 2013. gada februārī *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* paziņoja par savu lēmumu noslēgt līgumu ar uzņēmumu *Elexon Ltd*. par funkciju izpildi. *Elexon* darbojas kā norēķinu pakalpojumu sniedzējs, kura pienākumos ir veikt aprēķinus un noteikt jaudas maksājumus. *Elexon* kā norēķinu pakalpojumu sniedzēja uzdevums ir līdzīgs, taču ierobežotāks nekā uzdevums, kas tam ir jāveic pašlaik saskaņā ar Balansēšanas un norēķinu kodeksu. Norēķinu struktūras un *Elexon* noslēgtajā līgumā ir izklāstīta sīka informācija par sniedzamo pakalpojumu, tā izmaksām un izpildes uzraudzības kārtību.

2.3. **Atbalsta saņēmēji**

2.3.1. *Atbilstība*

(29) Jaudas nodrošinātāji piedalās jaudas tirgū, pamatojoties uz "jaudas tirgus vienībām" (JTV). JTV līmenī tiek iesniegti pieteikumi priekšatlasei, noslēgti jaudas nolīgumi, noteiktas saistības, kas jāpilda sistēmas stresa laikā, un aprēķinātas sankcijas/maksājumi par piegādes apjoma pārsniegšanu. Var piedalīties ražotāji (gan esošie, gan jaunie), starpsavienotāji, uzglabāšanas pakalpojumu sniedzēji un PR nodrošinātāji.

(30) Ražošanas vienības (kuras definē, atsaucoties uz elektroenerģijas piegādi, spēju veikt neatkarīgu kontroli, neto jaudu, ko mēra ar pusstundu skaitītāju(-iem), savienojuma jaudu, kas pārsniedz 2 MW) var piedalīties individuāli kā viena JTV vai apvienoties ar atbilstīgām ražošanas vienībām, ievērojot šādus nosacījumus:

a) visas minētās vienības ir daļa no vienas un tās pašas tirdzniecības vienības (t. i., spēkstacijas); vai

b) visas vienības ir pieslēgtas sistēmai vienā un tajā pašā robežpunktā; tas ir viens un tas pats objekts, taču tirdzniecības vienības jēdziens netiek piemērots; vai

c) visu vienību kopējā jauda ir robežās no minimālā līmeņa (2 MW) līdz 50 MW (faktiski iekļautā ražošana ir sadalīta starp vairākiem objektiem).

(31) PR JTV nosaka, atsaucoties uz apņemšanos samazināt pieprasījumu. PR nodrošinātājs ir definēts kā i) tiešs elektroenerģijas patērētājs; ii) struktūra, kurai pieder elektroenerģijas patērētājs; vai iii) struktūra, kura saskaņā ar līgumu kontrolē elektroenerģijas patērētāja PR. Šādai apņēmībai ir jāliek elektroenerģijas patērētājam samazināt savu elektroenerģijas importu (ko mēra ar pusstundu skaitītājiem) un/vai elektroenerģijas patērētājam piederošu ražošanas vienību uz vietas saražotās elektroenerģijas eksportu. PR nodrošinātāji var piedalīties individuāli kā viena JTV vai kopā ar citiem. Turklāt katram komponentam ir jābūt pieslēgtam pusstundu skaitītājam un jaudas nodrošinātāja kopējai PR jaudai ir jābūt robežās no 2 MW līdz 50 MW. Tālāk dotajā 1. tabulā ir norādīti PR izpildes rezultāti izsolēs, kas notika līdz 2019. gada jūlijam.

([12]) Sk. 2014. gada Noteikumu par elektroenerģijas jaudu 40. panta 1. punktu: "Jaudas nodrošinātājam ("C") ir tiesības (..) saņemt no norēķinu struktūras jaudas maksājumu, kas paredzēts saskaņā ar šiem noteikumiem par katru piegādes gada mēnesi ("M mēnesi") par jaudu, ko apņēmušās piegādāt jaudas tirgus vienības (JTV), kurās C bija jaudas nodrošinātājs M mēnesī."

([13]) Elektroenerģijas norēķinu uzņēmums ("ENU") tika nodibināts 2014. gada martā kā uzņēmums, ko ierobežo akcijas, un tas pilnībā pieder valsts sekretāram, kurš rīkojas kā šā uzņēmuma vienīgais akcionārs. ENU dibināšanas dokuments un konstitucionālie dokumentu, tostarp Statūti, ir publiski pieejami šeit: https://beta.companieshouse.gov.uk/company/08961281/filing-history?page=2.

([14]) Kā vienīgais ENU akcionārs valsts sekretārs saglabā dažus vispārīgās kontroles pasākumus, kurus var veikt uzņēmuma akcionāri (piem., īpašu rezolūciju izdošana). Turklāt vajadzības gadījumā valsts sekretārs var mainīt to, kā norēķinu struktūra veic savas funkcijas attiecībā uz jaudas tirgu, izmantojot 2013. gada Enerģētikas likumā paredzētās tiesības izstrādāt noteikumus, lai mainītu noteikumus, kas attiecas uz norēķinu struktūru. Ja šīs tiesības izstrādāt noteikumus tiek izmantotas, tas ir jāapstiprina parlamentam. Nopietnākajos apstākļos valsts sekretārs var vienpusēji izbeigt ENU Direktoru padomes priekšsēdētāja iecelšanas procesu, un 2014. gada Noteikumu par elektroenerģijas jaudu 80. noteikumā ir paredzēts, ka valsts sekretārs var pārtraukt norēķinu struktūras iecelšanas procesu.

1. tabula

PR izpilde jaudas izsolēs, kas notika līdz 2019. gada jūlijam

	Izsoles sākumā (MW)	Noslēdzot nolīgumus (MW)
2014. gada T-4	603	174
2015. gada T-4	673	456
2016. gada T-4	1 798	1 411
2017. gada T-4	2 246	1 206
2018. gada T-4 ([1]) (pārtraukta)	2 618	n/a
2017. gada T-1	1 283	443
2018. gada T-1 (pārtraukta)	2 124	n/a
2019. gada T-1 (ar nosacījumiem)	1 333	203
2015. gada PI	619	475
2016. gada PI	373	312

([1]) 2018. gada T-1 un 2018. gada T-4 izsole tika pārtraukta pēc Vispārējās tiesas sprieduma lietā T-793/14. Jauda, kas reģistrēta "izsoles sākumā", ir jaudas apjoms, kas ir atlasīts turpmākajām izsolēm (daļa var izstāties pirms pašas izsoles); skatīt atsauci uz "pārtraukta" tekstā.

(32) No jaudas tirgus ir izslēgti jaudas nodrošinātāji, kas jau saņem atbalstu no citiem pasākumiem. Jaudas tirgū nav tiesību piedalīties šādiem jaudas nodrošinātājiem:

a) mazoglekļa enerģiju ražojošas spēkstacijas, kas saņem atbalstu saskaņā ar cenu starpības līgumiem (CSL) vai maza apmēra garantēto tarifu;

b) ražotāji, kuri izmanto atjaunojamos energoresursus un saņem atbalstu saskaņā ar atjaunojamu energoresursu izmantošanas pienākumu, ja vien tie izvēlas nesaņemt atjaunojamu energoresursu izmantošanas pienākuma maksājumus (viņi drīkst piedalīties pēc tam, kad ir beigušies viņu atjaunojamu energoresursu izmantošanas pienākuma līgumu termiņi);

c) spēkstacijas, kas saņem stimulu siltuma ražošanai, izmantojot atjaunojamos energoresursus, tāpēc ka stimuls siltuma ražošanai, izmantojot atjaunojamos energoresursus, ir paredzēts kā papildinājums atjaunojamu energoresursu izmantošanas pienākumam un atjaunojamo energoresursu CSL papildinājums;

d) spēkstacijas, kas saņem finansējumu no Apvienotās Karalistes oglekļa dioksīda uztveršanas un uzglabāšanas (*CCS*) komercializācijas konkursa, jo CSL attiecībā uz *CCS* ir paredzēts, lai piešķirtu tām papildu atbalstu, kas nepieciešams, lai tās būtu komerciāli dzīvotspējīgas;

e) tehnoloģijas, kas saņem finansējumu no ES Jaunu iekārtu rezerves 300, kuras mērķis ir atbalstīt jaunas mazoglekļa tehnoloģijas, piemēram, *CCS* un plūdmaiņu enerģiju, jo tās arī ir tiesīgas saņemt atbalstu saskaņā ar CSL;

f) spēkstacijas, ar kurām *NG* noslēdza līgumus uz 15 gadiem, lai nekavējoties izveidotu daļu no īstermiņa darbības rezerves ("ilgtermiņa *STOR*") pirms sākotnējiem elektroenerģijas tirgus reformas (ETR) politikas priekšlikumiem 2010. gadā, un kuras nolēma tos saglabāt.

(33) Uzņēmumiem, kuri ir piedalījušies Uzņēmumu ieguldījumu shēmā (UIS) un Riska kapitāla shēmā (RKS), nav liegta līdzdalība jaudas tirgū, taču ir jāveic to pārbaude, lai pārliecinātos, ka tie nesaņem "divkāršu subsīdiju" (lai nepieļautu valsts atbalsta uzkrāšanos).

(34) Tieša ārvalstu jaudu līdzdalība nav atļauta, tomēr starpsavienotājiem ir tiesības piedalīties jaudas tirgū kā JTV no otrās izsoles, kas notika 2015. gadā, ar tādām pašām tiesībām kā Lielbritānijā bāzētiem ražotājiem un PR nodrošinātājiem, – uz tiem attiecas būtībā tāds pats atlīdzības un sankciju režīms, kā arī tiem piemēro korekcijas koeficientus, lai atspoguļotu to ieguldījumu piegāžu drošībā ([15]). Tālāk dotajā 2. tabulā ir parādīta starpsavienotāju JTV ("SS JTV") līdzdalība līdz šim notikušajās izsolēs.

2. tabula

Starpsavienotāju JTV līdzdalība līdz šim notikušajās JT izsolēs

Izsoles veids	T-4				T-1	
Izsoles gads	2015. g.	2016. g.	2017.g.	2018. g. (pārtraukta)	2018. g. (pārtraukta)	2019. g. (ar nosacījumiem)
Piegādes gads	2019./ 2020. g.	2020./ 2021. g.	2021./ 2022. g.	2022./ 2023. g.	2019./ 2020. g.	2019./ 2020. g.
Atlasīto SS JTV skaits	3	5	6	8	3	3
Veiksmīgo SS JTV skaits	2	4	6	n/a	n/a	3
No kurām jaunas	0	0	3	n/a	n/a	1
No kurām esošas	2	4	3	n/a	n/a	2
Veiksmīgo SS JTV jauda (GW)	1,86	2,34	4,56	n/a	n/a	1,025

(35) 2014. gada lēmumā tika piešķirta atļauja neiekļaut starpsavienotu jaudu pirmajā izsolē (2014. gada decembrī) šādu ierobežojumu dēļ:

a) jauda, kas jāiegādājas: bija nepieciešama jauna metodika, lai koriģētu starpsavienotāju ieguldījumu izsolē. Bija nepieciešama ciešāka sadarbība ar citām dalībvalstīm, lai novērtētu ražošanas atbilstību, lai novērstu iespējamu pašdarbību gadījumos, kad atšķiras valstu uzticamības standarti;

b) priekšatlase: tajā laikā piegādes struktūra nevarēja patstāvīgi pabeigt priekšatlases posmu attiecībā uz ārvalstu jaudas nodrošinātāju. Būtu bijusi nepieciešama sadarbība ar ārvalstu pārvades sistēmu operatoriem (PSO) saistībā ar mērījumiem un verifikāciju, nosūtīšanu testēšanai un datu apmaiņas platformām;

c) izsole: izsole būtu bijusi atvērta spekulācijām, ja ārvalstu jaudai ļautu piedalīties. Būtu vajadzīga jauna metodika, lai ierobežotu ārvalstu jaudu līdz starpsavienotāja koriģētajai jaudai. Turklāt bija iespējams, ka cenas ņēmēja robežvērtība atšķirsies citā tirgū, un tas nozīmē, ka Lielbritānijā noteiktā izsoles līdzsvara cena varētu nebūt piemērota jaudai citā tirgū un ka varētu būt nepieciešama zonāla izsole;

([15]) Korekcijas koeficients ir koeficients, ko piemēro JTV jaudai, kas piedāvāta jaudas izsolē, lai iegūtu tās koriģēto jaudu. Visai jaudai, ko piedāvā JT, ir jābūt "koriģētai", lai pielāgotos riskam, ka daļa jaudas vai visa jauda nebūs pieejama, reaģējot sistēmas stresa gadījumā. Arī starpsavienotāju gadījumā valsts sekretārs nosaka korekcijas koeficientus individuāli katram starpsavienotājam, pamatojoties uz tehniskās uzticamības novērtējumu un analīzi par iespējamajām plūsmām valstī sistēmas stresa laikā.

d) piegāde: piegādes pienākums paredz, ka ražotājiem ir jāražo elektroenerģija tad, kad tiek izsludināts jaudas tirgus 4 stundu brīdinājums. Citā tirgū tas varētu izraisīt saimnieciski neizdevīgu dispečēšanu, izraisot tirgus izkropļojumu ([16]). Tas nepadarītu drošāku piegādi Apvienotajai Karalistei pasaulē, kur tirgus sasaiste ir pilnīgi īstenota ar elektroenerģijas plūsmām, kas jau reaģē uz cenu noteikšanu deficīta gadījumā.

(36) Vienīgi 2014. gadā, kad tieši nepiedalījās starpsavienota jauda, paredzamais starpsavienojumu ieguldījums Lielbritānijas sistēmas stresa laikā tika atspoguļots izsolītajā jaudas apjomā. Piemēram, ja bija paredzams, ka Lielbritānijas sistēmas stresa laikā būs pieejams 1 GW importētas jaudas, jaudas tirgū izsolītais jaudas apjoms tiktu samazināts par 1 GW. Sākotnēji, iesakot T-4 mērķi piegādei 2018./2019. gadā, *NG* novērtēja, ka ar jaudas tirgu nesaistītu starpsavienojumu ieguldījums ir nulle (mainīgs), taču pēc tam to nomainīja uz neto ieguldījumu 2,1 GW apmērā T-1 izsolē.

2.3.2. *Priekšatlases process*

(37) Līdzdalība jaudas tirgū nav obligāta. Taču visai licencētajai, atbilstīgajai jaudai ir jāpiedalās priekšatlases procesā, pat ja nav paredzēta tās līdzdalība izsolē. Priekšatlases procesa mērķis ir nodrošināt, ka izsoles dalībnieki var piegādāt jaudu, ko tie piedāvā, un sistēmas operators var pielāgot jaudas apjomu izsolei, pamatojoties uz jaudas apjomu, kas nepiedalās izsolē.

(38) Atbilstīgajai jaudai, kas nepiedalās jaudas izsolē, nepiemēro jaudas tirgus sankcijas par nepiegādāšanu, kā arī uz to neattiecas maksājumi par piegādes apjoma pārsniegšanu. Šī jauda var piedalīties turpmākajās izsolēs un sekundārajā tirgū. Tāpat kā neatbilstīgo spēkstaciju gadījumā izsolītais apjoms tiek samazināts, ņemot vērā spēkstaciju jaudas apjomu, kas nepiedalās izsolē.

(39) Lai pārliecinātos, ka ticams jaudas apjoms ir gatavs piegādes gadam, sistēmas operators veic priekšatlases pārbaudes pirms izsoles, lai apstiprinātu visas iespējamās jaudas atbilstību un izsoles statusu. Priekšatlases prasības atšķiras dažādiem jaudas veidiem (piem., ražošanas un PR jaudai).

(40) Priekšatlases pieteikuma kontekstā pieteikuma iesniedzējiem ir jāizpilda gan vispārīgas, gan konkrētas priekšatlases prasības, kas atšķiras atkarībā no tā, vai attiecīgā vienība ir esoša vai iespējama ražošanas vienība vai PR vienība. Vispārīgās prasības ietver administratīvu pamatinformāciju (kontaktinformāciju, licences statusu, uzņēmuma struktūru, vietu un dažādus direktoru paziņojumus), savukārt esošajām ražošanas vienībām ir arī jāpierāda savi iepriekšējās darbības rezultāti. Iespējamām vienībām ir jāiesniedz pierādījumi par plānotu piekrišanas un pieslēguma nolīgumu, sīki izstrādāts būvniecības plāns un sīki izklāstīta informācija par paredzētajiem kapitālizdevumiem, kas atbilst plānotā jaudas nolīguma termiņam. Tām ir jāiesniedz arī kredīta nodrošinājums (t. i., ķīla vai "piedāvājuma nodrošinājums") kā apliecinājums tam, ka tās nopietni plāno piedalīties izsolē un nodrošināt darba vienību līdz piegādes gada sākumam.

(41) Jaunām ražošanas vienībām un neapstiprinātai PR (pretstatā apstiprinātai PR ([17])) ir jāiesniedz piedāvājuma nodrošinājums 5 000 GBP (aptuveni 5 650 EUR) apmērā par megavatu izsolēs par piegādi pēc četriem gadiem un pēc viena gada un 500 GBP (aptuveni 565 EUR) apmērā par megavatu pārejas izsolēs. Attiecībā uz PR pasākums paredz, ka piedāvājuma nodrošinājums tiek zaudēts proporcionāli jaudas apjomam, ko faktiski nepiegādāja PR operatori, ja tie piegādā vismaz 90 % no jaudas apjoma, ko tie apņēmās piegādāt. Lai gan PR operatori var apvienot vairākus objektus, lai sasniegtu 2 MW minimālo līmeni, ir jānorāda, ka tiem ir pienākums samaksāt piedāvājuma nodrošinājumu par visiem 2 MW, pat ja tikai maza daļa no šā apjoma ir neapstiprināta PR jauda. Kā norādīja Apvienotā Karaliste, JTV var apstiprināt tikai kā vienu vienību, kas apstiprināta vienā un tajā pašā dienā tajā pašā norēķinu periodā. Šai prasībai apstiprināt vienību būtu jāsamazina spekulāciju risks. Pretējā gadījumā pieteikuma iesniedzēji var veikt apstiprināšanu dažādos laikos un izveidot vienību, kas nevarētu darboties kopā stresa gadījumā, tādējādi apdraudot piegādes drošību.

([16]) Pienākums piegādāt jaudu (t. i., sankciju risks) jaudas tirgū var stimulēt ārvalstu spēkstaciju pārdot elektroenerģiju Apvienotās Karalistes tirgū, nevis savā tirgū par cenu, kas mazāka pat par tās robežizmaksām. Tas ir pretrunā saimnieciskam izdevīgumam, kad tirgus dalībnieki pārdotu savu elektroenerģiju, pamatojoties vienīgi uz robežizmaksām.

([17]) Apstiprināta PR atšķiras no neapstiprinātas PR, jo apstiprinātas PR jauda ir apstiprināta ar PR testēšanas apliecību, ko piegādes struktūra (*National Grid*) izdevusi minētajai PR JTV.

(42) Pēc apspriešanās 2016. gada martā Apvienotās Karalistes valdība paaugstināja pirmsizsoles piedāvājuma nodrošinājumu jaunām ražošanas vienībām līdz 10 000 GBP/MW, lai palīdzētu pilnīgi nodrošināties pret pienākumu maksāt palielinātu izbeigšanas maksu, kā arī lai palīdzētu atturēt no pieteikumu iesniegšanas, pieprasot pirmsizsoles apņemšanos lielākā apmērā. Tomēr pirmsizsoles piedāvājuma nodrošinājums neapstiprinātai PR tika atstāts 5 000 GBP/MW apmērā, jo apspriešanās laikā no ieinteresētajām personām tika saņemtas atbildes, ka ir salīdzinoši daudz dārgāk PR apkopotājiem nodrošināt kredīta segumu attiecībā pret aizdevējiem.

(43) Sistēmas operators publicē tehnoloģijām raksturīgos korekcijas koeficientus pirms priekšatlases posma. Vairumam tehnoloģiju klašu šo koeficientu pamatā ir klases tipa darbības rezultāti iepriekšējos septiņos gados, un tie attēlo vidējo paredzamo spēkstaciju ieguldījumu sistēmas stresa laikā atkarībā no konkrētās tehnoloģijas. Dažās klasēs, kurās vai nu nav pieejami vēsturiski pierādījumi, vai tie nav pietiekami atbilstoši kā stabilas vadlīnijas turpmākai darbībai (piem., starpsavienotāji vai tādas inovatīvas tehnoloģijas kā akumulators), izmanto atšķirīgu metodiku. Attiecīgos koeficientus piemēro visām spēkstacijām, kas izmanto konkrētu tehnoloģiju, neatkarīgi no to vecuma vai statusa. Jaudas nodrošinātāji, kas uzvar jaudas izsolē, saņem maksājumus (saskaņā ar izsoles līdzsvara cenu), kas proporcionāli to korekcijas koeficientam, kurš reizināts ar to savienojuma jaudu (apjomu, kuru to fiziskais tīkla savienojums tiem ļauj eksportēt sistēmā). Viens no sankciju režīma mērķiem ir pielāgot maksājumu līmeni no šā aplēstā darbības līmeņa līdz atsevišķu spēkstaciju faktiskajam darbības līmenim.

2.4. **Izsoles process**

2.4.1. *Izsolāmā jaudas apjoma noteikšana*

(44) Lēmumu par to, vai organizēt jaudas izsoles, pieņem katru gadu, un tā pamatā ir neatkarīgs elektroenerģijas jaudas novērtējums, ko veicis sistēmas operators. Raugoties 15 gadus uz priekšu, *NG* novērtē iespējamās nākotnes jaudas rezerves izmaiņas, starpsavienotās jaudas ieguldījumu un PR un iesaka, kāds jaudas apjoms ir vajadzīgs, lai izpildītu ilgtermiņa uzticamības standartu. Šādi valdība var katru gadu novērtēt, vai jaudas izsole ir nepieciešama.

(45) Lēmumu par to, par cik lielu jaudas apjomu noslēgt līgumu katrā jaudas izsolē, pamato ar ilgtermiņa uzticamības standartu. Uzticamības standarts ir objektīvs elektroenerģijas piegādes drošības līmenis, un uz tā pamata pirms katras jaudas izsoles nosaka pieprasījuma līkni.

(46) Apvienotā Karaliste norāda, ka neviena elektroenerģijas sistēma nevar būt 100 % uzticama un vienmēr pastāv kāds kompromiss starp papildu rezerves jaudas nodrošināšanas izmaksām un sasniegto uzticamības līmeni. Uzticamības standarta noteikšana ļauj panākt šo kompromisu, jo tas nosaka punktu, kurā jaudas nodrošināšanas izmaksas pārspēj iegūto papildu drošību. Tā mērķis ir sniegt ieguldītājiem un tirgus dalībniekiem skaidrību par valdības ilgtermiņa piegāžu drošības mērķiem un palīdzēt samazināt patērētāju izmaksas. Tā mērķis ir arī nodrošināt, ka valdība nevar noslēgt līgumus par apjomu, kas lielāks par ekonomiski izdevīgu jaudas apjomu, un tas neļauj iepirkt pārmērīgu Lielbritānijas jaudas daudzumu.

(47) Apvienotās Karalistes valdība ir noteikusi ilgtermiņa uzticamības standartu Lielbritānijas elektroenerģijas tirgum, un tas ir vienāds ar paredzamajiem slodzes zudumiem trīs stundas gadā. Tas atbilst sistēmas drošības līmenim 99,97 %. Paredzamie slodzes zudumi ir to stundu/periodu skaits gadā, kad ilgtermiņā ir statistiski paredzams, ka piegāde neatbildīs pieprasījumam, un kas atspoguļo ekonomiski izdevīgu jaudas līmeni. Uzticamības standarts ir noteikts ilgtermiņā, taču valdībai būs iespēja to pārskatīt, ja tas būs nepieciešams.

(48) Katru gadu sistēmas operators nosaka, cik daudz jaudas ir nepieciešams, lai izpildītu uzticamības standartu, un līdz 30. maijam sniedz ieteikumu valdībai Ziņojumā par elektroenerģijas jaudu (ZEJ). Ieteikums, par kādu jaudas apjomu ir jānoslēdz līgums jaudas izsolēs, lai izpildītu standartu, ir pamatots ar *NG* dažādu scenāriju novērtējumu attiecībā uz elektroenerģijas pieprasījuma līmeni un to jaudas apjomu, kuru piegādā spēkstacijas, kam nav tiesību saņemt jaudas maksājumus, piemēram, mazoglekļa enerģiju ražojošas spēkstacijas, un tāpēc tajā ir iekļauts *NG* ieteikums par to, kā un cik daudz jaudas ir jānodrošina attiecīgajam piegādes gadam JT. *NG* ziņojumu sīki pārbauda neatkarīga tehnisko ekspertu grupa (TEG), kas sniedz paziņojumu valdībai par analīzes un ieteikumu objektivitāti.

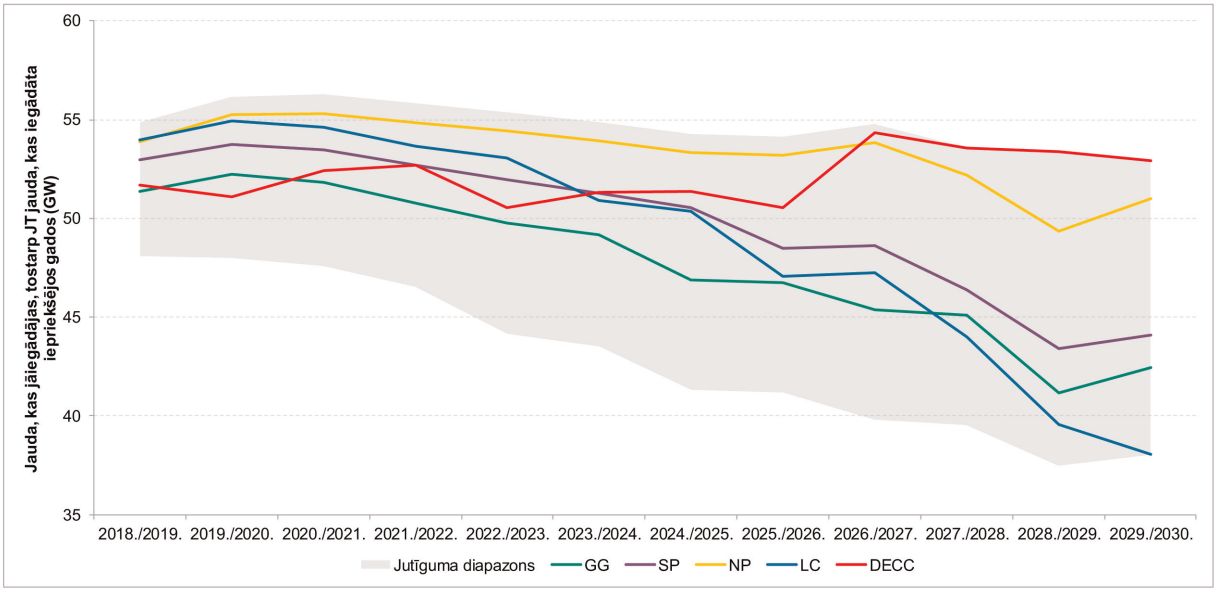
(49) Sistēmas operators izmanto dažādus pieprasījuma scenārijus, kā arī jutīgumu pret neskaidriem laikapstākļiem, spēkstacijas pieejamību, starpsavienojuma plūsmām un iekļautās ražošanas apmēriem. Pēc tam sistēmas operators kompensē jaudu, kas nevar piedalīties izsolē (piem., mazoglekļa enerģiju ražojoša spēkstacija, kas saņem citu atbalstu), un jaudu, par kuru ir noslēgti pastāvīgi jaudas nolīgumi (piem., ja jaudas nodrošinātājs ir noslēdzis daudzgadu nolīgumu, kas aptver attiecīgo piegādes gadu).

(50) Pēc tam sistēmas operators izmanto "objektīvas optimizācijas" metodiku, kas līdz minimumam samazina sliktāko iespējamo iznākumu jaudas izmaksu un neapmierināta pieprasījuma ziņā visos scenārijos un visās jutīgajās jomās. Modelēšanas rezultāts ir izvēles iespēju kopums vienam iegādes apjomam un ieteikumam.

(51) 2014. gada paziņojumā Apvienotā Karaliste sniedza prognozi, kas atspoguļota 1. attēlā, iepirkuma jaudas diapazonam, ko varētu pieprasīt laikposmā no 2018. līdz 2030. gadam. Tālāk 2. attēlā ir norādīta atjaunināta 2018. gada decembra prognoze.

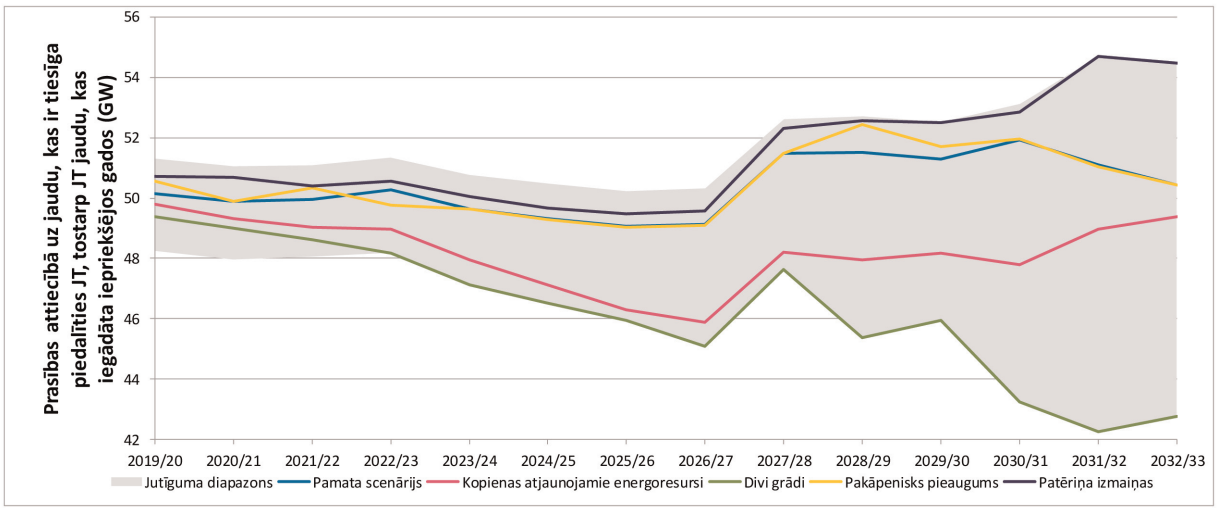
1. attēls

2014. gada iepirkuma jaudas aplēses dažādos scenārijos (GW)

2. attēls

2018. gada iepirkuma jaudas aplēses dažādos scenārijos (GW)

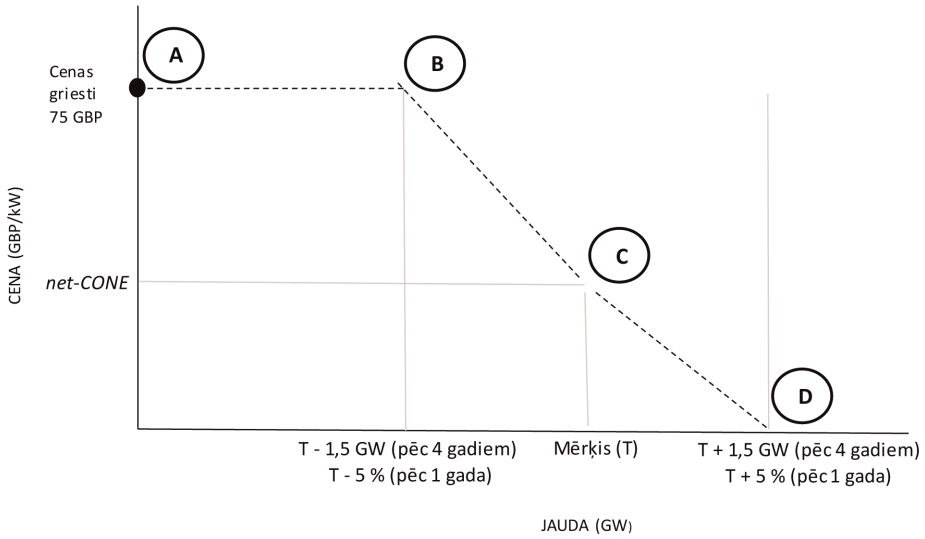
(52) Valdība pieņem galīgo lēmumu par to, cik lielu apjomu iepirkt katrā izsolē, pamatojoties uz pieprasījuma līkni, kas iegūta saskaņā ar nākamajos apsvērumos izklāstīto metodiku.

(53) Pieprasījuma līkne sniedz valdībai zināmu elastību attiecībā uz jaudas apjomu, par ko noslēdz līgumus gadu no gada atkarībā no izmaksām. Slīpā pieprasījuma līkne ļauj panākt kompromisu starp uzticamību un izmaksām, lai attiecīgajā gadā tiktu iepirkts mazāks jaudas apjoms, ja cena ir ļoti augsta. Tā arī palīdz mazināt spekulāciju risku, jo tā paredz izsoles cenas griestus un elastību iepirkt mazāku apjomu, ja cena ir augsta, – abi aspekti samazina iespējas dalībniekiem celt cenas, izmantojot tirgus varu.

(54) Valdība publicē pieprasījuma līkni pirms katras jaudas izsoles. Pieprasījuma līkne parāda attiecību starp jaudas cenu un jaudas apjomu izsolē, ko pieprasījis sistēmas operators. Katra pieprasījuma līkne ir konstruēta ap jaudas mērķa līmeni, kas nepieciešams, lai izpildītu sistēmas operatora noteikto uzticamības standartu, un jaunas jaudas saprātīgo izmaksu aplēsi (jauna dalībnieka neto izmaksas jeb "*net-CONE*"). Jaudas mērķa un *net-CONE* krustošanās punkts ir viens punkts pieprasījuma līknē. Tālāk 3. attēlā ir dots jaudas pieprasījuma līknes piemērs.

3. attēls

Ilustratīva jaudas pieprasījuma līkne.

Avots: Apvienotās Karalistes iestādes.

(55) *Net-CONE* nosaka, pamatojoties uz paredzamo jaudas līdzsvara cenu izsolē, un vajadzības gadījumā to pārskata katrā izsolē, piemēram, pamatojoties uz jaunām inženierbūvniecības izmaksām jaunai vienībai un iepriekšējās izsolēs iegūtu informāciju. Jaunpienācēja izmaksu pamatā ir jaunas jaudas kapitāla izmaksas, kas norādītas ziņojumā ([18]), kuru pasūtījušas Apvienotās Karalistes iestādes, pieņemot 7,5 % robežlikmi un 25 gadus ilgu atmaksas periodu.

(56) Papildus jaudas mērķa līmenim un *net-CONE* citi svarīgi pieprasījuma līknes parametri ir šādi: izsoles cenas griesti (maksimālā cena, par kuru valdība vēlas iepirkt jaudu), cenas ņēmēja robežvērtība (maksimālā cena, par kuru esošas spēkstacijas var piedāvāt jaudu izsolē ([19])) un minimālais piegādes apjoms, kas nepieciešams, lai varētu organizēt izsoli (prasība par minimālo konkurenci). Valdība apstiprina galīgos izsoles parametrus katrai jaudas izsolei tieši pirms attiecīgā priekšatlases posma sākuma.

(57) Izsoles cenas griesti ir pieprasījuma līknes augstākais punkts, t. i., cena, par kuru jauda vairs netiks izsolīta. Cenas griestu mērķis ir aizsargāt Lielbritānijas patērētājus no neparedzētām problēmām izsolē, piemēram, nepietiekamas konkurences vai tirgus varas ļaunprātīgas izmantošanas, ko īsteno dalībnieki. Tomēr, kā norādīja Apvienotās Karalistes iestādes, pārāk zemu izsoles cenas griestu noteikšana var atturēt solītājus un samazināt konkurenci,

([18]) Elektroenerģijas ražošanas izmaksu modelis. 2013. gada atjauninājums par tehnoloģijām, kas izmanto neatjaunojamus energoresursus; 2013. gada aprīlis. Sagatavojis uzņēmums *Parsons Brinckerhoff* Enerģētikas un klimata pārmaiņu departamentam. *PIMS* numurs: 3512649A.

([19]) Sk. 70. un 71. apsvērumu.

tāpēc ir svarīgi noteikt tādus izsoles cenas griestus, kas veicina konkurenci jaudas izsolē un ļauj tirgum noteikt izdevīgu cenu jaunai jaudai, pamatojoties uz dalībnieku novērtējumu attiecībā uz riskiem un iespējamo peļņu elektroenerģijas un jaudas tirgos. Pareizu cenas griestu noteikšana ir atkarīga no novērtējuma attiecībā uz neskaidrībām saistībā ar *net-CONE* centrālo aplēsi.

(58) Apvienotās Karalistes valdība 2014. gadā noteica cenas griestus 75 GBP/kW. Apvienotā Karaliste paskaidroja, ka šie cenas griesti ir augstāki par modelēto līdzsvara cenu izsolē vairākos ticamos scenārijos, tomēr ne tik augsti, lai varētu izmantot būtisku tirgus varu, ja izsolē piedalās ierobežots skaits jaunu vienību. Tie arī palīdz nodrošināt, ka jauna vienība nevar mēģināt atgūt visas savas fiksētās izmaksas savā izsoles piedāvājumā, – tai ir jāņem vērā vismaz daļa no elektroenerģijas tirgus ieņēmumiem un jaudas tirgus maksājumiem pēc sākotnējā līguma perioda, lai projekts būtu dzīvotspējīgs.

(59) Valdībai arī ir vēl viena iespēja pirms izsoles pārliecināties par to, ka izsolē ir pietiekama konkurence. Personām, kas kvalificējušās līdzdalībai izsolē, divas nedēļas pirms izsoles ir jāapņemas, ka tās piedāvās jaudu izsolē. Pēc tam valdība var pārskatīt to jaudas vienību sarakstu, kas piedalīsies izsolē, ņemot vērā, piemēram, piedāvāto piegādes apjomu, tehnoloģiju kombināciju un piedāvāto vienību īpašumtiesības, un var atcelt izsoli, ja uzskata, ka konkurence nebūs pietiekama, lai radītu vērtību patērētājiem.

2.4.2. *Izsoļu biežums un formāts*

(60) Jaudas izsole notiek katru gadu par piegādi pēc četriem gadiem, piemēram, 2014. gadā izsole bija par piegādi 2018./2019. gadā un piegādes gads bija no 2018. gada 1. oktobra līdz 2019. gada 30. septembrim. Kopš pasākuma īstenošanas 2014. gadā ir notikušas četras izsoles par piegādi pēc četriem gadiem: 2014., 2015., 2016. un 2017. gadā. Pēc tam, kad ar VT spriedumu tika atcelts Komisijas 2014. gada lēmums, Apvienotā Karaliste apturēja 2018. gadā paredzēto izsoli par piegādi pēc četriem gadiem 2022. gadā. Lai nodrošinātu piegādi 2022. gadā, Apvienotās Karalistes iestādes 2018. gada decembrī paziņoja, ka paziņotā pasākuma ietvaros tās 2019. gadā izņēmuma kārtā organizēs izsoli par piegādi pēc trim gadiem (sk. 18. apsvēruma d) punktu).

(61) Vēl viena izsole – par piegādi pēc gada – tiek organizēta gadā tieši pirms galvenās izsoles piegādes gada. Pieprasījuma līknes noteikšanas process šai izsolei ir tāds pats kā galvenās izsoles gadījumā (par piegādi pēc četriem gadiem) – galīgo lēmumu pieņem valdība, pamatojoties uz sistēmas operatora veikto analīzi. Izsole par piegādi pēc gada nodrošina, ka tiek iepirkts pareizs jaudas apjoms, jo ir pieejamas precīzākas pieprasījuma prognozes un tas ir svarīgi, jo ļauj PR jaudai (kurai ir sarežģīti piedalīties izsolē par piegādi pēc četriem gadiem) aktīvi piedalīties šajā mehānismā. Kopš pasākuma īstenošanas 2014. gadā izsole par piegādi pēc gada notika 2018. gada sākumā par piegādi 2018./2019. gadā ([20]). Kā minēts 18. apsvēruma a) punktā, aizstāšanas un T-1 papildu izsole ar nosacījumiem notika 2019. gada jūnijā par piegādi 2019./2020. gadā.

(62) Daļa jaudas nepiedalās izsolē par piegādi pēc četriem gadiem un ir "rezervēta" izsolei par piegādi pēc gada. 2014. un 2015. gadā rezervētās jaudas apjoma pamatā bija mazizmaksu PR apjoma, kas varētu piedalīties izsolē, novērtējums, un tas tika darīts publiski pieejams, kad tika publicēta pieprasījuma līkne izsolei par piegādi pēc četriem gadiem (2,5 GW). Apvienotās Karalistes valdība 2016. gada martā pārskatīja metodiku, kas tika izmantota, lai noteiktu T-1 atlikto apjomu. Pēc pārskatīšanas tika apstiprināta un kopš 2016. gada tiek izmantota jauna "atlikšanas" metodika, pamatojoties uz 95 % ticamības intervālu saistībā ar *National Grid* gada T-4 ieteicamo jaudas apjomu, kas noteikts ZEJ. Modelējot mazākās nožēlas procesu ZEJ, *National Grid* iegūst 95 % ticamības intervālu ap ieteikto jaudas apjomu. Tālāk 3. tabulā ir parādīts atliktais apjoms T-1 izsolēm.

([20]) Apvienotā Karaliste organizēja papildu jaudas izsoli 2017. gada janvārī, lai noslēgtu līgumu par jaudas piegādi laikposmā no 2017. gada 1. oktobra līdz 2018. gada 30. septembrim. Šī papildu izsole tika apstiprināta ar Komisijas Lēmumu par valsts atbalstu C(2016) 7757 final saistībā ar SA.44475 (2016/N).

3. tabula

T-1 atliktais apjoms un apjoms, kas ir jāiegādājas T-1

(GW)

Piegādes gads	Iegādes mērķis T-4 izsolē	T-1 atliktais apjoms	Iegādes mērķis T-1	T-1 izsolē iegādātais apjoms
2018./2019. g.	48,6	2,5	4,9	5,79
2019./2020. g. (izsole ar nosacījumiem)	44,7	2,5	2,7	3,68
2020./2021. g.	51,7	0,6	n/a	n/a
2021./2022. g.	49,2	0,4	n/a	n/a

(63) Ja pieprasījums samazinās laikposmā starp izsolēm par piegādi pēc četriem gadiem un pēc gada, jaudas apjomu, ko izsola izsolē par piegādi pēc gada, samazina. Tomēr, tā kā izsoles par piegādi pēc gada sniedz labākas tirdzniecības iespējas PR, Apvienotās Karalistes valdība 2014. gadā apņēmās iegādāties izsolēs par piegādi pēc gada vismaz 50 % jaudas, kas rezervēta pirms četriem gadiem. T-1 izsolē par piegādi 2018./2019. gadā tika iegādāts vairāk nekā divkāršs četrus gadus iepriekš rezervētās jaudas apjoms (4,9 GW, salīdzinot ar sākotnēji plānotajiem 2,5 GW), savukārt T-1 izsolē ar nosacījumiem par piegādi 2019./2020. gadā iegādes mērķis arī bija lielāks nekā sākotnēji atliktais jaudas apjoms (2,7 GW, salīdzinot ar 2,5 GW).

(64) Apvienotās Karalistes valdība plāno organizēt T-4 un T-1 jaudas izsoles katru gadu, taču valdība var pieņemt galīgo lēmumu par to, vai organizēt jaudas izsoli, tikai pēc tam, kad ir pabeigta izsoles priekšatlase.

(65) Apvienotās Karalistes valdība var brīvi atcelt vai pārcelt izsoli jebkurā laikā līdz izsoles pirmās kārtas sākumam. Ja valdība neizvēlas atcelt izsoli, izsole automātiski turpināsies. Pēc izsoles sākuma valdība var noraidīt izsoles rezultātu tikai tad, ja ir pamatots iemesls uzskatīt, ka *NG* kā piegādes struktūra nav veikusi izsoli saskaņā ar noteikumiem un normatīviem. Ja valdība neizvēlas atcelt izsoli, izsole tiek automātiski atzīta par likumīgu. Kad izsole ir sākusies, valdība nevar ietekmēt tās iznākumu.

(66) Katra jaudas tirgus izsole ir robežcenas izsole ar lejupejošu soli, kurā visiem veiksmīgajiem dalībniekiem maksā atbilstoši pēdējam apstiprinātajam piedāvājumam. Izsole notiek, pamatojoties uz iepriekš definētiem noteikumiem. Izsoles sākumā tās organizators paziņo augstu cenu un atbilstīgie dalībnieki iesniedz piedāvājumus, norādot, kādu jaudas apjomu tie ir gatavi par šo cenu piegādāt. Šo procedūru atkārto vairākas reizes atbilstoši iepriekš noteiktam grafikam līdz brīdim, kad tiek noteikta viszemākā cena, par kādu pieprasījums atbilst piedāvājumam. Visiem dalībniekiem tiek maksāta viena un tā pati līdzsvara cena (robežcenas modelis). Turklāt ir vairāki pasākumi, kuru mērķis ir mazināt spekulāciju riskus un nodrošināt efektīvu rezultātu.

(67) Paredzams, ka, pieņemot lēmumu par to, cik lielu jaudas apjomu piegādāt par noteikto jaudas cenu, dalībnieki ņems vērā iespēju gūt ieņēmumus elektroenerģijas tirgū. Paredzamie ieņēmumi elektroenerģijas tirgū atšķiras atkarībā no paredzamajiem slodzes koeficientiem, vairumtirdzniecības cenām un degvielas un oglekļa izmaksām.

(68) Apvienotā Karaliste 2014. gadā uzskatīja, ka "jaudas modulācijas" PR, ražošanas izraisīta PR un iekļautā (jeb ar sadali saistītā) ražošana (līdz 50 MW) ir jaunas nozares, kurām ir vajadzīgs papildu atbalsts, lai tās varētu sagatavoties konkurencei galvenajās jaudas tirgus izsolēs. Tāpēc, lai tās atbalstītu, 2016. un 2017. gadā tika organizētas divas pārejas izsoles (PI). Lai gan pirmā pārejas izsole patiešām bija atvērta iepriekš minētajām trim jaudas kategorijām, tas, cik veiksmīga bija iekļautā (jeb ar sadali saistītā) ražošana un ražošanas izraisītā PR pirmajā PI un T-4 izsolēs 2014. un 2015. gadā, ļāva Apvienotajai Karalistei uzskatīt, ka šie dalībnieki ir pietiekami nobrieduši, lai veiksmīgi konkurētu galvenajās JT izsolēs ar citiem jaudas veidiem bez papildu norobežota atbalsta. Tāpēc Apvienotā Karaliste izslēdza šos resursus no otrās (un pēdējās) PI, un tāpēc tajā varēja piedalīties vienīgi "jaudas modulācijas" PR. Turklāt attiecībā uz otro PI Apvienotā Karaliste norādīja, ka tā pieņēma lēmumu pārbaudīt, vai zemāka līdzdalības robežvērtība (t. i., 500 kW nevis 2 MW) varētu būt visiem dalībniekiem lietderīgs grozījums ilgtermiņa jaudas tirgus režīmā. Tālāk dotajā 4. tabulā ir atspoguļoti PI rezultāti.

4. tabula

Jauda (koriģēta, MW), ar ko nodrošināti nolīgumi pārejas izsolēs

	1. PI	2. PI
Ar sadali saistīta ražošana	328	n/a
Kopējā PR, no kuras:	475	312
— ražošanas izraisīta PR	322	n/a
— jaudas modulācijas PR: — *tostarp jauda < 2 MW*	153 — *n/a*	312 — *8,5 (pārstāv astoņas JTV)*
Kopā	**803**	**312**

(69) Tālāk dotajā 5. tabulā ir norādīts NG ieteiktais apjoms, kas ir jāiegādājas katrā līdz 2014. gadam notikušajā izsolē, valsts sekretāra apstiprinātais mērķa apjoms un apjoms, kas galu galā tika iegādāts T-4 un T-1 izsolē.

5. tabula

Jaudas prasības

(GW)

	ZEJ norādītais *National Grid* ieteiktais apjoms, kas ir jāiegādājas	*National Grid* koriģētais apjoms, kas ir jāiegādājas izsolē, pēc priekšatlases	Apjoms, kas ir jāiegādājas Valsts sekretāra apstiprinātais mērķa apjoms	Izsolē iegādātais apjoms
T-4 (2014)	53,3	48,6	48,6	49,3 [1]
T-4 (2015)	47,9	44,7	45,4	46,4
T-4 (2016)	49,7	51,1	51,7	52,4
T-4 (2017)	50,5	49,2	49,2	50,4
T-1 (2017)	6,3	4,9	4,9	5,79
T-1 (2019) (ar nosacījumiem)	4,6	4,3 (2018. gada novembrī) 2,3 (2019. gada maijā)	2,7	3,6

[1] Pēc pārtraukšanas 2018. gada februārī jaudas apjoms ir 47,53 GW.

2.4.3. *Cenas ņēmēji*

(70) Lai mazinātu tirgus varu izsolē, iespējamos atlasītos jaudas nodrošinātājus klasificē vai nu kā "cenas ņēmējus" (kuri nevar solīt virs salīdzinoši zemas robežvērtības), vai "cenu noteicējus" (kuri var). Esošie jaudas nodrošinātāji ir cenas ņēmēji pēc noklusējuma. Jaunos dalībniekus un PR resursus klasificē kā cenu noteicējus, un tie var solīt līdz kopējiem izsoles cenas griestiem. Kā norādīja Apvienotā Karaliste, šāda nošķiršana stimulē dalībniekus solīt savas jaudas patieso vērtību un mazina risku, ka esošās spēkstacijas ar mazākām izmaksām varētu mēģināt noteikt augstāku cenu gados, kad jauni dalībnieki nav nepieciešami. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka cenas ņēmēja robežvērtība būtu jānosaka līmenī, kas aptvertu vairumu esošo spēkstaciju, taču vienlaikus cenai vajadzētu būt pietiekami

zemai, lai samazinātu spekulāciju risku. Cenas ņēmēja robežvērtība ir noteikta 25 GBP/kW (50 % *net-CONE*). Tā ir pietiekami augsta, lai aptvertu vairumu esošo spēkstaciju. Modelēšanā, ko Apvienotā Karaliste veica 2014. gadā, tika ierosināts, ka šai robežvērtībai būtu jāaptver aptuveni 80 % no esošajām spēkstacijām. Tālāk dotajā 6. tabulā ir parādīts, ka faktiski cenas ņēmēja robežvērtība aptver aptuveni 60 % no esošajām spēkstacijām. Arī 25 GBP/kW ir daudz mazāk par paredzamajām jauna dalībnieka izmaksām. Tāpēc cenas ņēmēja robežvērtība 25 GBP/kW arī mazina spekulāciju risku.

6. tabula

Esošās spēkstacijas, ko aptver cenas ņēmēja robežvērtība kopš 2014. gada

Izsole	Esošā spēkstacija, ko aptver cenas ņēmēja robežvērtība		
	Jauda (MW)	%	Līdzsvara cena (GBP/kW)
2014. gada T-4	25 007	67	19,40
2015. gada T-4	39 286	80	18,00
2016. gada T-4	29 548	56	22,50
2017. gada T-4	31 099	57	8,40
2017. gada T-1	2 306	29 ([1])	6,00
2019. gada T-1 (ar nosacījumiem)	1 758 ([2])	49	0,77

([1]) Tas, ka liela daļa esošās jaudas piedalās T-1 izsolē kā cenu noteicēji, iespējams, ir tāpēc, ka lielu daļu no šīs esošās jaudas piegādā vecākā, nenozīmīgākā spēkstacija, kas T-4 izsolēs nespēj apņemties palikt pieejama līdz piegādes gadam tik tālu uz priekšu.

([2]) Esošā ražošanas jauda, par ko noslēgti nolīgumi. Pēc priekšatlases 6 803 MW (72 %) kvalificējās kā cenas ņēmēji.

(71) Esošām spēkstacijām ar sevišķi augstām izmaksām var atļaut piedalīties kā cenu noteicējiem (un solīt cenu, kas augstāka par cenu ņēmēja robežvērtību), taču tām ir jāiesniedz lielāka maksājuma nepieciešamības pamatojums (piem., valdes apliecinājums un uzņēmējdarbības plāns, kas iesniegts jaudas nodrošinātāja valdei). Šis pamatojums ir jāiesniedz *Ofgem*, un to var izmantot jebkurā izmeklēšanā par tirgus varas ļaunprātīgu izmantošanu.

(72) Ikvienu esošo jaudas nodrošinātāju, kas sola cenu, kura pārsniedz "cenu noteicēja" robežvērtību, un nenoslēdz jaudas nolīgumu izsolē, taču turpina strādāt piegādes gadā, var pārbaudīt *Ofgem*, kas var izmantot informāciju, kura tika iesniegta kopā ar cenas noteikšanas izsoles piedāvājumu.

(73) Jaunie dalībnieki var noteikt cenu, nepamatojot savu piedāvājumu, tomēr, ja tiek uzskatīts, ka tie mēģina izmantot tirgus varu, *Ofgem* var veikt izmeklēšanu, pildot savu parasto izpildes funkciju. Jebkurā gadījumā piedāvājuma apmēru ierobežo cenas griesti, kas noteikti pieprasījuma līknē, kura sniegta pirms izsoles.

2.4.4. *Jaudas nolīguma ilgums*

(74) Ar izsolē uzvarējušajiem jaudas nodrošinātājiem noslēdz jaudas nolīgumu, pamatojoties uz līdzsvara cenu. Pieejamo jaudas nolīgumu ilgums ir dažāds, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus jaudas nodrošinātājiem.

(75) Lielākajai daļai esošo jaudas nodrošinātāju ir pieejami viena gada nolīgumi. Ražošanas jaudas nodrošinātājiem, kuru kapitālizdevumi pārsniedz sākotnējo 125 GPB/kW robežvērtību (atjaunošanas spēkstacijas), ir tiesības uz jaudas nolīgumiem, kuru maksimālais termiņš ir trīs gadi. Ražošanas jaudas nodrošinātājiem, kuru kapitālizdevumi pārsniedz sākotnējo 250 GPB/kW robežvērtību (jaunas spēkstacijas), ir tiesības uz jaudas nolīgumiem, kuru maksimālais termiņš ir 15 gadi. Katru gadu šīs robežvērtības tiek pārskatītas, un laika gaitā tās ir nedaudz paaugstinātas, 2018. gada decembrī sasniedzot attiecīgi 135 GBP/kW un 270 GBP/kW. Nolīgumi, kuru termiņš ir garāks par vienu gadu, ir pieejami dalībniekiem tikai izsolē par piegādi pēc četriem gadiem.

(76) Lai nodrošinātu tiesisko noteiktību un veicinātu ieguldītāju uzticēšanos mehānismiem, jaudas nolīguma galvenie noteikumi ir "aizgūti" ([21]) (ievērojot jebkādu turpmāku regulējumu par pretējo, lai gan līdz šim šādas izmaiņas nav veiktas). Šie galvenie noteikumi ir šādi:

a) nolīguma ilgums;

b) jaudas cena un tiesības saņemt maksājumu;

c) pienākums piegādāt jaudu un korekcijas koeficients;

d) izpildes starpposmi un piemērojamās izbeigšanas maksas;

e) maksimālā atbildība par sankcijām.

(77) Apvienotā Karaliste apgalvo, ka ilgtermiņa līgumu slēgšanas ar jaunpienācējiem mērķis ir veicināt konkurētspējīga jaunpienācēja ienākšanu tirgū. Atļaujot jaunpienācējiem slēgt ilgtermiņa līgumus, tiem tiek dota iespēja iegūt lētāku finansējumu ieguldījumu veikšanai. Apvienotā Karaliste uzskata, ka tas var palīdzēt pārvarēt piekļuves šķēršļus tiem neatkarīgajiem uzņēmumiem, kuri nevar finansēt ieguldījumus jaunā jaudā ar ieņēmumiem no citām viņu portfelī esošām spēkstacijām. Veicinot konkurenci tirgū, nolīgumi, kas tiek slēgti uz ilgāku laiku, tādējādi varētu samazināt izmaksas, kuras elektroenerģijas un jaudas tirgos sedz patērētāji. Kā norādīja Apvienotās Karalistes iestādes, nolīgumiem, kas tiek slēgti uz ilgāku laiku, būtu arī jāsamazina risks, ka dalībnieki ar lielākām ieguldījumu vai atjaunošanas izmaksām varētu iekļaut visas šīs izmaksas viena gada nolīgumā.

2.5. **Sekundārais tirgus (tirdzniecība)**

(78) Laikposmā starp izsoli un piegādi, kā arī piegādes gadā(-os) dalībnieki var pielāgot savu stāvokli ar tirdzniecību, piemēram, uzņemoties lielākas vai mazākas saistības vai atrodot alternatīvu jaudu, lai kompensētu īslaicīgu iztrūkumu. Sekundāra tirdzniecība ir svarīgs rīks, ar kuru personas var pārvaldīt risku, ka tām varētu tikt piemērotas sankcijas jaudas tirgū. Jaudas tirgū ir atļautas dažādas sekundārās tirdzniecības formas: finanšu tirdzniecība, apjoma pārdale un saistību tirdzniecība.

2.6. **Piegāde**

(79) Jaudas tirgus darbojas saskaņā ar "piegādātās enerģijas" modeli: jaudas nodrošinātājiem ir pienākums piegādāt enerģiju, kad vien tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu piegādes drošību, t. i., reālās sistēmas stresa situācijās. Ja tas netiek izdarīts, tiem piemēro sankcijas. Modelī ir paredzēta arī jaudas papildu fiziska testēšana. Ja noteiktā skaitā gadījumu netiek pierādīts, ka jauda atbilst nepieciešamajam apjomam, jaudas nodrošinātājs zaudē jaudas maksājumus, līdz tas tiek veiksmīgi pierādīts.

2.6.1. *Jaudas nolīgumā paredzēts pienākums*

(80) Saskaņā ar jaudas nolīgumā paredzēto pienākumu sistēmas stresa gadījumi ir definēti kā pusstundas norēķina periodi, kuros jebkurā vietā sistēmā uz vismaz 15 minūtēm tiek samazināta vai nu sprieguma kontrole, vai kontrolēta slodze. Jaudas nodrošinātājiem ir jānosaka pašiem sava reakcija šādos periodos, tādējādi nepieļaujot spēkā esošo kodeksa vai licences nosacījumu pārkāpšanu. Līdz šim sistēmas operators ir izdevis tikai divus jaudas tirgus paziņojumus – 2016. gada 31. oktobrī un 7. novembrī. Ziemai (2018./2019. gadā) bija jābūt pirmajam gadam, kad pasākums darbojas pilnībā.

(81) Lai nodrošinātu, ka dalībnieki var pienācīgi pārvaldīt risku, ka tiem varētu piemērot sankcijas, piemēram, risku, ka vairākas spēkstacijas kļūdās vienlaikus, sistēmas operators ir publicējis paziņojumu par sistēmas stresu, izmantojot "jaudas tirgus brīdinājumu", pamatojoties uz Jaudas tirgus noteikumos (8.4.6. punktā) izklāstīto metodiku ([22]). Ja vien šāds brīdinājums nav publicēts, deficīta gadījums neizraisīs kapitāla tirgus sankcijas vai maksājumus "par piegādes apjoma pārsniegšanu".

(82) Jaudas nolīgumi dalībniekiem uzliek par pienākumu piegādāt noteiktu daudzumu elektroenerģijas. Jaudas nodrošinātāja pienākumu stresa gadījumos aprēķina, pamatojoties uz saistībām, ko tas ir uzņēmies izsolēs par piegādi pēc četriem gadiem un pēc gada, plus visām sekundāri tirgotajām saistībām, ko tas ir uzņēmies konkrētos norēķinu periodos, kuros rodas stresa gadījums.

([21]) Iegūto tiesību klauzula ir noteikums, kas paredz, ka vecu noteikumu turpinās piemērot dažās esošās situācijās, savukārt jaunu noteikumu piemēros visos turpmākajos gadījumos.

([22]) https://www.ofgem.gov.uk/electricity/wholesale-market/market-efficiency-review-and-reform/electricity-market-reform/capacity-market-cm-rules

(83) Stresa periodos, pirms kuriem vismaz četras stundas iepriekš ir publicēts jaudas tirgus paziņojums, ir pienākums "sekot slodzei". Tas nozīmē, ka elektroenerģija ir jāražo vai pieprasījums jāsamazina līdz kopējam saistību apjomam tikai tad, ja pieprasījuma apmierināšanai ir nepieciešama visa jauda, par kuru ir noslēgti jaudas līgumi tirgū. Stresa gadījumā, kad pieprasījuma apmierināšanai ir nepieciešami tikai 70 % no šādas visas jaudas, katram jaudas nodrošinātājam ir jāražo elektroenerģija vai jāsamazina pieprasījums līdz 70 % no visa jaudas apjoma, ko tam ir pienākums piegādāt.

(84) Kā norādīja Apvienotās Karalistes iestādes, pienākums sekot slodzei ir piemērots, lai nodrošinātu, ka ražotājiem ir stimuli efektīvi darboties tirgū, un ir samērīgs ar kaitējumu, ko jebkurš slodzes zudums rada patērētājiem. Ja katru reizi, kad rodas sistēmas stress, katrs dalībnieks būtu pakļauts riskam, ka tam tiks piemērotas sankcijas par visu jaudas apjomu, ko tam ir pienākums piegādāt, jaudas tirgus dotu signālus spēkstacijām ražot siltumu pat tad, kad tas būtu ekonomiski neizdevīgi, tādējādi palielinot gan emisijas, gan patērētāju rēķinus.

2.6.2. *Sankcijas*

(85) Sankciju režīma mērķis ir sniegt jaudas nodrošinātājiem stimulus piegādāt elektroenerģiju, kad tas ir nepieciešams. Vienībām, kas piegādā elektroenerģiju mazākā apjomā, nekā paredzēts, tiek piemērotas sankcijas, savukārt tās, kas pārsniedz paredzēto apjomu, saņem maksājumus par piegādes apjoma pārsniegšanu, lai gada beigās katras vienības jaudas maksājumi lielā mērā atspoguļotu tās darbības rezultātus. Sankciju režīmu veido trīs galvenie elementi:

a) mēneša atbildības griesti 200 % apmērā no jaudas nodrošinātāja mēneša ieņēmumiem no jaudas, kas, ņemot vērā ikmēneša maksājumu korekcijas koeficientus atbilstīgi sistēmas pieprasījumam, var pakļaut jaudas nodrošinātājus pienākumam maksāt sankcijas līdz 20 % apmērā no saviem gada ienākumiem kādā vienā mēnesī;

b) visaptveroši gada griesti 100 % apmērā no gada ieņēmumiem;

c) sankciju likme, kas noteikta kā 1/24. daļa no jaudas nodrošinātāja gada jaudas maksājumiem.

2.6.3. *Testēšanas režīms*

(86) Sankciju režīmu papildina stingra darbības rezultātu demonstrēšanas sistēma, lai garantētu, ka jaudas nodrošinātāji ir spējīgi piegādāt elektroenerģiju, kad tas ir nepieciešams, un saņem jaudas maksājumus tikai tad, ja ir uzticami. Tas ir jo īpaši svarīgi piegādes gados, kuros nav stresa gadījumu, kad jaudas nodrošinātāju darbības rezultātu testēšana ļauj pārliecināties, ka šie nodrošinātāji ir fiziski spējīgi veikt piegādes atbilstīgi saviem pienākumiem piegādāt jaudu.

2.7. **Budžets, pasākuma finansēšana un maksājumu plūsmas**

(87) Tālāk dotajā 7. tabulā ir parādīts dažādu kopš 2014. gada notikušu jaudas tirgus izsoļu, tostarp pārejas izsoļu (PI), iznākumu kopsavilkums.

7. tabula

Jaudas tirgus izsoļu iznākumu kopsavilkums

Izsole	Izsolē iegūtā jauda GW	Līdzsvara cena GBP/kW	Kopējais budžets jaudai, par ko uzņemtas saistības izsolē [1] Miljoni GBP
T-4 (2014)	49,3	19,40	1 734
T-4 (2015)	46,4	18,00	1 082
T-4 (2016)	52,4	22,50	2 012
T-4 (2017)	50,4	8,40	500
T-1 (2017)	5,8	6,00	35
T-1 (2019) (ar nosacījumiem)	3,6	0,77	3
PI (2016)	0,8	27,50	22
PI (2017)	0,3	45,00	14

[1] JT reģistri tiek regulāri atjaunināti, lai atspoguļotu jaudu, par kuru vairs nav noslēgts nolīgums. Šeit norādītais kopējais apjoms attēlo apjomu, par kuru ir fiksētas saistības izsolē. Tas nav koriģēts, ņemot vērā jaudu, kas kopš izsoles vairs netiek piegādāta un par kuru vairs nav tiesību saņemt jaudas maksājumus. Vērtības nav koriģētas, ņemot vērā inflāciju.

(88) Saskaņā ar 2014. gada Noteikumu par elektroenerģijas jaudu (piegādātāju maksājumi u. c.) 6. panta 1. punktu visiem licencētajiem piegādātājiem ir jāmaksā jaudas tirgus piegādātāja maksa, lai finansētu jaudas tirgus izmaksas (t. i., izmaksas, kas rodas, finansējot jaudas maksājumus jaudas nodrošinātājiem), atbilstīgi šādam procesam:

a) maksājumi ir profilēti saskaņā ar sistēmas pieprasījumu, tāpēc jaudas nodrošinātāji saņem lielāku daļu no saviem maksājumiem mēnešos, kad pieprasījums ir liels (t. i., ziemā), un mazāku daļu – zema pieprasījuma periodos;

b) trīs mēnešus pirms piegādes gada sākuma piegādātāji prognozē savu pieprasījumu laikā no plkst. 16.00 līdz plkst. 19.00 visās darbadienās no novembra sākuma līdz februāra beigām un paziņo šīs aplēses norēķinu struktūrai;

c) piegādātāju maksu nosaka, pamatojoties uz to prognozēto tirgus daļu, un mēneša maksa tiek iekasēta no licencētajiem piegādātājiem, lai saskaņotu maksājumu profilu ar jaudas nodrošinātājiem. Piegādātāju maksu aprēķina, pamatojoties uz pieprasījumu laikā no plkst. 16.00 līdz plkst. 19.00 darbadienās ziemā, lai stimulētu piegādātājus samazināt savu patērētāju elektroenerģijas pieprasījumu laikā, kad pieprasījums parasti ir augsts. Tam būtu jāsamazina nepieciešamās jaudas apjoms, un tāpēc tas samazinās jaudas tirgus izmaksas;

d) piegādātāju maksu atjaunina, lai atspoguļotu jaunākos datus par tirgus daļu, tiklīdz tie ir pieejami, kā tas ir spēkā esošā Balansēšanas (līdzsvarošanas) un norēķinu kodeksa (LNK) saskaņošanas procesā. Šis saskaņošanas process turpinās 14 mēnešus no dienas, kad tiek saņemti pārskatītie pieprasījuma dati.

(89) Visas ar jaudas tirgu saistītās maksājumu plūsmas visiem dalībniekiem aprēķina un administrē norēķinu struktūra ar norēķinu pakalpojumu sniedzēja (*Elexon*) palīdzību. Norēķinu struktūras un *Elexon* funkcijas un pienākumi ir izklāstīti 2.2. sadaļā.

(90) Jaudas maksājumus nosaka atkarībā no apjomiem, kas noteikti katra jaudas nodrošinātāja jaudas nolīgumā pēc attiecīgās izsoles katram piegādes gadam: jaudas maksājumu summa ir vienāda ar jaudas apjomu, kuru atlasītie jaudas nodrošinātāji ir izsolījuši jaudas tirgū, kas reizināts ar līdzsvara cenu.

(91) Norēķinu struktūras saņemtie līdzekļi tiek glabāti valdības banku pakalpojumu bankas bezprocentu kontā. Norēķinu struktūra atbild arī par nodrošinājuma, kuru jaunie ražotāji vai PR nodrošinātāji ir norādījuši priekšatlases procesā pirms katras jaudas izsoles, iekasēšanu, glabāšanu un (vajadzības gadījumā) atgriešanu.

(92) Galvenās finanšu plūsmas no norēķinu struktūras un uz to ir šādas:

a) sākot no 2015./2016. finanšu gada, piegādātājiem ir pienākums katru mēnesi maksāt norēķinu struktūrai tā dēvēto "norēķinu struktūras maksu". "Norēķinu struktūras maksa" sedz jaudas tirgus norēķinu funkcijas uzturēšanas administratīvās izmaksas, kas rodas norēķinu struktūrai (un tās aģentam). Šo maksājumu iekasēšana notiek saskaņā ar Apvienotās Karalistes finanšu gadu no aprīļa līdz martam, lai nodalītu laika grafiku no citām jaudas tirgus maksājumu plūsmām, kas tiek veiktas no jaudas gada oktobra līdz septembrim;

b) piegādātājiem ir jāiesniedz kredīta segums līdz piegādes gada katra mēneša sākumam. Šim segumam ir jābūt vienādam ar 110 % no piegādātāja mēneša maksas, un tas ir paredzēts tādēļ, lai nodrošinātu, ka maksājumu plūsmas jaudas nodrošinātājam varēs turpināt piegādātāja saistību neizpildes gadījumā;

c) piegādātājiem ir pienākums maksāt "piegādātāja mēneša maksu" norēķinu struktūrai ne vēlāk kā 24 darbadienas pēc piegādes gada katra mēneša beigām. Maksāt piegādātāja mēneša maksu ir piegādātāju pienākums (pamatojoties uz to piegādes licences nosacījumu), lai finansētu jaudas tirgu;

d) ja stresa gadījumā piegādes gadā jaudas nodrošinātāji savu pienākumu piegādāt jaudu neizpilda pilnībā, tiem ir jāsamaksā norēķinu struktūrai "sankciju maksa". Tā ir jāsamaksā ne vēlāk kā 24 darbdienas pēc attiecīgā mēneša beigām;

e) norēķinu struktūra maksā jaudas nodrošinātājiem "jaudas maksājumu". Tā ir summa, kas noteikta atbilstīgi to pienākumam piegādāt jaudu (apjoms, kas noteikts jaudas izsolē) 29 dienās pēc piegādes gada katra mēneša beigām. Visus maksājumus jaudas nodrošinātājiem finansē no ieņēmumiem, kas gūti, iekasējot maksu no licencētiem piegādātājiem. Ja jaudas nodrošinātājs nav samaksājis kompensācijas maksu, maksājums šim nodrošinātājam tiek aizturēts, līdz tiek atgūta nepieciešamā kompensācijas maksa. Jaunākajos maksājumos jaudas nodrošinātājiem ņem vērā visus saistību tirdzniecības gadījumus, kas notikuši laikposmā starp izsoli un piegādes periodu;

f) ja jaudas nodrošinātāji piegādā jaudu lielākā apjomā, nekā paredzēts viņu pienākumos piegādāt jaudu stresa gadījumā piegādes gadā, norēķinu struktūra veic maksājumu "par piegādes apjoma pārsniegšanu". Maksājumi par piegādes apjoma pārsniegšanu katram jaudas nodrošinātājam tiek aprēķināti jaudas gada beigās un tiek maksāti no līdzekļiem, kas iekasēti kā sankcijas gada laikā. Tas nepalielina kopējo jaudas maksājumu apjomu konkrētajā gadā, jo maksājumi par piegādes apjoma pārsniegšanu kompensē sankcijas, kas iekasētas par nepiegādāšanu;

g) attiecīgā gadījumā norēķinu struktūra atgriež piegādātājiem "pēc sankcijas piemērošanas atlikušo piegādātāja summu". Tie ir ieņēmumi, kas palikuši pēc tam, kad vajadzīgajā apmērā ir veikti tie maksājumi par piegādes apjoma pārsniegšanu, kuri ir uzkrājušies attiecīgajā gadā.

2.8. **Ražošanas pietiekamība Lielbritānijā**

2.8.1. *Elektroenerģijas tirgus Lielbritānijā*

(93) Apvienotā Karaliste 2005. gada 1. aprīlī ieviesa Lielbritānijā vienotu elektroenerģijas tirdzniecības un pārvades pasākumu kopumu, kas zināms kā *BETTA* (*British Electricity Trading and Transmission Arrangements*). *BETTA* pamatā ir divpusēja tirdzniecība starp ražotājiem, piegādātājiem, patērētājiem un tirgotājiem, un dalībnieki iesaistās paši, nevis tiek iesaistīti centralizēti.

(94) Saskaņā ar *BETTA* elektroenerģijas līgumi ir regulētā tirgū netirgoti nākotnes līgumi un regulētā tirgū tirgoti nākotnes līgumi, kas tiek slēgti no vairākiem gadiem līdz pat 24 stundām pirms noteikta pusstundas piegādes perioda. Īstermiņa elektroenerģijas biržas un elektroenerģijas brokeri dod iespēju dalībniekiem pielāgot savu līgumu statusu no vienas līdz 24 stundām pirms piegādes. Visi darījumi ir divpusēji un tiek kārtoti atbilstīgi cenai, kas reģistrēta elektroenerģijas biržā vai kas apstiprināta abpusēji vai ar brokera starpniecību.

(95) Saskaņā ar *BETTA* ar elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenu ražotājiem tiek atlīdzināts par viņu elektroenerģiju un jaudu, savukārt ieguldītājiem ir jāpieņem lēmums par ieguldījumiem, pamatojoties uz savām cerībām atgūt šo ieguldījumu izmaksas, pārdodot elektroenerģiju elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū.

(96) Tuvāk piegādes brīdim pastāv balansēšanas mehānisms, ar kura palīdzību sistēmas operators apstiprina pārdevēja un pircēja elektroenerģijas cenu piedāvājumus tuvu reāllaikam. Tas ļauj sistēmas operatoram līdzsvarot piegādi un pieprasījumu. Slēdzot tirgu, kas notiek vienu stundu pirms katra pusstundas piegādes perioda, ražotājiem ir jāinformē sistēmas operators par elektroenerģiju, par kuru tie var noslēgt piegādes līgumu, un par paredzamo katras spēkstacijas izejas jaudu. Piegādātājiem (mazumtirgotājiem) ir jāpaziņo apjoms, par kuru tie ir noslēguši pirkuma līgumus, un tam ir jābūt vienādam ar paredzamo apjomu, ko patērēs viņu patērētāji. Visbeidzot, nebalansa izlīdzināšanas procesā maksājumi tiek veikti tiem un no tiem tirgus dalībniekiem, kuru līgumu statuss neatbilst viņu faktiski izmērītajam elektroenerģijas ražošanas vai patēriņa apjomam. Minētajā procesā tiek noteiktas arī citas izmaksas, lai balansētu sistēmu. Dalībniekiem ir jāmaksā salīdzinoši sodoša "norēķinu" cena, ja to līgumu statuss neatbilst to faktiskajam patēriņam vai ražošanas apjomam. Tāpēc nebalansa izlīdzināšanas vai norēķinu cena stimulē dalībniekus palīdzēt balansēt sistēmu reāllaikā.

(97) Apvienotajā Karalistē 2017. gada decembra beigās bija pavisam 81,3 GW elektroenerģijas ražošanas jaudas. Turklāt Apvienotajā Karalistē ir četri starpsavienotāji, kas ļauj tirgoties ar Eiropu: Anglija-Francija (2 GW jauda), Anglija-Nīderlande (1 GW), Ziemeļīrija-Īrija (0,6 GW) un Velsa-Īrija (0,5 GW) ([23]). *NEMO* starpsavienotājs starp Angliju un Beļģiju (1 GW) sāka darboties 2019. gada 31. janvārī.

([23]) Šie rādītāji ir iegūti no Apvienotās Karalistes 2018. gada elektroenerģijas statistikas pārskata: https://www.gov.uk/government/statistics/digest-of-uk-energy-statistics-dukes-2018-main-report.

2.8.2. *Ražošanas pietiekamības problēmas*

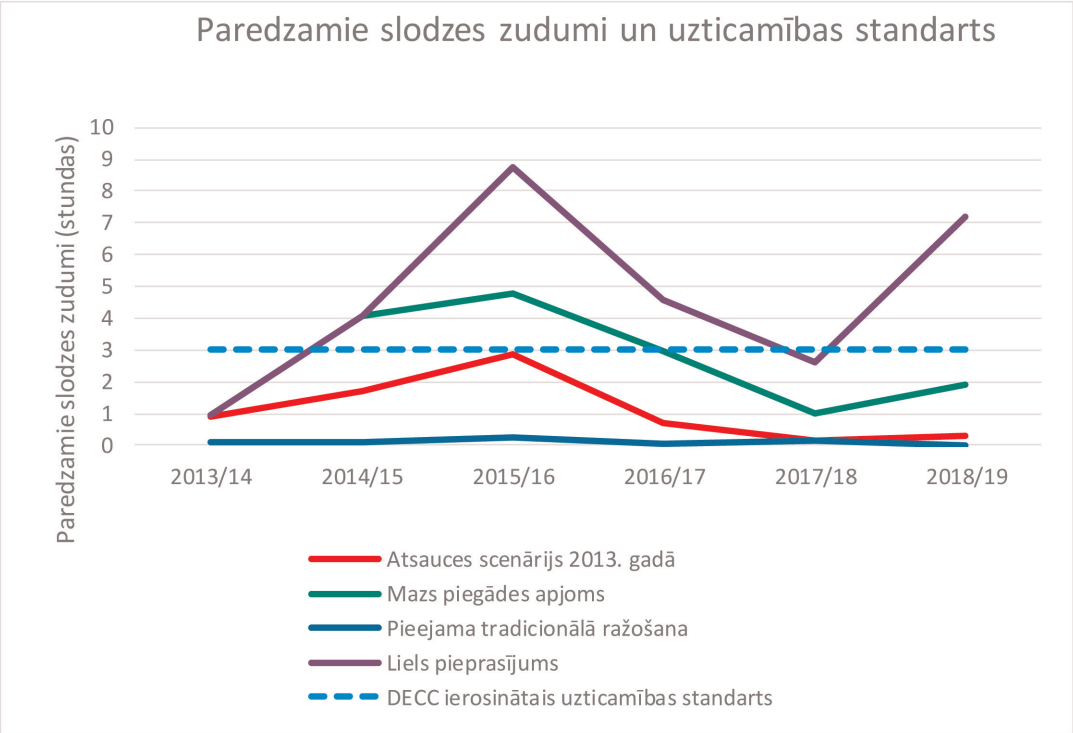
(98) Uzticamības standarts ir izteikts kā prognozētie slodzes zudumi (*LOLE*). Tas ietver tāda standarta noteikšanu, ar ko nosaka vidējo stundu skaitu gadā, kad ir paredzams, ka piegāde neatbildīs pieprasījumam tipiskā gadā. *LOLE* attēlo stundu skaitu gadā, kad ilgtermiņā statistiski ir paredzams, ka piegāde neatbildīs pieprasījumam. Tā ir varbūtības metode, proti, faktiskais apjoms mainīsies atkarībā no apstākļiem konkrētajā gadā, piemēram, no tā, cik auksta būs ziema; vai neradīsies situācija, ka neparasti liels skaits spēkstaciju nedarbojas konkrētā laikā; kāda būs vēja ģeneratoru izejas jauda maksimālā pieprasījuma laikā; kā arī atkarībā no visiem citiem faktoriem, kas ietekmē elektroenerģijas piegādes un pieprasījuma balansu. Tomēr, ir svarīgi norādīt, ka, interpretējot šos metriskos datus, ir jāņem vērā, ka noteikts slodzes zudumu apjoms nav vienāds ar tādu pašu elektroenerģijas padeves īslaicīgu pārtraukumu apjomu; vairumā gadījumu zudumi tiks pārvaldīti, būtiski neietekmējot patērētājus. Kritiskais līmenis, ko Apvienotā Karaliste noteica, ir *LOLE*, kas lielāks par trim stundām.

(99) Paziņojumā valdība norādīja, ka neatkarīgi no izvēlētās modelēšanas metodes ir ļoti grūti ar pilnu pārliecību prognozēt elektroenerģijas piegādes drošības perspektīvu svarīgāko pieņēmumu jutīguma dēļ, tostarp elektroenerģijas pieprasījuma, lēmumu par norakstīšanu, jaunu spēkstaciju, starpsavienojuma ieguldījuma, kā arī dažādu tehnoloģiju pieejamības faktoru dēļ.

(100) Laikā, kad 2014. gadā par pasākumu tika paziņots, Apvienotā Karaliste norādīja, ka *Ofgem* 2013. gada novērtējumā par elektroenerģijas jaudu bija parādīts, ka 2015./2016. gadā *LOLE* pieauga līdz deviņām stundām (tomēr tika norādīts, ka tas maz ietekmēja parastās ražošanas augstās pieejamības gadījumu), tad atgriezās iepriekšējā līmenī, lai atkal palielinātos 2018./2019. gadā. Tajā laikā Apvienotā Karaliste uzskatīja, ka vairākos scenārijos bija neskaidrības par diapazona augstāko punktu, kas 2018./2019. gadā pieauga virs trim stundām, un tas, kā norādīja Apvienotā Karaliste, noteikti bija gadījums, kad ir jāiejaucas. *Ofgem* atsauces scenārijā bija pieņemts 0,75 GW neto eksporta apjoms ziemas sezonā.

4. attēls

Prognozētie slodzes zudumi un uzticamības standarts, ko Apvienotā Karaliste norādīja savā 2014. gada paziņojumā

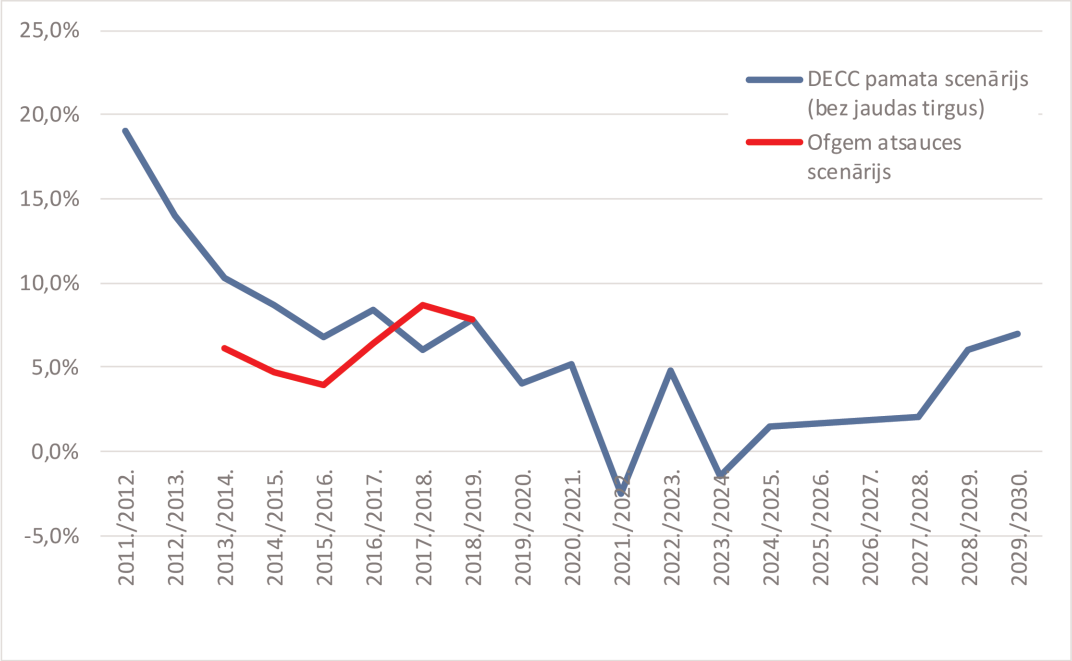
Avots: *Ofgem*, *DECC* analīze.

(101) Apvienotā Karaliste arī norādīja, ka Apvienotās Karalistes Enerģētikas un klimata pārmaiņu departaments (*DECC*) bija veicis simulācijas attiecībā uz ieguldījumiem ražošanā līdz 2030. gadam. *DECC* bāzes scenārijā bez jaudas tirgus bija izklāstīta tendence laikposmam līdz 2016./2017. gadam, kas līdzīga tai, kas bija iekļauta *Ofgem* analīzē. Pēc 2016./2017. gada *DECC* bāzes scenārijā bija vērojama tendence jaudas rezervēm samazināties, kas turpinās līdz

21. gadsimta 20. gadu sākumam. *DECC* modelī bija pieņemts, ka ir papildu 2,9 GW no starpsavienojuma līdz 2030. gadam un ka starpsavienotāji pēc neto principa (t. i., aplūkojot visu starpsavienojumu jaudu kopā) ne importēja, ne eksportēja maksimālā pieprasījuma laikā.

5. attēls

Koriģēto jaudas rezervju ilgtermiņa aplēses, ko Apvienotā Karaliste norādīja savā 2014. gada paziņojumā.

Avots: *Ofgem* 2013. gada analīze, *DECC* 2013. gada analīze.

(102) Apvienotā Karaliste lēš, ka Apvienotās Karalistes valdības veiktā analīze, kā arī atsevišķa analīze, ko iesniedza *NG*, liecina par pastāvīgu JT nepieciešamību, lai varētu nodrošināt, ka tiek izpildīts *LOLE* trīs stundu uzticamības standarts. Ja modelēšanā nav iekļauts JT, pastāv iespēja, ka uzticamības standarts tiks pārkāpts katru gadu, tostarp modelēšanā.

(103) *NG* izstrādā piecu gadu ETR bāzes gadījumu saistībā ar elektroenerģijas nākotnes scenārijiem ([24]), lai novērtētu, kāda jauda ir jānodrošina jaudas tirgus izsolēs. *NG* 2018. gada decembrī noteica pārskatītu pieņēmumu kopumu, lai novērtētu iespējamo ietekmi uz bāzes scenāriju gadījumā, ja Apvienotajā Karalistē nebūtu JT. *NG* novērtējums ir tāds, ka bez jaudas tirgus laikposmā no 2019./2020. līdz 2023./2024. gadam *LOLE* būtu robežās no 3 līdz 7 *LOLE* stundām.

(104) Apvienotās Karalistes Uzņēmējdarbības enerģētikas un rūpnieciskās stratēģijas departaments (*BEIS*) veica analīzi neatkarīgi no *National Grid*, izmantojot jaunākos ZEJ izklāstītos *National Grid* ieteikumus (ZEJ2018) apvienojumā ar *BEIS* komerciālo ieskatu un *BEIS* novērtējumu par spēkstaciju ekonomiku. Šajā analīzē tika secināts, ka paredzamais *LOLE* diapazons pārsniedz uzticamības standartu visos gados līdz 2030. gadam (no 3 līdz 345 *LOLE* stundām laikposmā no 2019./2020. līdz 2029./2030. gadam).

2.8.3. *Ražošanas pietiekamības problēmu iemesli*

(105) Apvienotā Karaliste apgalvo, ka divas galvenās tirgus nepilnības izskaidro ražošanas pietiekamības problēmu, kas izklāstīta iepriekšējā sadaļā.

(106) Pirmā tirgus nepilnība ir tā, ka uzticamība ir sabiedriskais labums. Patērētāji nevar izvēlēties vēlamo uzticamības līmeni, jo sistēmas operators nevar selektīvi tos atvienot, un patērētāji nereaģē uz izmaiņām reāllaikā atbilstīgi

([24]) http://fes.nationalgrid.com/

vairumtirdzniecības cenai. Tāpēc var paredzēt, ka bez iejaukšanās jaudas nodrošinātāji nenodrošinās sabiedrībai optimālu uzticamības līmeni. Tas var izraisīt arī augstas izmaksas sabiedrībai, ja elektroenerģijas piegāde ir neuzticama. Tās būs ārējas izmaksas, ja netiks iekasētas no ražotājiem.

(107) Otra tirgus nepilnība ir "trūkstošās naudas" problēma. Šis jēdziens ir noteikts un aprakstīts akadēmiskajā literatūrā un ietekmē parastus elektroenerģijas tirgus ([25]). Teorētiski patērētāju nespēju izvēlēties sev vēlamo uzticamības līmeni nevar novērst parastā elektroenerģijas tirgū, ļaujot cenām augt līdz līmenim, kas atspoguļo slodzes zudumu vidējo vērtību, proti, cenu, kuru patērētāji vairs nevēlētos maksāt par elektroenerģiju, un ļautu ražotājiem saņemt deficīta maksājumus. Tomēr praktiski parasts elektroenerģijas tirgus var nenosūtīt pareizus tirgus signālus, lai nodrošinātu optimālu piegādes drošību un ļautu ieguldītājiem saņemt projekta finansējumu, lai izveidotu jaunu jaudu. Tas nozīmē, ka tikai elektroenerģijas tirgus ieņēmumi vien var nesniegt pietiekamus ieguldījumus jaudā "trūkstošās naudas" dēļ. Tam var būt divējādi iemesli:

a) cenu nespēja atspoguļot deficītu. Pašreizējās vairumtirdzniecības cenas nepieaug tiktāl, lai atspoguļotu papildu jaudas vērtību deficīta periodos. Tas tā ir tāpēc, ka maksājumi ražotājiem, kas nav balansā balansēšanas mehānismā (norēķins), neatspoguļo visas sistēmas operatora veikto balansēšanas darbību (piem., sprieguma samazināšanas) izmaksas;

b) nepietiekama pārliecība par to, ka cenas augs, pat ja tā var notikt. Laikā, kad elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus cenām vajadzētu sasniegt maksimālo līmeni, ieguldītāji ir nobažījušies, ka valdība/tirgus regulators rīkosies saistībā ar iespējamu tirgus varas ļaunprātīgu izmantošanu, piemēram, ieviešot cenas griestus. Viņi ir nobažījušies arī par to, ka cenas vienkārši nepieaugs, piemēram, ja vēja jaudas ražošanas rezultāti būs labāki, nekā paredzēts, samazinot iespējas izmantot dārgāku primāro jaudu.

(108) Apvienotā Karaliste apgalvo, ka "trūkstoša nauda" nav teorētiska problēma. Iepriekš Lielbritānijas norēķinu cenas nav pārsniegušas 938 GBP/MWh. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka arī pierādījumi no jaunākajām deficīta situācijām Lielbritānijas tirgū liecina, ka cenas nav pieaugušas līdz līmeņiem, kādus varēja paredzēt. Apvienotās Karalistes valdība un *Ofgem* pasūtīja neatkarīgu pētījumu, lai aplēstu slodzes zudumu vērtību (SZV), kurā tika secināts, ka, vidējās izmaksas patērētājiem, lai nepieļautu atvienošanu sistēmas maksimālās noslodzes laikā, ir aptuveni 17 000 GBP/MWh ([26]).

(109) Apvienotā Karaliste apgalvo, ka ļoti ātri īstenojami esošās jaudas slēgšanas plāni pastiprina tirgus nepilnības vidējā un īsā termiņā: saskaņā ar *NG* centrālo scenāriju, ja JT ieņēmumi vairs nebūtu pieejami, 2019./2020. gadā varētu tikt zaudēti līdz 8 GW no 2018./2019. gadā pieejamajām ogļu un gāzes spēkstacijām.

2.8.4. *Papildu pasākumi, lai nodrošinātu ražošanas pietiekamību*

(110) Papildus pasākumam, par kuru tika paziņots, Apvienotā Karaliste ir veikusi un joprojām veic vairākas tādas darbības Lielbritānijas elektroenerģijas tirgū, kas varētu palīdzēt novērst iepriekšējā sadaļā minētās tirgus nepilnības. Tālāk tekstā ir izklāstītas trīs galvenās iniciatīvas, kas minētas Apvienotās Karalistes paziņojumā.

(111) Pirmā pasākuma, kuru minēja Apvienotā Karaliste, mērķis bija samazināt kopējās elektroenerģijas vajadzības un palielināt patērētāju pieprasījuma atbilstību. Apvienotā Karaliste norādīja, ka tā veica pasākumus, lai samazinātu kopējās elektroenerģijas vajadzības, piemēram, ar "zaļo kursu" un izmantojot enerģētikas uzņēmumu pienākumu. Apvienotā Karaliste arī izmanto iespējas veicināt ilgstošu pieprasījuma samazinājumu (valdība lieto terminu "elektroenerģijas pieprasījuma samazinājums" jeb EPS) un īslaicīgu pieprasījuma samazinājumu, piemēram, maksimumslodzes ierobežošanu/pārvirzīšanu (valdība lieto terminu "pieprasījumreakcija" jeb PR). Jo īpaši Apvienotā Karaliste ir apņēmusies nodrošināt, ka līdz 2020. gada beigām visām mājām un mazajiem uzņēmumiem valstī ir piedāvāts viedais skaitītājs ([27]). Viedie skaitītāji veicina izmantošanas laika (IL) tarifus, un tas nozīmē, ka mazāka noslogojuma

([25]) *Cramton* un *Stoft* (2006) "*The Convergence of Market Designs for Adequate Generating Capacity*"; *Joskow* (2006) "*Competitive Energy Markets and Investment in New Generating Capacity*"; *Cramton, Ockenfels* un *Stoft* (2013) "*Capacity Market Fundamentals*".

([26]) *London Economics "The Value of Lost Load (VoLL) for Electricity in Great Britain"* (2013).

([27]) Laikposmā no 2014. gada 2. ceturkšņa līdz 2018. gada 3. ceturksnim lielo elektroenerģijas piegādātāju ekspluatēto mājsaimniecību viedo elektroenerģijas skaitītāju skaits palielinājās 26 reizes. Laikposmā no 2014. gada 2. ceturkšņa līdz 2018. gada 3. ceturksnim lielo elektroenerģijas piegādātāju ekspluatēto modernizēto un viedā tipa elektroenerģijas skaitītāju skaits mazos, ar mājsaimniecībām nesaistītos objektos pieauga par 12 %. Tomēr 2018. gada 3. ceturksnī viedie skaitītāji un viedā tipa skaitītāji (kas darbojas viedajā režīmā) veidoja mazāk nekā 30 % no kopējā lielo elektroenerģijas piegādātāju ekspluatēto mājsaimniecību elektroenerģijas skaitītāju skaita. Avots: https://www.gov.uk/government/statistics/statistical-release-and-data-smart-meters-great-britain-quarter-3-2018.

stundās elektroenerģijas cenas ir zemākas. Pirmo statisko IL tarifu Apvienotajā Karalistē ieviesa uzņēmums *Green Energy* 2017. gada sākumā, piedāvājot patērētājiem, kuri izmanto viņu viedo skaitītāju, daudz zemāku elektroenerģijas cenu darbadienu naktīs. Tomēr tas neatspoguļo faktiskās vairumtirdzniecības izmaksas, kas ļautu patērētājiem reaģēt reāllaikā ([28]). Turklāt pēc iepriekš veiktā darba un uzaicinājuma iesniegt pierādījumus 2017. gada jūlijā Apvienotās Karalistes valdība un *Ofgem* kopīgi publicēja Viedo sistēmu un elastības plānu ([29]). Šajā plānā ir izklāstīti Apvienotās Karalistes metodes pamatprincipi pārejai uz viedu un elastīgu sistēmu, un tam seko 29 pasākumi, kas jāveic valdībai, *Ofgem* un/vai nozarei.

(112) Otrs pasākums ir norēķinu kārtības reforma. Nebalansa jeb norēķinu cenas sniedz tirgus dalībniekiem stimulus nodrošināt, ka elektroenerģijas apjoms, ko tie pārdod vai patērē, atbilst apjomam, par kuru tie ir noslēguši līgumus par pārdošanu vai patērēšanu. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka tirgus darbības veida reforma palīdz nodrošināt piegādes drošību.

(113) *Ofgem* 2012. gadā uzsāka elektroenerģijas balansēšanas svarīgāko kodeksu pārskatīšanu (ELSKP) ([30]), lai novērstu vairākas ilgi pastāvošas bažas saistībā ar faktoriem, kas ir samazinājuši norēķinu cenu. *Ofgem* pieņēma un publicēja savu galīgo politikas lēmumu 2014. gada maijā ([31]). Ir veiktas šādas norēķinu reformas:

a) norēķinu cenas ir padarītas par "robežcenām", aprēķinot tās, izmanto dārgāko pasākumu, ko veic sistēmas operators (SO), lai balansētu sistēmu. Tas tika veikts pakāpeniski. Pirmais solis bija tas, ka cenas tiktu aprēķinātas, izmantojot to SO pasākumu vidējās vērtības, kas pārsniedz 50 MWh (nevis 500 MWh), sākot no 2015. gada novembra. Kopš 2018. gada novembra cenas aprēķina, izmantojot rādītāju pasākumiem, kas pārsniedz 1 MWh;

b) atvienošanas un sprieguma samazināšanas izmaksas ir iekļautas norēķinu cenas aprēķinos, pamatojoties uz slodzes zudumu vērtību (SZV), ko sedz patērētāji. Šīs izmaksas tika ieviestas pakāpeniski, sākot no 3 000 GBP/MW kopš 2015. gada novembra un no 6 000 GBP/MWh kopš 2018. gada novembra;

c) ir uzlabots tas, kādā veidā tiek noteiktas cenas rezerves izmaksām, atspoguļojot vērtību, ko rezerve nodrošina patērētājiem sistēmas stresa laikā. Lai to sasniegtu, tika ieviesta rezerves deficīta cenu noteikšanas funkcija, kas nosaka rezerves cenu lakā, kad tā tiek izmantota, pamatojoties uz sistēmā lielākoties esošo deficītu ([32]);

d) ir ieviesta pāreja uz vienotu norēķinu cenu katrā norēķinu periodā, lai vienkāršotu kārtību un samazinātu nebalansa izmaksas, jo īpaši mazākiem dalībniekiem.

(114) *Ofgem* ir publicējis ELSKP pirmā posma pārskatu ([33]). Kopš pirmā posma īstenošanas ir samazinājusies vidējā nebalansa cena (norēķinu cena). Tagad vairums nebalansa cenu ir diapazonā 20 –30 GBP/MWh, nevis 30–40 GBP/MWh, kā tas bija iepriekš. Taču nebalansa cena ir kļuvusi daudz nestabilāka. Maksimālā cena divos gados pirms reformas bija 429,10 GBP/MWh, savukārt pēc reformas tā bija 1 528,72 GBP/MWh.

(115) Apvienotās Karalistes valdība uzskata, ka jaudas tirgus un norēķinu reformai ir dažādas, bet savstarpēji papildinošas funkcijas, cenšoties nodrošināt elektroenerģijas piegādes drošību. Ir labāk īstenot jaudas tirgu un atbalstīt norēķinu pasākumu reformu, nevis vienkārši paļauties uz norēķinu izmaksu reformu šādu iemeslu dēļ:

a) lai gan norēķinu reformai ilgtermiņā vajadzētu palielināt ieguldījumu stimulus elektroenerģijas tirgū, paredzams, ka tās ietekme uz kopējo ieguldījumu apjomu īstermiņā un vidējā termiņā būs ierobežota ([34]). Tas tā ir tāpēc, ka ražotāji pārdod gandrīz visu savu elektroenerģiju nākotnes tirgos. Tomēr ar laiku norēķinu reforma izraisīs cenu pieaugumu nākotnes tirgos, jo ražotāji izmanto arbitrāžas iespējas starp nākotnes tirgiem un cenu balansēšanas mehānismā;

b) norēķinu reforma nevar novērst palielināto ieguldījumu risku siltuma jaudā, jo notiek elektroenerģijas nozares dekarbonizācija: arvien biežāk siltuma jauda tiks izmantota kā rezerve un tās nemainīgās izmaksas būs jāatgūst, piemērojot augstas cenas tajos dažos gadījumos, kad būs jaudas deficīts un cenas strauji pieaugs;

([28]) 2018. gada decembrī bija tikai viens dinamiskais IL tarifs, ko 2018. gada februārī ieviesa uzņēmums *Octopus Energy* un kas nodrošina patērētājiem atjauninātas pusstundas cenas, kuras atspoguļo faktiskās vairumtirdzniecības elektroenerģijas izmaksas.
([29]) https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/633442/upgrading-our-energy-system-july-2017.pdf
([30]) https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/electricity-balancing-scr-launch-statement
([31]) https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/electricity-balancing-significant-code-review-final-policy-decision
([32]) Izmantojot slodzes zudumu varbūtību (SZVa) slodzes zudumu vērtību (SZV).
([33]) https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/review-first-phase-electricity-balancing-significant-code-review
([34]) Tomēr ir jāņem vērā, ka norēķinu reforma sniegs būtiski uzlabotus īstermiņa cenas signālus piegādei un tādējādi uzlabotus signālus ieguldījumiem elastīgā jaudā.

c) praksē ieguldījumi var būt atkarīgi no likvīda tirgus, kurā notiek "uzticamības iespējas līgumu" tirdzniecība ap reāllaika cenu, un tas nozīmē, ka piegādātāji maksā ražotājiem noteiktu cenu apmaiņā pret iespēju iegāgāties elektroenerģiju par bāzes cenu. Ir maz iespējams, ka tas notiks saskaņā ar *Ofgem* norēķinu pasākumu reformu, jo tirgus pat pēc pašreizējām norēķinu reformām joprojām būs kvazitirgus, kurā norēķinus nosaka saskaņā ar sarežģītām administratīvām procedūrām, taču tas var attīstīties, ja tiks ieviests balansēts elektroenerģijas tirgus, kas varēs darboties kā stabils atsauces tirgus iespējas līgumu tirdzniecībai ([35]);

d) nav skaidrs, vai ieguldītājiem būs pārliecība par to, ka jaunie pasākumi tiks saglabāti. Tas tā ir tāpēc, ka tad, ja cenām ļauj sasniegt maksimālo līmeni, regulatoram ir arvien grūtāk novērtēt, vai ļoti augstas cenas ir efektīva tirgus darbība vai peļņas gūšana. Tas nozīmē, ka ražotāji var nevēlēties piedāvāt elektroenerģiju par augstu cenu (baidoties no izmeklēšanas par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu) vai ka nākotnē tie varētu sagaidīt valsts iejaukšanos, lai mazinātu biežākus straujus cenu pieaugumus;

e) ja norēķinu reformas tiek veiktas un labi darbojas, novēršot tirgus nepilnības, straujāk pieaugošas norēķinu cenas var samazināt jaudas iegādes izmaksas jaudas tirgū, lai izsolē cena, ko maksā par jaudu, samazinātos līdz nullei;

f) lai gan norēķinu reforma pēc tās pabeigšanas varētu izraisīt augstākas cenas deficīta periodos, deficīta periodu nenoteiktības augstais līmenis padara paļaušanos tikai uz deficīta maksājumiem par riskantu stratēģiju ieguldītājiem lielos jaunizveidotos projektos. JT nodrošina stabilu, regulāru maksājumu laikposmā līdz pat 15 gadiem attiecībā uz jauniem projektiem, un tas samazina ieguldītāju riskus un mudina veikt ieguldījumus jaunā un esošajā jaudā.

(116) Trešais Apvienotās Karalistes minētais pasākums ir iekšējā elektroenerģijas tirgus pabeigšana un lielākas starpsavienojamības atbalstīšana. Apvienotā Karaliste ir iekļāvusi trešo enerģētikas paketi valsts tiesību aktos un apgalvo, ka tas ir veicinājis tīkla kodu attīstību. Jo īpaši ar tirgu saistītie ES tīkla kodi, kas saskaņo laikus, kuros jauda tiek piešķirta un tirgota, ieviesīs standarta tirgus noteikumu kopumu visā Eiropā un veicinās konkurētspējīga Eiropas mēroga elektroenerģijas tirgus īstenošanu. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka šīs izmaiņas varētu uzlabot ieguldījumus starpsavienojumos, efektīvāk izmantojot aktīvus. Apvienotā Karaliste arī norāda, ka Lielbritānijā starpsavienojumu apjoms ir palielinājies no 4 % 2014. gadā līdz 6 % no visas uzstādītās jaudas 2019. gadā, galvenokārt tāpēc, ka 2019. gada 31. janvārī sāka darboties *NEMO* starpsavienojums, un līdz 2021. gadam šis rādītājs varētu pieaugt līdz 9 % ([36]).

(117) Apvienotā Karaliste arī norādīja, ka tā aktīvi piedalījās ES prioritāro pārrobežu projektu noteikšanas procesā ik pēc diviem gadiem, kā paredzēts "TEN-E regulā". Šie prioritārie projekti saņēma "kopīgu interešu projektu" (KIP) statusu, kas ļauj tiem gūt labumu no, iespējams, ātrākām plānošanas un atļauju izsniegšanas procedūrām, iespējamām regulatīvām iniciatīvām un iespējamas piekļuves finansiālajam atbalstam, ko nodrošina Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments.

(118) *Ofgem* integrētās pārvades plānošanas un reglamentēšanas (IPPR) projekts tika pabeigts 2015. gadā ([37]). Tajā tika izveidots tīkla iespēju novērtēšanas (TIN) process un tika publicēti TIN gada pārskati. Sistēmas operatora analīze sniedz uzlabotu informāciju par starpsavienojumu attīstītājiem, tostarp vietām, kurās visvieglāk varētu izvietot jauno starpsavienojumu jaudu. Jaunā funkcija ietver arī īpašu starpsavienojumu priekšlikumu apsvēršanu un to ietekmes novērtējumu iesniegšanu *Ofgem*.

2.9. **Darbības ilgums**

(119) 2013. gada Enerģētikas likumā nav noteikts jaudas tirgus darbības beigu datums. Tomēr valsts atbalsta atļauja ir derīga 10 gadus ([38]) no pasākuma pirmās īstenošanas dienas 2014. gadā ([39]).

([35]) Saskaņā ar pašreizējiem solījuma cenas balansēšanas mehānisma pasākumiem dalībnieki var saņemt deficīta maksājumus, ja tie veiksmīgi piedāvā elektroenerģiju par šo cenu pirms tirgus slēgšanas (tādā gadījumā viņi riskē, ka netiks izvēlēti, ja stresa gadījums nenotiks) vai ja viņi nav balansā (tādā gadījumā viņi riskē, ka viņu cena būs mazāka par īstermiņa rezerves izmaksām, ja stresa gadījums nenotiks). Balansēšanas mehānismam būtu jākļūst par robežcenas tirgu, kurā visiem ražotājiem maksā atsauces cenu, lai likvīdais tirgus, kurā iespējas līgumus tirgo par balansējošu tirgus cenu, varētu attīstīties.

([36]) Šajos rādītājos ir pieņemts, ka Apvienotās Karalistes elektroenerģijas ražošanas jauda paliks nemainīga – 81,3 GW.

([37]) https://www.ofgem.gov.uk/publications-and-updates/integrated-transmission-planning-and-regulation-itpr-project-final-conclusions

([38]) Sk. 21. panta 8. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5. jūnija Regulā (ES) 2019/943 par elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 158, 14.6.2019., 54. lpp.).

([39]) Par īstenošanas datumu uzskata 2014. gada 16. decembri, kad notika pirmā izsole jaudas tirgū.

2.10. **Procedūras sākšanas pamatojums**

(120) Apvienotās Karalistes iestādes paziņoja par jaudas tirgu pirms tā īstenošanas, tomēr Vispārējā tiesa atcēla 2014. gada lēmumu, ar ko shēma tika atļauta. Ņemot vērā VT spriedumu par 2014. gada lēmuma atcelšanu, attiecīgā atbalsta īstenošana līdz VT spriedumam ir jāuzskata par nelikumīgu ([40]).

(121) Saskaņā ar Komisijas paziņojumu par noteikumiem, kas piemērojami nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai ([41]), Komisija ir novērtējusi pasākuma saderību ar iekšējo tirgu laikposmā no 2014. gada decembra līdz 2018. gada novembrim un turpmāk, pamatojoties uz Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai ([42]) 3.9. sadaļu, kurā ir izklāstīti īpaši nosacījumi atbalstam ražošanas pietiekamībai un kuru piemēro kopš 2014. gada 1. jūlija.

(122) Jauna lēmuma pieņemšanas procedūru var atsākt tieši tajā posmā, kurā notikusi nelikumība ([43]).

(123) Ņemot vērā secinājumus VT spriedumā par to, ka Komisijai vajadzēja būt šaubām par pasākuma konkrētu aspektu saderību ar iekšējo tirgu, Komisija nolēma sākt formālu izmeklēšanas procedūru.

(124) Pamatojoties uz pieejamo informāciju un lēmumā par procedūras sākšanu aprakstītajiem elementiem, Komisija lūdza paskaidrojumus un uzklausīja piezīmes jo īpaši par šādiem jautājumiem:

a) pasākuma piemērotība:

1) vai pasākums bija pietiekami atvērts visiem atbilstošajiem jaudas nodrošinātājiem, jo īpaši PR nodrošinātājiem, ņemot vērā atšķirīgos piemērojamos līguma termiņus, ierobežotās apjoma garantijas T-1 izsolē un minimālās līdzdalības apmēru;

2) vai starpsavienotās jaudas līdzdalība arī turpmāk būtu jāierobežo, izmantojot starpsavienojuma vadītu modeli;

b) pasākuma samērīgums:

1) vai pasākums bija samērīgs, ņemot vērā iespējamās diskriminējošās atšķirības attieksmē pret PR operatoriem un ražotājiem, kas izpaudās līguma ilgumā;

2) vai izmaksu atgūšanas metode nespēja pietiekami stimulēt patērētājus samazināt savu patēriņu periodos, kad tas sasniedza maksimālo līmeni, un tādējādi nesamazināja kopējo atbalsta apjomu;

c) izvairīšanās no negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību:

1) vai pasākums novērsa šādu ietekmi, ņemot vērā to, ka ilgtermiņa līgumi tika rezervēti ražošanas vienībām, ierobežojot pasākuma atvērtību, un to, ka pašlaik ārvalstu jaudai nav atļauts tieši piedalīties Lielbritānijas jaudas mehānismā.

3. **IEINTERESĒTO PERSONU PIEZĪMES**

(125) Šajā sadaļā ir apkopotas piezīmes, kuras Komisija saņēma apspriešanās laikā no 35 ieinteresētajām personām, jo īpaši personām, kas darbojas elektroenerģijas nozarē (piem., uzņēmumiem, kas nodarbojas ar tradicionālo ražošanu, starpsavienotājiem, atjaunojamo energoresursu ražošanas un pieprasījumreakcijas operatoriem, kā arī arodasociācijām un nevalstiskajām organizācijām), *Ofgem* un *National Grid*.

3.1. **Kopīgo interešu mērķis un pasākuma nepieciešamība**

(126) Lai gan Komisija lēmumā par procedūras sākšanu skaidri nenorādīja uz jautājumu par kopējo mērķi vai pasākuma nepieciešamību, dažas ieinteresētās personas iesniedza piezīmes jo īpaši par šiem jautājumiem. Vairums no šīm personām atbalstīja minēto mērķi un pasākuma nepieciešamību. Daži vienkārši piekrita Komisijas sākotnējam secinājumam lēmumā par procedūras sākšanu, savukārt citi:

a) citēja *ENTSO-E*, Apvienotās Karalistes valdības, *National Grid* un trešo personu veiktās analīzes, kas liecina, ka bez jaudas tirgus Apvienotās Karalistes uzticamības standarts tiktu pārkāpts;

([40]) Sk. spriedumu lietā C-199/06 CELF, ECLI:EU:C:2008:79, 61. un 64. punkts.
([41]) Komisijas paziņojums par noteikumiem, kas piemērojami nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai (OV C 119, 22.5.2002., 22. lpp.).
([42]) OV C 200, 28.6.2014., 1. lpp.
([43]) Lieta 34/86 Padome/Parlaments (1986), Krājums 2155, 47. punkts; lieta C-415/96 Spānija/Komisija, (1998) Krājums I-6993. lpp., 31. punkts, un lieta C-458/98 P *Industrie des poudres sphériques*/Komisija, (2000) Krājums I-8147, 82. punkts.

b) norādīja, ka, pat ņemot vērā nesenās norises elektroenerģijas tirgū (piem., viedo skaitītāju ieviešanu), jaudas tirgus joprojām ir nepieciešams; vai

c) paskaidroja, ka jaudas tirgus sniedza svarīgu signālu, kas atbalstīja ieguldījumus jaunas jaudas izveidē un esošās jaudas uzturēšanā.

(127) Attiecībā uz PR funkciju un potenciālu dažas ieinteresētās personas norādīja uz pieaugošo PR apjomu, kas piedalās izsolēs, kā pierādījumu tam, ka jaudas tirgus bija izveidots pareizi un ka nepastāv šķēršļi PR. Vairākas ieinteresētās personas uzsvēra arī pārejas izsoļu labvēlīgo ietekmi uz PR pieauguma stimulēšanu, jo vairāk tāpēc, ka tajās pārdošanas cenas bija augstākas un tās nebija atvērtas citiem jaudas nodrošinātājiem.

(128) Citas ieinteresētās personas apšaubīja JT nepieciešamību, apgalvojot, ka:

a) piedāvājums Apvienotās Karalistes tirgū būtu pārmērīgs. Piezīmēs tika uzsvērta *National Grid* konservatīvā pieeja, prognozējot pieprasījumu un piedāvājumu, lielās jaudas rezerves 2018./2019. gada ziemā, zemais *LOLE* līmenis, Apvienotās Karalistes sniegtie apliecinājumi saistībā ar piegādes drošību minētajā ziemā, zemās līdzsvara cenas un būtiskais starpsavienojuma pieaugums;

b) parastais elektroenerģijas tirgus labāk nodrošinātu ražošanas pietiekamību, jo īpaši pēc Apvienotās Karalistes veiktajām reformām, piemēram, viedo skaitītāju ieviešanas, norēķinu reformām un pusstundas norēķinu periodiem. Viena ieinteresētā persona minēja Austrālijas parasto elektroenerģijas tirgu kā piemēru tam, ka vairumtirdzniecības cenu svārstības sniedz skaidrus signālus veikt ieguldījumus PR;

c) JT iemūžinātu "trūkstošās naudas" problēmu, samazinot deficīta cenas, kas ir jādara, lai veicinātu ieguldījumus PR un uzglabāšanā. Vairākās piezīmēs tika minētas izmaiņas elektroenerģijas cenās pēc Vispārējās tiesas sprieduma kā pierādījums šai samazinošajai ietekmei;

d) Komisijai būtu rūpīgi jānovērtē PR potenciāls 10 gadu periodā un JT ietekme uz šo potenciālu. Atsaucoties uz pētījumiem, tās norāda, ka, i) ja viedie skaitītāji un citas lietderīgas ierīces tiktu plaši izmantotas, 15 GW mājsaimniecību pieprasījuma varētu pārvirzīt uz maksimālā patēriņa ziemas dienu 2025. gadā; ii) 2012. gada modelī tika aplēsts, ka rūpnieciskie patērētāji varētu nodrošināt 4–5 GW PR jaudas; savukārt iii) PR potenciāls 2012. gadā visās ar mājsaimniecību un rūpniecību nesaistītās ēkās tika aplēsts 1,2–4,4 GW robežās maksimālā patēriņa ziemas dienā; iv) 2050. gadā Londonā varētu būt pieejams līdz 1 GW PR. Tās arī uzskata, ka PR līdzdalība JT izsolēs ir maza, jo PR ir ieguvusi 1,37 % no visas izsolītās jaudas. Visbeidzot, dažas ieinteresētās personas kritizēja pārejas izsoles (PI) kā nepietiekamas, lai veicinātu PR, jo PR nodrošinātāji ar līgumiem tika izslēgti no ilgstošām izsolēm un otrā PI bija ierobežota līdz jaudas modulācijas PR un tāpēc nebija pietiekama, lai veicinātu šāda veida PR ilgtermiņā. Tās arī pauž nožēlu, ka Apvienotā Karaliste nepagarināja PI vēl par diviem gadiem.

3.2. **Pasākuma piemērotība**

3.2.1. *Instrumenta izvēle*

(129) Viena ieinteresētā persona apgalvoja, ka JT varētu būt vairākos veidos nesaderīgs ar Regulu (ES) 2019/943, jo i) Apvienotajā Karalistē jau būs īstenots vairums elektroenerģijas tirgus reformu, kas vajadzīgas, lai izvairītos no JT, un ii) ja paliktu bažas par atlikušo jaudu, būtu vēlama stratēģiska rezerve.

3.2.2. *Atlīdzība tikai par jaudas tīras pieejamības pakalpojumu*

(130) Dažas ieinteresētās personas apgalvoja, ka pašreizējie paziņošanas pasākumi pirms stresa situācijām (t. i., četru stundu brīdinājums, kad stresa gadījuma laiku un smagumu nosaka *ex post*) nostādīja neizdevīgā situācijā decentralizētos aktīvus, tostarp PR. Tās ieteica, ka Apvienotajai Karalistei būtu jāizpēta dispečēšanas mehānisma vai vairāku brīdinājumu ieviešana, gatavojoties stresa gadījumam.

(131) Dažas ieinteresētās personas norādīja, ka pašreizējais sankciju režīms varētu nebūt pietiekami spēcīgs, lai garantētu, ka jaudas nodrošinātāji efektīvi reaģē sistēmas stresa gadījumos.

(132) No vienas puses, dažas ieinteresētās personas apgalvoja, ka, pamatojot stresa gadījumu definīciju ar "piegādātās elektroenerģijas" modeli, tiek pārkāpts Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 225. punkts un tas ļauj manipulēt ar korekcijas koeficientiem veidā, kas ir diskriminējošs attiecībā pret mazoglekļa (vēja un saules) un alternatīvām tehnoloģijām.

3.2.3. *Pasākuma pieejamība visiem atbilstošajiem jaudas nodrošinātājiem*

3.2.3.1. Iespējama diskriminācija pret PR nodrošinātājiem, ņemot vērā to, ka nav nolīgumu par piegādi noteiktā laikā

(133) Dažas ieinteresētās personas apgalvoja, ka prasība personām, kas noslēgušas jaudas nolīgumus, reaģēt stresa gadījumā jebkurā diennakts laikā un lai cik ilgi tas turpinātos apgrūtināja PR nodrošinātāju līdzdalību JT. Tāpēc tās apgalvoja, ka nolīgumi par piegādi noteiktā laikā būtu jāpiedāvā JT.

3.2.3.2. Atšķirības pieejamajos līguma termiņos

(134) Saskaņā ar spēkā esošajiem Lielbritānijas JT noteikumiem vairumam pašreizējo jaudas nodrošinātāju ir pieejami viena gada nolīgumi. Tikai tiem jaudas nodrošinātājiem, kuru kapitālizdevumi (*CAPEX*) pārsniedz konkrētas robežvērtības, ir tiesības uz ilgākiem jaudas nolīgumiem ar termiņu līdz 15 gadiem.

(135) Lai pamatotu to, ka PR nodrošinātājiem nav pieejami ilgtermiņa līgumi, daudzas ieinteresētās personas norādīja uz i) PR nodrošinātāju mazo *CAPEX* apjomu ([44]), ii) to, ka PR nodrošinātāji dod priekšroku īstermiņa līgumiem savu nestabilo portfeļu dēļ, iii) līgumu ar ilgāku termiņu nepieciešamību, lai atjaunotu un būvētu jaunas jaudas nolūkā izvairīties no augstākiem piedāvājumiem JT izsolēs, lai saņemtu lielāku atbalsta apjomu un virspeļņu esošajām jaudām. Dažas ieinteresētās personas arī norādīja, ka PR nodrošinātāji, kuri izmanto elektroenerģiju ražojošu vienību, kas nav to īpašums, joprojām var kvalificēties ilgtermiņa līguma noslēgšanai, ja tie atbilst *CAPEX* robežvērtībai un piedalās izsolēs.

(136) Dažas ieinteresētās personas ierosināja i) ierobežot līguma termiņu līdz vienam gadam visām jaudām vai ii) atļaut vienīgi līgumus, kuru termiņš nepārsniedz 5 gadus, taču ne uz *CAPEX* pamata, kuros netiek ņemtas vērā visas PR finanšu izmaksas (piem., pamatdarbības izmaksas), vai iii) ļaut PR nodrošinātājiem piekļūt 3–5 gadu līgumiem. Citas personas ieteica saglabāt sistēmu, kuras pamatā ir *CAPEX* robežvērtības, taču dodot iespējas visām tehnoloģijām, kas atbilst šīm robežvērtībām (t. i., tehnoloģijām, kuras ekspluatē PR nodrošinātāji), piekļūt ilgtermiņa līgumiem un regulāri pārskatot *CAPEX* robežvērtības vai nosakot vairākas atšķirīgas robežvērtības, lai nodrošinātu tehnoloģiju neitralitāti.

3.2.3.3. Ierobežota garantija apjomam T-1 izsolē

(137) Daļa no jaudas apjoma netiek izsolīta piegādei pēc četriem gadiem (T-4) un ir "rezervēta" izsolei par piegādi pēc gada (T-1). Ja pieprasījums samazinās laikposmā starp izsolēm par piegādi pēc četriem gadiem un pēc gada, jaudas apjomu, ko izsola T-1 izsolē, samazina. Tomēr, tā kā T-1 izsoles sniedz labākas tirdzniecības iespējas PR, Apvienotā Karaliste 2014. gadā apņēmās iegādāties izsolēs par piegādi pēc gada vismaz 50 % no jaudas, kas rezervēta pirms četriem gadiem.

(138) Dažās piezīmēs tika norādīts, ka pašreizējie pasākumi nav apmierinoši, jo T-1 organizēšana ir neparedzama. Apvienotās Karalistes valdība var pieņemt lēmumu atcelt izsoli vai mainīt T-1 izsolīto apjomu. Dažas ieinteresētās personas ierosināja noteikt T-1 iepērkamu apjomu procentos vai nu no jaudas, kas vajadzīga piegādes gadā, vai no jaudas, kas izsolīta T-4. Citi norādīja uz nepieciešamību palielināt T-1 izsolīto apjomu pakāpeniski piecos gados. Visbeidzot, dažas personas ierosināja i) atteikties no T-4 izsolēm; ii) organizēt papildu iknedēļas izsoles vai iii) organizēt papildu T-2 izsoles.

(139) Vairums ieinteresēto personu norādīja, ka pašreizējie pasākumi ir atbilstoši un pietiekami, norādot galvenokārt uz PR augsto panākumu rādītāju T-4 izsolēs. Tās apgalvoja, ka i) visi dalībnieki ir vienlīdz pakļauti T-4 un T-1 izsoļu organizācijas nenoteiktībai vai apjomam, tāpēc nepastāv pret PR vērsta diskriminācija; ii) lielāks T-1 rezervētais

([44]) Piezīmēs iekļautās PR *CAPEX* aplēses ir ļoti zemas ("tuvas nullei", "vairāki tūkstoši mārciņu vai mazāk nekā 5 GBP/kW", "vidējās izmaksas 0,15 GBP/kW" pārejas izsolēs).

jaudas apjoms varētu samazināt T-1 izsoļu spēju veicināt konkurenci un iii) lielāks T-1 rezervētais jaudas apjoms varētu palielināt risku, ka tiks iepirkts pārmērīgi liels apjoms, ja vajadzība pēc jaudas piegādes gadā ir samazinājusies zem līmeņa, kas fiksēts iepriekš.

3.2.3.4. Minimāla līdzdalības robežvērtība

(140) Kā paskaidrots 30. un 31. apsvērumā, minimālo robežvērtību 2 MW piemēro līdzdalībai jaudas tirgū visiem jaudas veidiem.

(141) Dažas ieinteresētās personas ierosināja noteikt daudz mazākas līdzdalības robežvērtības (100 kW, 500 kW, < 1 MW), atsaucoties uz citiem tirgiem, kuros PR var piedalīties (starpsavienojums Pensilvānija–Ņūdžersija–Merilenda (PŅM), balansēšanas tirgus un papildu pakalpojumi).

(142) Turklāt dažas personas kritizēja lielo piedāvājuma nodrošinājuma summu, ko piemēro PR un ražošanai (5 000 GBP/MW 2014. gadā), kā diskriminējošu pret PR. Tās apgalvoja, ka tas varētu būt šķērslis līdzdalībai jo īpaši jauniem PR nodrošinātājiem, jo visiem jaudas tirgus dalībniekiem bija jāapņemas nodrošināt beztermiņa piegādi un PR nodrošinātājiem var būt sarežģītāk nekā ražotājiem aptvert ilgu piegādes periodu. Tā kā tiek uzskatīts, ka PR nodrošinātāju saistību neizpildes risks ir lielāks, tiem varētu būt sarežģītāk finansēt piedāvājuma nodrošinājuma summu.

(143) Turpretī daudzas ieinteresētās personas uzsvēra 2 MW līdzdalības robežvērtības piemērotību. Papildus nepieciešamībai saglabāt zemas administratīvās izmaksas dažas ieinteresētās personas norādīja, ka i) nešķita, ka 2 MW robežvērtība bija šķērslis PR līdzdalībai, jo Apvienotā Karaliste testēja zemāku robežvērtību 2. pārejas izsolē (500 kW) un tikai astoņas JTV ar jaudu, kas nepārsniedz 2 MW, kvalificējās, piegādājot mazāk nekā 3 % no visas minētajā izsolē nodrošinātās jaudas, un kopš tā laika pēdējās izsolēs PR JTV kopu veidošanās ap 2 MW robežvērtību nav novērota. Tās arī norādīja, ka ii) PŅM izmantotā 100 kW robežvērtība attiecas uz mazākiem reģionāliem iepirkumiem un tāpēc ar to nevar salīdzināt.

(144) Vairākas ieinteresētās personas paskaidroja, ka prasība attiecībā uz piedāvājuma nodrošinājumu bija nepieciešama, lai nodrošinātu faktisku piegādi un mazinātu vēlmi īstenot spekulatīvus projektus. Viena ieinteresētā persona norādīja, ka pārejas izsolēs, kurās prasība attiecībā uz piedāvājuma nodrošinājumu bija tikai 10 % no parastās summa, liela daļa jaunās jaudas netika piegādāta (25 %).

(145) Turklāt dažas ieinteresētās personas norādīja uz priekšrocībām, kas tika piešķirtas PR, salīdzinot ar citām tehnoloģijām:

a) neapstiprināta PR, kas nepiegādā visu savu jaudu PR testu laikā, zaudē savu piedāvājuma nodrošinājumu tikai proporcionāli, ja tā tomēr piegādā vismaz 90 % no sākotnēji noteiktās jaudas, un pat tad PR JTV var saglabāt savu jaudas nolīgumu un izvairīties no izbeigšanas maksas, ja tā pārsniedz 2 MW robežvērtību;

b) PR gadījumā izbeigšanas maksa ir mazāka (līdz 10 000 GBP/MW) nekā citiem jaudas veidiem (līdz 35 000 GBP/MW);

c) kopīga testēšana ļauj PR nodrošinātājiem samazināt risku PR testēšanā, sadalot nepietiekama piegādes apjoma risku starp vairākām JTV (t. i., visas JTV, kas pārsniedz piegādes apjomu, var izmantot, lai kompensētu JTV, kas piegādā nepietiekamu apjomu);

d) kopš 2015. gada PR nodrošinātājiem ir jāiesniedz piedāvājuma nodrošinājums tikai vienu reizi neapstiprinātai PR JTV, un tāpēc tos var atlasīt vairākām secīgām izsolēm, lai gan ir iesniegts tikai viens piedāvājuma nodrošinājuma kopums;

e) Apvienotās Karalistes valdība 2016. gadā paaugstināja pirmsizsoles piedāvājuma nodrošinājumu jauniem ražotājiem līdz 10 000 GBP/MW, savukārt pirmsizsoles piedāvājuma nodrošinājums neapstiprinātai PR tika saglabāts 5 000 GBP/MW;

f) automātiskas PR tiesības piedalīties izsolēs kā "cenu noteicējam" un piedāvājums, kas pārsniedz robežvērtību, kura ir jāpieņem "cenas ņēmējiem";

g) vienāds korekcijas koeficients 84 % apmērā PR neatkarīgi no jaudas piegādei izmantotās tehnoloģijas, lai gan citām tehnoloģiju klasēm ir īpaši korekcijas koeficienti diapazonā no 17 % līdz 96 %;

h) PR spēja piedalīties sekundārajā tirdzniecībā pirms jaudas apstiprināšanas.

3.2.3.5. Pasākuma pieejamība atjaunojamo energoresursu enerģijas avotiem un jaunām tehnoloģijām

(146) Dažas ieinteresētās personas apgalvoja, ka ar dažiem atjaunojamiem energoresursiem – jo īpaši vēja un saules enerģiju – pašlaik nav ļauts piedalīties JT, tādējādi pārkāpjot Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai. Tās atzinīgi novērtēja jaunos noteikumus par saules un vēja enerģiju, kas tika pieņemti 2019. gada jūnijā, tomēr tās kritizēja to, ka šie noteikumi vēl nebija ieviesti 2014. gadā, un to, ka jaunie noteikumi attiecas vienīgi uz vēja un saules enerģiju un neietver citus atjaunojamos energoresursus vai jaunās tehnoloģijas. Piemēram, T-4 izsoles priekšatlasē 2017. gadā vējparks tika noraidīts. Nebija arī tirgojamu atjaunojamo energoresursu priekšatlases mehānisma (atceltajai) 2018. gada T-4 izsolei (2022./2023. piegādes gadam). Citās piezīmēs atjaunojamiem energoresursiem piemērojamie korekcijas koeficienti tika kritizēti kā pārāk ierobežojoši.

(147) Kāda cita ieinteresētā persona iebilda pret neregulāru atjaunojamo energoresursu – jo īpaši to, kas būvēti un finansēti saskaņā ar citiem atbalsta pasākumiem, – iekļaušanu JT, jo tie turpinātu darboties neatkarīgi no JT maksājuma un nevarētu ražot un pārdot elektroenerģiju stresa gadījumā.

3.2.3.6. Starpsavienotās jaudas līdzdalība

(148) Daudzas ieinteresētās personas norādīja uz ārvalstu jaudu tiešas līdzdalības ilgtermiņa mērķi, vienlaikus uzstājot, ka Apvienotajai Karalistei būtu jādod pietiekami daudz laika, lai tam pielāgotos, atbilstīgi Regulai (ES) 2019/943.

(149) Savukārt citas personas kritizēja pašreizējo starpsavienojuma vadītu modeli, kas tiek izmantots Apvienotajā Karalistē, un aicināja ātri pāriet uz ārvalstu jaudas tiešu līdzdalību. Vienā piezīmē tika norādīts, ka "minimālās un maksimālās vērtības" mehānisms nodrošina starpsavienotājiem reglamentētu peļņu. Tāpēc nebūtu pareizi, ja šie starpsavienotāji piedalītos JT, savukārt ražošanas projektiem, kuri saņem subsīdijas, nav ļauts piedalīties.

(150) Viena ieinteresētā persona savā piezīmē norādīja, ka starpsavienotājiem būtu bijis jāļauj piedalīties 2018. gada sākumā notikušajā T-1 izsolē par piegādi 2018./2019. gadā. Tā arī kritizēja to, ka ar starpsavienotājiem netiek slēgti jaudas līgumi uz laiku, kas pārsniedz vienu gadu, kā arī korekcijas metodiku, kas tiek izmantota attiecībā uz starpsavienotājiem un kas tiek raksturota kā diskriminējoša galvenokārt tāpēc, ka to piemēro individuāli nevis atkarībā no tehnoloģijas veida, kā tas ir attiecībā uz citām tehnoloģijām, kas piedalās JT.

3.3. **Pasākuma samērīgums**

(151) Viena ieinteresētās persona apšaubīja Lielbritānijas JT atbilstību Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 230. punktam, jo 2016. gadā esošie ražotāji, kuri uzvarēja JT izsolēs, saņēma cenu 22,50 GBP/kW/gadā, savukārt 2017. gadā viņi saņēma 8,40 GBP/kW/gadā, norādot uz pārmērīgu kompensāciju un virspeļņu.

3.3.1. *Atšķirības piemērojamajos līguma termiņos*

(152) Piezīmes saistībā ar piemērojamajiem līguma termiņiem ir apkopotas 134.–136. apsvērumā.

3.3.2. *Ilgtermiņa* STOR *izslēgšana*

(153) Viena ieinteresētā persona apgalvoja, ka ilgtermiņa *STOR* nodrošinātāju līdzdalība (sk. 32. apsvēruma f) punktu) JT izraisītu virspeļņu, savukārt to izslēgšana neapdraudētu sākotnējo uzņēmējdarbības plānu. Turklāt minētie operatori varēja piedalīties JT un ikgadējās īstermiņa *STOR* līgumu izsolēs un pēc tam (ja uzvarēja JT izsolēs) izstāties no saviem ilgtermiņa *STOR* līgumiem bez sankcijām.

(154) Cita ieinteresētā persona apgalvoja, ka ilgtermiņa *STOR* nodrošinātājiem nav iespēju gūt virspeļņu, jo tiek uzskatīts, ka JT ir izraisījis zemākas norēķinu cenas, zemākas vairumtirdzniecības cenas un mazāku *STOR* spēkstaciju izmantojumu. Turklāt ilgtermiņa *STOR* nodrošinātāji būtu *de facto* izslēgti, jo galīgajos JT noteikumos bija precizēts, ka tikai spēkstacijas, kas nodotas ekspluatācijā pēc 2014. gada, kvalificētos kā jaunas. Turklāt bankas nepieņemtu viena gada JT nolīgumu 15 gadu *STOR* līguma vietā. Tās arī apgalvo, ka atgūšanas mehānisms būtu samērīgāks nekā pilnīga izslēgšana, un ierosina, ka ar viņu spēkstaciju vajadzētu noslēgt JT nolīgumus ar atpakaļejošu datumu, kuri ar tām bija jānoslēdz 2014. gadā un pēc tam.

3.3.3. *Izmaksu atgūšanas metode*

(155) Izmaksu atgūšanas metodes pamatā ir elektroenerģijas patēriņš laikposmā no plkst. 16.00 līdz plkst. 19.00 katru darbadienu ziemā. Kā paskaidrots lēmuma par procedūras sākšanu 187. apsvērumā, pirms publiskās apspriešanās par jaudas mehānismu Apvienotā Karaliste sākotnēji plānoja, ka maksājumu summa tiks aprēķināta, pamatojoties uz elektrības piegādātāju tirgus daļu elektrības pieprasījumā, kas reģistrēts tā dēvētajos "triādes" periodos, proti, trijos pusstundas periodos, kuros tiek reģistrēts lielākais gada elektrības patēriņš Apvienotajā Karalistē laikposmā no novembra līdz februārim.

(156) Vairumā saņemto piezīmju par šo punktu tiek uzskatīts, ka izmaksu atgūšanas metode ir samērīga. Tajās apgalvots, ka pašreizējā metodika nodrošina balansu starp paredzamu un godīgu pamatu maksas piemērošanai piegādātājiem, no vienas puses, un signāla saglabāšanu pieprasījuma samazināšanai paredzētajā maksimālā pieprasījuma periodā, no otra puses.

(157) Dažas ieinteresētās personas arī izvirzīja vairākas problēmas saistībā ar alternatīvo "triādes" metodiku:

a) tā būtiski nesamazinātu JT iegādājamās jaudas apjomu vai šīs jaudas izmaksas;

b) tā varētu nesamērīgi pārlikt JT izmaksas uz patērētājiem, kas ir mājsaimniecības;

c) tā varētu sniegt neparedzamu pamatu maksājumu aprēķināšanai, ņemot vērā to, ka triādēs piegādi ir grūti prognozēt;

d) ne vienmēr sistēmas stresa gadījumi tiktu savstarpēji saistīti ar trim pusstundas periodiem, kas pārstāv triādes;

e) PR un/vai iekļautās ražošanas darbība, kas veikta, lai izvairītos no triādēm (ko izmanto, lai finansētu citus pasākumus), ir izraisījusi neefektīvus dispečēšanas lēmumus un samazinājusi vairumtirdzniecības cenas maksimālā patēriņa periodos.

(158) Citas ieinteresētās personas izteicās kritiski par izvēlēto izmaksu atgūšanas metodiku. Tās apgalvo, ka i) tā neatbilst gaidām attiecībā uz to, ka JT tiktu aktivizēts vienīgi maksimāla pieprasījuma periodos; ii) daži PR nodrošinātāji varētu samazināt pieprasījumu katru ziemas darbdienu laikposmā no plkst. 16.00 līdz plkst. 19.00 un iii) "īstais" jaudas trūkums būtu pārvērtēts un kopējās JT izmaksas būtu augstākas. Šīs personas arī apgalvo, ka metodika, kuras pamatā ir triādes periodi, būtu piemērotāka, jo tā radītu tirgu, kurā varētu izvairīties no JT izmaksām. Viena ieinteresētā persona minēja vairākus papildu argumentus: triādes metodika neietekmētu cenu prognozējamību vairumam piegādātāju, jo gandrīz visi patērētāji, kuri ir mājsaimniecības un mazie uzņēmumi, ir noteikti atkarībā no profila; izvairīšanās no triādes ir veiksmīgi mudinājusi elastīgus patērētājus piedalīties PR; un metodika, kuras pamatā ir laikposms no plkst. 16.00 līdz plkst. 19.00, mudina piegādātājus izmantot piesārņojošu elektroenerģijas ražošanas vienību, kas nav to īpašums, lai samazinātu pieprasījumu šajos periodos.

(159) Dažas ieinteresētās personas atbalstīja Komisijas nostāju, kas izklāstīta lēmuma par procedūras sākšanu 187. apsvērumā, saskaņā ar kuru, vērtējot šo jautājumu, Komisija ņems vērā arī Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 25. punktu, apgalvojot, ka pasākuma saderība būtu jāvērtē vienīgi, pamatojoties uz Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.5. sadaļā paredzētajiem kritērijiem. Šis noteikums neparedz nekādas priekšrocības ražošanas pietiekamības pasākumu finansēšanai. Savukārt citas personas, kritizējot šo nostāju, atsaucās uz VT spriedumu.

3.4. **Izvairīšanās no negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību**

(160) Dažas ieinteresētās personas norādīja, ka JT i) vajadzētu būt nepārprotami veidotam tā, lai mazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas, atbalstot sistēmas drošību tādējādi, ka tiek izmantotas tehnoloģijas bez emisijām; vai ii) būtu vairāk jāatbalsta atjaunojamo energoresursu enerģija, vai iii) būtu jādod priekšroka enerģijas avotiem, kas ir stratēģiski svarīgi no dekarbonizācijas viedokļa, vienlaikus pakāpeniski izslēdzot piesārņojošas degvielas vai tehnoloģijas, kas nav saderīgas ar dekarbonizētu elektroenerģijas nozari.

(161) Dažās piezīmēs bija norādīts arī tas, ka Komisijai izmeklēšanā būtu jāņem vērā jaunie noteikumi par jaudas mehānismiem, kas iekļauti Regulā (ES) 2019/943, jo īpaši tādēļ, lai ierobežotu jaudu, kas rada lielas CO_2 emisijas.

3.5. **Darbības pārtraukšanas pienākums**

(162) Dažas ieinteresētās personas uzsvēra vairākas darbības, kuras Apvienotā Karaliste veica pēc VT sprieduma (sk. 18. apsvērumu) – aizstāšanas T-1 izsoli un (iespējams) T-3 izsoles organizēšanu (lēmuma par procedūras sākšanu 53. un 156. apsvērums). Ar šīm darbībām tiktu turpināta pašreizējo pasākumu īstenošana apmaiņā pret atlikto maksājumu izredzēm un pastāvīgu piegādātāju maksājumu iekasēšanu. Tas sniegtu ekonomisku priekšrocību JT dalībniekiem darbības pārtraukšanas periodā, un tāpēc tas būtu nelikumīgs atbalsts.

(163) Šīs personas lūdza Komisijai izdot rīkojumu par pasākuma atcelšanu saskaņā ar Padomes Regulas (ES) 2015/1589 ([45]) 13. panta 1. punktu, pieprasot Apvienotajai Karalistei atcelt nelikumīgo atbalstu, līdz Komisija pieņems lēmumu par atbalsta saderību.

4. **APVIENOTĀS KARALISTES PIEZĪMES**

(164) Šajā sadaļā ir apkopotas piezīmes, kas tika saņemtas no Apvienotās Karalistes 2019. gada 12. aprīlī – par lēmumu par procedūras sākšanu, kā arī tā paša gada 7. jūnijā, 19. jūlijā un 12. septembrī.

4.1. **Kopīgo interešu mērķis un pasākuma nepieciešamība**

(165) Kā norādīja Apvienotā Karaliste, tās analīze, ko atbalsta elektroenerģijas sistēmas operators *National Grid* (ESO *NG*), liecina, ka bez JT tiktu negatīvi ietekmēta Apvienotās Karalistes elektroenerģijas piegādes drošība un tiktu palielināti prognozētie slodzes zudumi (*LOLE*) virs uzticamības standarta trīs stundas gadā visos gados, sākot no 2019./2020. gada. Apvienotā Karaliste 2019. gada 7. jūnijā norādīja, ka kopā ar ESO *NG* tā pārskatīja 2018. gada decembrī iesniegto un 102.–104. apsvērumā (un lēmuma par procedūras sākšanu 94.–96. apsvērumā) izklāstīto analīzi, un apstiprināja, ka tā joprojām pārstāv jaunāko un labāko viedokli par JT nepieciešamību.

(166) Apvienotā Karaliste nepiekrīt apgalvojumam, ka Lielbritānijas elektroenerģijas tirgū ir pārmērīgs piedāvājums:

a) ESO *NG* izmantotais parametru noteikšanas process ir nevis pārāk konservatīvs, bet gan tā mērķis ir nodrošināt atbilstošu risku balansu (starp pārmērīga apjoma iegādi un jaudas neatbilstību) procesā, kas pats par sevi ir neskaidrs. Apvienotā Karaliste atgādina, ka *Ofgem* nodrošina ESO *NG* ar stimuliem, lai tiktu precīzi prognozēts pieprasījums ([46]);

b) labākas nekā paredzēts jaudas rezerves 2018./2019. gada ziemai liecina par būtiskām neskaidrībām un problēmām saistībā ar precīzu turpmāko jaudas vajadzību prognozēšanu (norādot, ka novērtējums par 2018./2019. gadu tika pabeigts 2014. gada sākumā). ESO *NG* ziņojumā par ziemas perspektīvām tika paskaidrots, ka bija paredzēts, ka dažas lielākās vienības, kas neuzvarēja JT izsolēs, turpinās darboties 2018./2019. gadā. Iemesls varētu būt augstākas vairumtirdzniecības cenas, ko izraisīja gāzes cenu un oglekļa izmaksu pieaugums;

c) šīs neparedzētās un labvēlīgās izmaiņas nosacījumos pirms 2018./2019. gada ziemas arī ļāva Apvienotās Karalistes valdībai sniegt cerīgus paziņojumus par piegādes drošību tajā ziemā neatkarīgi no VT sprieduma. Pašlaik līdzsvara cenas ir zemas, tomēr Apvienotā Karaliste apgalvo, ka tas ir viens no JT panākumiem, ka augstais konkurences līmenis izsolēs ir nodrošinājis nepieciešamo jaudu, tostarp daļu no jaunās jaudas – par zemākām izmaksām patērētājam nekā sākotnēji tika plānots;

d) attiecībā uz apgalvojumu, ka starpsavienotāju būtiskais pieaugums ir izraisījis pārmērīgi lielu jaudas daudzumu, Apvienotā Karaliste norāda, ka starpsavienotāji piedalās jaudas izsolēs, lai to ieguldījums Apvienotās Karalistes jaudas vajadzību apmierināšanā tiktu pienācīgi ņemts vērā. Starpsavienotājiem piemērojamos korekcijas koeficientus pārskata katru gadu, lai nodrošinātu, ka tie joprojām ir atbilstīgi.

(167) Apvienotā Karaliste apstrīd to, ka parastais tirgus var labāk nodrošināt ražošanas pietiekamību. i) Apvienotā Karaliste atgādina par 105.–109. apsvērumā (lēmuma par procedūras sākšanu 97.–101. apsvērumā) izklāstītajām tirgus nepilnībām. ii) Attiecībā uz viedo skaitītāju ieviešanu mazāk nekā trešdaļa patērētāju pašlaik lieto viedos skaitītājus, un dinamiskie izmantošanas laika (IL) tarifi ir ļoti agrīnā stadijā. Tāpēc Apvienotā Karaliste neuzskata, ka

([45]) Padomes 2015. gada 13. jūlija Regula (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 248, 24.9.2015., 9. lpp.).

([46]) Savā 2018. gada ziņojumā par elektroenerģijas tirgus stāvokli *Ofgem* norāda: "Kopš 2011. gada *National Grid* pārvades pieprasījuma prognozes ir pastāvīgi bijušas lielākas nekā faktiskais rezultāts vidēji par aptuveni 1,5 GW. Var uzskatīt, ka ir saprātīgi, ja sistēmas operators, prognozējot pieprasījumu, izmanto konservatīvu pieeju, tomēr tas ir jābalansē ar papildu jaudas iegādes izmaksām. Pagājušajā gadā *National Grid* veica vairākas izmaiņas savā pieprasījuma prognozēšanas procesā, kas kopumā samazināja tā prognozēto pamatā esošo pieprasījumu."

uzticamība ir tirgus nepilnība, jo kopš 2014. gada sabiedriskais labums ir būtiski mainījies un vēl ir pāragri vērtēt to, cik lielā mērā plašāka ieviešana nākotnē ietekmēs šo tirgus nepilnību. iii) Kopš JT ieviešanas norēķinu reforma ir izraisījusi lielāku maksimālo norēķinu cenu pieaugumu, bet raksturīgais augstais nenoteiktības līmenis attiecībā uz deficīta gadījumiem padara paļaušanos tikai uz deficīta maksājumiem vien par riskantu stratēģiju ieguldītājiem: maz ticams, ka norēķinu reforma pati par sevi atrisinās trūkstošās naudas problēmu. iv) Atsaucoties uz Starptautiskās Enerģētikas aģentūras 2018. gadā veikto Austrālijas enerģētikas politikas pārskatu, Apvienotā Karaliste norāda, ka Austrālijā ir augstas elektroenerģijas cenas nepietiekamas konkurences un strukturālu problēmu dēļ, nevis tāpēc, ka tas ir labi funkcionējošs parasts elektroenerģijas tirgus.

(168) Apvienotā Karaliste arī apstrīd to, ka JT iemūžinātu trūkstošās naudas problēmu. i) Konkurējošā izsoles procesā tiek atklāts trūkstošās naudas apmērs. Tā kā ir novērstas trūkstošās naudas problēmas pamatā esošās problēmas un palielinās iespējamība nodrošināt deficīta maksājumus elektroenerģijas tirgū, Apvienotā Karaliste sagaida, ka tirgus dalībnieki vairāk paļausies uz JT ieņēmumiem, jo konkurējošas izsoles samazinās līdzsvara cenas līdz nullei. Pašlaik ir iespējams, ka JT vairs nebūs nepieciešams. ii) Pretstatā tam, ko apgalvo dažas ieinteresētās personas, Apvienotā Karaliste uzskata, ka elektrības tirgus cenas neietekmēja VT spriedums vai tam sekojošie valdības lēmumi vai paziņojumi. Aplūkojot tendences ilgākā laikposmā, var secināt, ka vidējās bāzes slodzes cenas un cenu svārstība ir faktiski palielinājusies kopš JT pirmā piegādes gada 2017./2018. gadā. Tas nozīmētu, ka citiem faktoriem ir lielāka ietekme uz cenām un ka dažas ieinteresētās personas pārspīlē JT ietekmi uz cenu samazināšanos.

(169) Kā norādīja Apvienotā Karaliste, citējot *National Grid* ETR 2018. gada Ziņojumu par elektroenerģijas jaudu, ir pieejams ļoti maz PR datu un labākais PR līgumu avots ir JT reģistri, kā izklāstīts lēmuma par procedūras sākšanu 2. tabulā (sk. šā lēmuma 1. tabulu). Pirmo pārejas izsoļu rezultātu analīze (sk. 4. tabulu) liecina, ka aptuveni 70 % PR, kas noslēdza līgumus, bija PR nodrošinātāji, kuri izmanto elektroenerģiju ražojošu vienību, kas nav to īpašums, parasti – rezerves dīzeļģeneratorus. Kā norādīja Apvienotā Karaliste, nesenā PR nodrošinātāju nozares aptauja liecina par lielu esošās PR līdzdalību (70 %) JT. Turklāt aplēses par PR, kas piedalās citos elektroenerģijas pakalpojumos, ir līdzīgas: piemēram, PR apjoms, kas piedalījās *National Grid* balansējošo produktu un pakalpojumu portfelī 2015. gadā, bija aptuveni 708 MW. Apvienotā Karaliste norāda, ka ir bijuši vairāki mēģinājumi aprēķināt kopējo iespējamo PR jaudas apjomu Apvienotajā Karalistē, taču šajās aplēsēs ir būtiskas atkāpes, kas bieži vien ir saistītas ar nepietiekamiem faktiskajiem datiem, un tāpēc tiek iegūtas ļoti dažādas aplēses. Piemēram, Apvienotā Karaliste norādīja, ka 2016. gadā Decentralizētās elektroenerģijas asociācija aplēsa, ka visā Apvienotajā Karalistē varētu būt līdz 9,8 GW komponentu, kurus varētu atslēgt vismaz reizi gadā līdz 2020. gadam, tomēr *National Grid* 2018. gada elektroenerģijas nākotnes scenārijā norādīts, ka līdz 2019./2020. gadam varētu atslēgt 1 GW dzīvotspējīgas rūpnieciskās un komerciālās PR, un tas paredz, ka 10 gados šis apjoms gandrīz divkāršojas.

(170) Attiecībā uz pārejas izsolēm (PI) Apvienotā Karaliste norāda, ka tās tika izstrādātas tieši tādēļ, lai atbalstītu PR nozari, un neatkarīgos PI izvērtējumos tika konstatēts, ka ar tām lielā mērā veiksmīgi tika sasniegts to mērķis. Sekundārs PI mērķis bija palīdzēt uzlabot izpratni par nozari. Izvērtējumos apkopotie pierādījumi parādīja veidus, kā varētu veicināt PR līdzdalību JT, kas jau ir īstenoti vai pašlaik tiek īstenoti (sk. 145. apsvērumu par "kopīgo testēšanu, pārdalot PR JTV komponentes, kā norādīts 180. apsvērumā). Visbeidzot, Apvienotā Karaliste norādīja, ka PI dalībniekiem bija liegts piedalīties T-4 izsolēs 2014. un 2015. gadā (viņi drīkst piedalīties visās citās T-4 izsolēs), jo viņiem nebija nepieciešams papildu atbalsts, kas pieejams PI, tāpēc ka viņi jau bija pietiekami nobrieduši, lai konkurētu šajās izsolēs. Tomēr PI dalībnieki drīkstēja piedalīties T-1 izsolēs par attiecīgo piegādes gadu, tādējādi nodrošinot, ka PI dalībniekiem bija atvērts ceļš līdzdalībai tirgū katrā piegādes gadā.

4.2. **Pasākuma piemērotība**

4.2.1. *Instrumenta izvēle*

(171) Apvienotā Karaliste nepiekrīt dažu ieinteresēto personu viedoklim, ka stratēģiska rezerve būtu vēlamāka nekā tirgus mēroga JT. Apvienotā Karaliste atzīst, ka stratēģiskās rezerves var būt efektīvs veids, kā novērst īslaicīgas bažas par pietiekamību, tomēr tās nav tik piemērota iespēja tirgos, kuros bažas par jaudu ir akūtākas vai ilgstošas, jo tām piemīt liels tirgus izkropļošanas risks. Kā norādīja Apvienotā Karaliste, tas tā ir vairāku faktoru dēļ, proti, tāpēc, ka

rezerves ārpus tirgus ir nepietiekamas; pastāv prasība attiecībā uz centralizētāku šādas stratēģiskās rezerves pārvaldību, kas var izraisīt to, ka tiek iepirkta nepietiekama vai neatbilstoša rezerves jauda; un pastāv risks, ka laika gaitā rezerve pakāpeniski paliks lielāka, jo spēkstacija izvēlas "spekulēt" ar mehānismu, dodot priekšroku rezerves izmantošanai, nevis riskēšanai, piedaloties parastā elektroenerģijas tirgū ([47]).

(172) Turklāt Apvienotā Karaliste apgalvo, ka stratēģiska rezerve nestimulētu ieguldījumus jaunu spēkstaciju izveidē. Tieši pretēji, tā var efektīvi izveidot cenu griestus (vai priekšstatu par cenu griestiem) tirgū, jo ieguldītāji var būt noraizējušies par to, ka Apvienotās Karalistes iestādes strauja cenu kāpuma gadījumā būtu spiestas samazināt rezerves dispečēšanas cenu, samazinot savus deficīta ieņēmumus un neizmantojot savus ieguldījumus. Kā norādīja Apvienotā Karaliste, tirgus mēroga JT efektīvāk stimulē ieguldījumus jaunas jaudas izveidē, lai novērstu ilgtermiņa bažas par atbilstību.

4.2.2. *Atlīdzība tikai par jaudas tīras pieejamības pakalpojumu*

(173) Apvienotā Karaliste apgalvo, ka tā izvēlējās paziņošanas pasākumus pirms stresa gadījumiem, lai izpildītu Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai, jo īpaši to 225. punktu attiecībā uz atlīdzību par tīru pieejamību, nevis piegādāto elektroenerģiju. Īpašs dispečēšanas mehānisms traucētu tirgiem. Veicot piecu gadu pārskatu, Apvienotā Karaliste plāno izmeklēt mehānismus, lai sniegtu dalībniekiem vairāk informācijas par stresa gadījumiem, lai gan tā neplāno īstenot dispečēšanas režīmu pilnā apmērā.

(174) Attiecībā uz JT sankciju režīma efektivitāti Apvienotā Karaliste apsvērs iespēju stiprināt sankciju režīmu, reaģējot uz netradicionālo tehnoloģiju pieaugošo līdzdalību, pēc piecu gadu pārskata izvērtēšanas.

(175) Apvienotā Karaliste atzīst, ka jaudas nodrošinātājiem var tikt piemērotas sankcijas gadījumos, kad tie fiziski nepiegādā elektroenerģiju stresa gadījumos. Šajā saistībā var uzskatīt, ka JT īsteno "piegādātās elektroenerģijas" modeli. Tomēr JT kontekstā dispečēšanas izkropļojumi praksē ir maz ticami, jo stresa gadījumi tiek noteikti, atsaucoties uz *NG* galēju rīcību gadījumos, kad tirgus nav nodrošinājis piegādi. Tāpēc JT atbilstu Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 225. punktam.

4.2.3. *Pasākuma pieejamība visiem atbilstošajiem jaudas nodrošinātājiem*

4.2.3.1. Iespējama diskriminācija pret PR operatoriem, ņemot vērā to, ka nav nolīgumu par piegādi noteiktā laikā

(176) Apvienotā Karaliste norāda, ka jaudas nodrošinātājiem, kas piedalījās PI izsolēs, bija pieejams standarta jaudas nolīguma "laika diapazonu" variants: jaudas nodrošinātāji varēja izvēlēties, vai darīt pieejamu savu jaudu tikai laikā no plkst. 16.00 līdz plkst. 19.00 apmaiņā pret samazinātiem jaudas maksājumiem. Tomēr izrādījās, ka pieprasījums pēc šāda produkta PI bija niecīgs: tikai viena JTV no 89 JTV, kas uzvarēja izsolēs, izvēlējās šāda veida nolīgumu. Tāpēc, kā norādīja Apvienotā Karaliste, laika diapazonu produkta neesību galvenajās izsolēs nevar uzskatīt par būtisku šķērsli līdzdalībai. Turklāt Apvienotās Karalistes valdība apgalvo, ka laika joslas jaudas nolīgumi pilnībā neizpildīja ražošanas pietiekamības prasību (sistēmas stresa gadījumi ne vienmēr ir piesaistīti noteiktam diennakts laikam), un tie varētu radīt papildu sarežģījumus, aprēķinot kopējo nepieciešamo jaudu attiecīgajā piegādes gadā.

4.2.3.2. Atšķirības piemērojamajos līguma termiņos

(177) Apvienotā Karaliste apgalvo, ka bez piekļuves ilgtermiņa nolīgumiem jauna, projekta finansēta ražošanas vienība nevarētu piedalīties jaudas tirgos. Bez šā pagarinātā amortizācijas perioda pieteikuma iesniedzējiem ar projekta finansētu attīstību vajadzētu solīt augstāku cenu, iespējams, pārsniedzot izsoles cenas griestus. Tas nevajadzīgi paaugstinātu piedāvājumu līmeni, palielinot kopējo JT izmaksāto atbalsta apjomu un virspeļņas risku citiem jaudas nodrošinātājiem. Rezultāts varētu būt pat tāds, ka jaunā jauda vispār nepiedalītos izsolē, tādējādi samazinot konkurenci izsolēs.

(178) Apvienotā Karaliste uzsver, ka ieinteresēto personu piezīmes par PR zemo *CAPEX* apjomu atbilst informācijai par jaudas modulācijas PR kapitāla izmaksām, kas savākta neatkarīgā 2. pārejas izsoles izvērtējumā. Apvienotā Karaliste uzskata, ka vidējās izmaksas 0,15 GBP/kW ir niecīgas, salīdzinot ar minimālo kapitālizdevumu robežvērtību

([47]) Pēdējais minētais aspekts ir zināms kā "slidenās nogāzes" problēma.

270 GBP/kW 15 gadu nolīgumiem. Attiecībā uz argumentu, ka krājumu veidotājiem ir būtiskas personāla izmaksas, kas saistītas ar administrāciju un klientu piesaistīšanu, Apvienotā Karaliste norāda, ka šis arguments attiecas vienīgi uz krājumu veidošanu, nevis PR kā tādu, un ka līdzīgus argumentus varētu iesniegt par citiem jaudas veidiem. Turklāt Apvienotā Karaliste norāda, ka jauna PR, kas izmanto elektroenerģiju ražojošu vienību, kura nav tās īpašums, arī varētu piedalīties JT kā ražotājs un iesniegt piedāvājumu 15 gadu nolīgumiem.

(179) Apvienotā Karaliste norāda, ka nediskriminācijas princips neparedz, ka attieksmei pret visiem uzņēmumiem vienmēr ir jābūt pilnīgi vienādai. Atšķirīga attieksme var būt objektīvi pamatota un, patiesībā, tā var būt pat vajadzīga, lai nepieļautu diskrimināciju. PR un jaunās ražošanas stāvoklis nav vienāds, piemēram, attiecībā uz *CAPEX* apjomu. Tāpēc attieksmei pret tām nav obligāti jābūt vienādai saistībā ar pieejamajiem līguma termiņiem. Līdzšinējie izsoļu rezultāti neliecina, ka diferencēta piekļuve ilgtermiņa nolīgumiem praktiski kropļo izsoļu iznākumu. PR darbības rezultātus var salīdzināt ar jauno ražošanas vienību (un parasti tie pat ir labāki): piemēram, pēdējā T-4 izsolē neapstiprināta PR bija veiksmīgāka un tās kopējais apjoms bija lielāks nekā jaunās ražošanas vienības apjoms.

(180) Visbeidzot, Apvienotā Karaliste norāda, ka 2019. gada jūnijā tika veikti grozījumi JT noteikumos, lai PR operatori varētu pārvietot savas JT vienības komponentes līguma periodā. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka bez atbilstoša regulējuma, ļaujot PR operatoriem noslēgt ilgtermiņa līgumus, šajā gadījumā varētu radīt nepilnību sistēmā. PR varētu vispirms apkopot dārgas komponentes, lai mākslīgi sasniegtu *CAPEX* robežvērtības, un pēc tam līguma periodā apmainīt tās pret lētākām.

(181) Attiecībā uz starpsavienotāju izslēgšanu no ilgtermiņa līgumiem Apvienotā Karaliste norāda, ka JT nav paredzēti daudzgadu līgumi starpsavienotājiem, tomēr ir plāni par vairākiem starpsavienojumu projektiem, un tas nozīmē, ka ilgāka termiņa nolīgumi nav nepieciešami, lai stimulētu šādus ieguldījumus.

(182) Apvienotā Karaliste uzskata, ka *CAPEX* robežvērtību izmantošana līguma termiņa noteikšanai joprojām ir atbilstoša metode un varētu tikt paplašināta. Tāpēc 2019. gada 12. septembrī Apvienotā Karaliste apņēmās:

a) ļaut visu veidu jaudām (izņemot starpsavienotājus) pieteikties priekšatlasei, lai varētu iesniegt piedāvājumus līgumiem ar dažādiem termiņiem, ja tās var pierādīt, ka izpilda 75. apsvērumā noteiktās kapitālizdevumu (*CAPEX*) robežvērtības; un

b) pārskatīt minētās *CAPEX* robežvērtības, lai nodrošinātu, ka tās joprojām ir atbilstošas.

4.2.3.3. Ierobežota garantija apjomam T-1 izsolē

(183) Izvēlētās metodes atlikt jaudu T-1 izsolei mērķis ir panākt balansu starp piegādes drošības risku samazināšanu (tas nozīmētu, ka priekšroka tiktu dota lielākam T-4 izsoles apjomam) un pārmērīgi liela iegādes apjoma risku samazināšanu (tas nozīmētu, ka priekšroka tiktu dota lielākam T-1 izsoles apjomam). Turklāt tiek uzskatīts, ka T-1 izsoles ir vēlamais PR jaudas ceļš līdz tirgum, jo šādai jaudai parasti ir īsāks sagatavošanas laiks.

(184) Līdz šim ir ievērots 2014. gada lēmumā paredzētais izsoļu apjoms, un faktiskie T-1 izsolītie apjomi pārsniedz četrus gadus iepriekš rezervēto apjomu.

(185) Apvienotā Karaliste arī norādīja, ka, rezervējot jaudu četrus gadus iepriekš T-1 izsolēm, par noteiktu procentuālu daļu kopējā jaudas apjoma piegādes gadā samazinātos jaudas apjoms, kas pieejams jaunām iekārtām T-4, un tāpēc tas būtu diskriminējoši. Tas arī palielinātu T-1 izsoles apjomu līdz līmenim, kuru ne vienmēr varētu izpildīt, un tas varētu padarīt T-1 izsoles nekonkurētspējīgas, jo īpaši tad, ja tās sakristu ar papildu spēkstaciju slēgšanu.

(186) Valsts sekretāra spēja pārcelt vai atcelt jaudas izsoli (sk. 65. un 138. apsvērumu) ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu JT un izsoļu procesa pārraudzību un ļautu Apvienotās Karalistes valdībai rīkoties neparedzētos apstākļos (piem., ja izsoles tiek atceltas pēc VT sprieduma). Turklāt Apvienotā Karaliste norāda, ka šie pasākumi vienlīdz ietekmē gan T-4, gan T-1 izsoles un visus atlasītos dalībniekus. Tāpēc nevar teikt, ka neizdevīgā stāvoklī ir nostādīti kāda konkrēta jaudas veida nodrošinātāji.

(187) Lai nodrošinātu pārredzamību jaudas nodrošinātājiem, 2019. gada 12. septembrī Apvienotā Karaliste apņēmās:

a) gadā pirms izsolēm turpināt iepirkt vismaz 50 % jaudas, kas rezervēta četrus gadus iepriekš parametru noteikšanas procesā izsolei pēc četriem gadiem par piegādi tajā pašā gadā; un

b) turpināt izmantot atlikšanas metodiku, pamatojoties uz 95 % pārliecības intervālu, kas izklāstīts 62. apsvērumā, lai noteiktu minimālo jaudas apjomu, kas tiks atlikts izsolei par gadu uz priekšu.

(188) Kā norādīja Apvienotā Karaliste: i) T-2 izsole, kas vērsta uz mazāku, decentralizētu ražošanu, diskriminētu spēkstacijas, kurām nepieciešams ilgāks laiks būvniecībai. Turklāt T-2 izsoles nepieciešamība ir neskaidra, jo maza apmēra iekļauta ražošana ar īsāku būvniecības laiku līdz šim ir bijusi viena no veiksmīgākajām jaunās ražošanas kategorijām T-4 izsolēs; ii) iknedēļas izsoles nesniegtu ilgtermiņa ieguldījumu signālus, kas ir JT mērķis, un nav skaidrs, kādu labumu tās varētu dot attiecībā uz piegādes drošību vai kā tās atšķirtos no pašreizējiem sekundārās tirdzniecības pasākumiem.

4.2.3.4. Minimāla līdzdalības robežvērtība

(189) Apvienotā Karaliste norāda, ka 2 MW minimālās robežvērtības mērķis ir uzturēt JT procesu administrēšanu pārvaldāmu. Spēja apkopot nodrošina, ka mazāka jauda netiek izslēgta vai nostādīta neizdevīgā pozīcijā JT. Minētā 2. pārejas izsole nespēja piesaistīt būtisku interesi no JTV, kas mazākas par 2 MW (sk. 68. apsvērumu). Apvienotā Karaliste norāda, ka pēdējās izsolēs nenotika JTV kopu veidošana 2 MW līmenī, ko varētu sagaidīt, ja tam dotu priekšroku vai to vēlētos darīt mazākas JTV. Turklāt, kā tika norādīts 2014. gada paziņojumā, Apvienotā Karaliste atgādina, ka 2 MW ir sevišķi zema robežvērtība, jo *National Grid* balansēšanas pakalpojumiem 2014. gadā bija augstākas līdzdalības robežvērtības (īstermiņa darbības rezervei (*STOR*) un frekvenču raksturlīknei noteiktā robežvērtība bija 3 MW) un tā bija daudz zemāka nekā robežvērtība daudzos citos Eiropas jaudas mehānismos, kuros 10–50 MW robežvērtības nebija nekas neparasts (atsaucoties uz Nozares apsekojuma par jaudas mehānismiem galīgo ziņojumu ([48])).

(190) Apvienotā Karaliste piekrīt ieinteresēto personu piezīmēm, kas minētas 143.–145. apsvērumā.

(191) Apvienotā Karaliste norāda, ka līdzdalībai apkopotas JTV sastāvā būtu vairumā gadījumu jāaizsargā pret nepiegādāšanas riskiem. Apkopotājs var veidot savas JTV tā, ka vienas komponentes neizpildi var kompensēt ar citu komponenti vai nu tajā pašā JTV, vai ar citu portfeļa JTV, tādējādi samazinot sankciju vai izbeigšanas maksas risku.

(192) Apvienotā Karaliste arī norāda, ka piedāvājuma nodrošinājuma apmēra uzturēšana līmenī, kas ir vienāds ar pusi no jaunās ražošanas piedāvājuma nodrošinājuma, ir atbilstoša, lai nodrošinātu, ka prasība nerada nepamatotu šķērsli jaunas PR līdzdalībai. Attiecībā uz to, ka PR operatoriem tiek piemērots pilns piedāvājuma nodrošinājuma apmērs, pat ja vairums komponenšu ir apstiprinātas, ar izmaiņām komponenšu pārdales noteikumos (sk. 180. apsvērumu) ir izveidots elastības mehānisms, lai pilnīgi atrisinātu šo problēmu.

(193) Apvienotā Karaliste atzīst, ka var būt dažas JTV, kas ir mazākas par 2 MW, vēlas piedalīties izsolē un izvēlas neapvienoties, bet neuzskata, ka minimālā robežvērtība 2 MW ir tehnisks šķērslis PR līdzdalībai. Tomēr Apvienotā Karaliste atzīst, ka kopš 2014. gada elektroenerģijas tirgos līdzdalības robežvērtībām ir bijusi tendence samazināties, piemēram, 1 MW robežvērtība *TERRE* ([49]).

(194) Lai ņemtu vērā 193. apsvērumā izklāstītās tirgus izmaiņas, 2019. gada 12. septembrī Apvienotā Karaliste apņēmās:

a) samazināt minimālo robežvērtību līdzdalībai JT, kā paskaidrots 30. un 31. apsvērumā, līdz 1 MW visās izsolēs, kurās priekšatlase sākas no 2020. gada janvāra; un

([48]) Nozares apsekojuma par jaudas mehānismiem galīgais ziņojums, SWD(2016) 385 final.
([49]) Eiropas aizvietošanas rezervju apmaiņa, Eiropas mēroga balansēšanas pakalpojumu tirgus; paredzams, ka tas sāks darboties 2019. gada beigās.

b) vēlreiz novērtēt šo robežvērtību līdz 2021. gada oktobrim, lai noteiktu, vai ir iespējams to vēl vairāk samazināt.

4.2.3.5. Pasākuma pieejamība atjaunojamo energoresursu enerģijas avotiem un jaunām tehnoloģijām

(195) Apvienotā Karaliste norāda, ka 2014. gadā bija paredzēts, ka lielo kapitāla izmaksu dēļ vēja un saules enerģijai varētu būt nepieciešams liels un skaidri izteikts mazoglekļa atbalsts, piemēram, ar cenu starpības līgumu (CSL) shēmu vai tās priekšgājēju – atjaunojamu energoresursu izmantošanas pienākumu. Šo subsīdiju saņemšana *de facto* neļautu vēja un saules enerģijas ražotājiem piedalīties JT. Tāpēc tika uzskatīts, ka nav nepieciešams izstrādāt un īstenot noteikumus, kas ļautu viņiem piedalīties.

(196) Apvienotā Karaliste atzīst, ka pēdējos gados ir krasi samazinājušās kapitāla izmaksas noteiktiem atjaunojamiem energoresursiem. Tiklīdz kļuva skaidrs, ka ir interese par "bezsubsīdiju" vēja un saules enerģijas iekārtu būvniecību un to iekļaušanu JT, tika noskaidrots, kādas izmaiņas ir jāveic, un tās tika veiktas pēc iespējas ātrāk, tostarp tika izstrādāta jauna korekcijas metodika un tika nodrošināta nedublēšanās ar valsts atbalstu. Apvienotās Karalistes parlaments 2019. gada 4. jūnijā pieņēma nepieciešamās izmaiņas JT noteikumos, lai iekļautu šīs periodiski izmantojamās tehnoloģijas. Apvienotā Karaliste apstiprina, ka atjaunojamo energoresursu (vēja un saules) vienības varēs piedalīties 2020. gada janvārī plānotajās T-1, T-3 un T-4 izsolēs (ja galīgais lēmums par valsts atbalstu shēmai būs pozitīvs). Attiecīgi 146. apsvērumā minētais vējparks, kas 2018. gadā nevarēja piedalīties atceltās T-4 izsoles priekšatlasē, varētu piedalīties gaidāmajā T-3 izsolē, t. i., par to pašu piegādes gadu (2022./2023. gads).

(197) Lai nodrošinātu, ka atkārtojas situācija, kas līdzīga 146. apsvērumā izklāstītajai situācijai, 2019. gada 12. septembrī Apvienotā Karaliste apņēmās izstrādāt visus nepieciešamos noteikumus (piem., bet ne tikai, korekcijas koeficientus), lai nodrošinātu, ka jaunie jaudas veidi, kas var efektīvi palīdzēt novērst ražošanas pietiekamības problēmu, var piedalīties, tiklīdz šādai jaudai ir potenciāls novērst ražošanas pietiekamības problēmu.

(198) Apvienotā Karaliste nepiekrīt 147. apsvērumā minētajai piezīmei. Ņemot par piemēru ekstrēmu laikapstākļu gadījumu 2018. gada martā (tā dēvētais "Briesmonis no austrumiem"), kad vējš tika minēts kā galvenais iemesls spējai izvairīties no stresa situācijas, Apvienotā Karaliste uzsver, ka vējš sniedz pierādāmu ieguldījumu piegādes drošībā. Pēc padziļinātas analīzes tika izstrādāta piemērota korekcijas metodika šādām iekārtām, lai tās varētu iekļaut JT.

4.2.3.6. Starpsavienotās jaudas līdzdalība

(199) Apvienotā Karaliste norāda, ka vienmēr ir bijis skaidrs, ka tā uzskata ārvalstu jaudas līdzdalību JT par labāko risinājumu, kas uzlabo piegādes drošību. Tomēr 35. apsvērumā (un lēmuma par procedūras sākšanu 28. apsvērumā) izklāstīto iemeslu dēļ nebija iespējams īstenot tiešu ārvalstu jaudas līdzdalību nekavējoties.

(200) Ņemot vērā to, ka kopš 2014. gada citas dalībvalstis ir ieviesušas tirgus jaudas mehānismus nolūkā atļaut tiešu ārvalstu jaudu līdzdalību un ka 2019. gada 4. jūlijā stājās spēkā Regula (ES) 2019/943, 2019. gada 12. septembrī Apvienotā Karaliste apņēmās:

a) censties īstenot ārvalstu jaudas tiešu līdzdalību izsolēs, kurās priekšatlase sākas no 2020. gada janvāra, ar nosacījumu, ka ir noslēgti sadarbības nolīgumi ar pārvades sistēmas operatoriem kaimiņvalstīs, kurās atrodas jaudas vienības, kas piedalās; un jebkurā gadījumā

b) nodrošināt ārvalstu jaudas tiešu līdzdalību visās izsolēs, kurās priekšatlase sāksies pēc tam, kad *ACER* apstiprinās metodiku, Elektroenerģijas regulas (ES) 2019/943 26. panta 11. punktā minētos kopīgos noteikumus un nosacījumus, tie tiks publicēti *ACER* tīmekļa vietnē saskaņā ar iepriekš minētās regulas 27. pantu un tos sāks piemērot.

(201) Apvienotā Karaliste neuzskata, ka starpsavienotājiem paredzētais "minimālās un maksimālās vērtības" režīms sniedz tiem negodīgu priekšrocību JT izsolē. Visus JT gūtos ieņēmumus ņem vērā pirms starpsavienotāju ieņēmumu novērtēšanas, ievērojot minimālās un maksimālās vērtības režīmu. Starpsavienotājs saņemtu minimālo maksājumu tikai tad, ja kopējie ieņēmumi (tostarp JT gūtie ieņēmumi) būtu mazāki par noteiktu minimālo apjomu. Līdzīgi, ja kopējie ieņēmumi pārsniedz maksimālo apjomu, starpsavienotājs atmaksās pārpalikumu patērētājam. Starpsavienotāji joprojām ir pakļauti tirgus cenu un ieņēmumu svārstībām maksimālās un minimālās vērtības režīma ietvaros.

(202) Visbeidzot, Apvienotā Karaliste norāda, ka tā ir skaidri pateikusi visām ieinteresētajām personām, ka kopš 2014. gada septembra visi starpsavienotāji varēs piedalīties izsolēs par piegādi 2019./2020. gadā: tādējādi ne T-1 izsolē, kas tika organizēta 2018. gada sākumā par piegādi 2018./2019. gadā. Kā norādīja Apvienotā Karaliste, 2014. gada valsts atbalsta novērtēšanas procesā Apvienotā Karaliste apņēmās: ja *ex post* novērtējums apliecinātu, ka starpsavienotāju ieguldījums 2014. gadā plānotajā T-4 izsolē ir novērtēts par zemu, Apvienotā Karaliste attiecīgi samazinātu jaudas apjomu 2017. gada T-1 izsolē (sk. 2014. gada lēmuma 124. apsvērumu). Apvienotā Karaliste apgalvoja, ka, lai izpildītu šo apņemšanos, tai bija jāsamazina apjoms, ko bija plānots iegādāties T-1 piegādei 2018./2019. gadā, un tas bija pretrunā iegādājamā jaudas apjoma palielināšanai (kas būtu bijusi nepieciešama, lai starpsavienotāji varētu piedalīties šajā T-1 izsolē). Attiecībā uz starpsavienotājiem piemērojamo korekcijas metodiku Apvienotā Karaliste norāda, ka metodikas atšķiras atkarībā no tehnoloģiju veida, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Konkrēti, korekcijas koeficienti ir noteikti, pamatojoties uz atsevišķiem starpsavienotājiem, jo pastāv būtiskas atšķirības starp starpsavienotājiem un savienotajiem tirgiem. Turklāt ESO *NG* nosaka piemērotu modelētu korekcijas koeficientu diapazonu katrai starpsavienotajai valstij (izmantojot stohastisko Eiropas modelēšanas metodiku). Pēc tam šo vispārīgo metodiku apstiprina TEG, kas apliecina, ka ESO *NG* analīze ir pareiza un atbilstoša, un pēc tam iesaka atbilstošu korekciju katrā diapazonā. Pēc tam valsts sekretārs pieņem galīgās vērtības. Apvienotā Karaliste arī uzsvēra, ka līgumu ar garākiem termiņiem noslēgšana ar starpsavienotājiem neatbilstu Apvienotās Karalistes nostājai, ka starpsavienojumu modelis ir īstermiņa risinājums (sk. 199. apsvērumu), līdz tiek ieviesta tiešā ārvalstu līdzdalība.

4.3. **Pasākuma samērīgums**

4.3.1. *Atšķirības pieejamajos līguma termiņos*

(203) Piezīmes saistībā ar pieejamajiem līguma termiņiem ir apkopotas 177.–180. apsvērumā.

4.3.2. *Ilgtermiņa STOR izslēgšana*

(204) Apvienotā Karaliste apgalvoja, ka pieeja, ko 2014. gadā piemēroja ilgtermiņa *STOR* nodrošinātājiem, bija balstīta uz labākajiem pierādījumiem, kas bija pieejami tajā laikā. Bija paredzēts, ka operatori gūs virspeļņu, ja tiem ļaus piedalīties JT, kas būtu bijis pretrunā Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 228. un 230. punktam. Tajā laikā bija pamatoti sagaidīt, ka nākamajos gados papildus fiksētiem pieejamības maksājumiem *STOR* operatori saņemtu būtiskus izmantošanas maksājumus.

(205) Apvienotā Karaliste neparedzēja, ka izmantošanas maksājumi faktiski vispār beigsies. Tagad ir iespējams, ka vienīgi stresa gadījumā ilgtermiņa *STOR* nodrošinātāji saņemtu izmantošanas maksājumus, jo tādā gadījumā *NG* dispečētu visus resursus, kas tam ir pieejami.

(206) Apvienotā Karaliste apgalvoja, ka aizliegums ilgtermiņa *STOR* spēkstacijām piedalīties JT ilgtermiņa līgumu izsolēs atbilda loģikai piedāvāt ilgtermiņa nolīgumus tikai tām spēkstacijām, kuras pretējā gadījumā saskartos ar šķērsli līdzdalībai. Turklāt spēkstacijas, kas tika nodotas ekspluatācijā līdz pirmajai JT izsolei 2014. gadā, vairs nevarēja uzskatīt par jaunām.

(207) Apvienotā Karaliste uzsvēra, ka operatori varēja pieņemt lēmumu neslēgt *STOR* līgumus, ja tie uzvarēja JT izsolē, jo ilgtermiņa *STOR* līgumu izbeigšanas gadījumā sankcijas netika piemērotas.

(208) Apvienotā Karaliste paskaidroja, ka ieteikto "apvērses mehānismu" 2014. gadā neierosināja ieinteresēta persona un tas netika uzskatīts par nepieciešamu, jo tika uzskatīts, ka ilgtermiņa *STOR* pieejamie ieņēmumi bija vienādi ar mazoglekļa subsīdiju shēmām (CSL, atjaunojamu energoresursu izmantošanas pienākuma shēma, *FiT*), kurām arī bija liegta līdzdalība JT.

(209) Apvienotā Karaliste norādīja, ka ieinteresētās personas ierosinātais risinājums noslēgt nolīgumus ar spēkstaciju ar atpakaļejošu datumu, sākot no 2014. gada, ir nepamatots. Tas sniegtu operatoram bezriska patērētāju finansētus ienākumus periodā, kurā tam nav pienākuma veikt piegādi JT.

(210) Tā kā kopš 2014. gada tirgus apstākļi varētu būt mainījušies, Apvienotā Karaliste vēlas apsvērt, vai ir atbilstoši ļaut tiem piedalīties turpmākajās izsolēs.

4.3.3. *Izmaksu atgūšanas metode*

(211) Apvienotā Karaliste uzsvēra, ka attiecībā uz pasākuma samērīguma novērtēšanu Pamatnostādnēs par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai (3.9.5. punktā) ražošanas pietiekamības pasākuma finansēšana nav iekļauta kā atbilstošs kritērijs. Tomēr Apvienotā Karaliste uzskata, ka izmaksu atgūšanas metodika ir samērīga.

(212) Apvienotā Karaliste norāda, ka neatkarīgi no tā, cik lielā mērā izvairīšanās no JT izmaksām stimulē PR, to nevar atspoguļot, samazinot kopējo JT apjomu. Iemesls ir tas, ka tā pati PR jauda var piedalīties JT un nodrošināt pieprasīto apjomu. Samazinot kopējo JT apjomu, varētu rasties risks, ka šīs PR piegādātā jauda tiktu uzskaitīta divreiz: pirmkārt, tāpēc ka samazinātos paredzētais tirgū balstītais pieprasījums, un, otrkārt, tāpēc ka PR nodrošinātājs JT ir uzvarējis izsolē.

(213) Turklāt jau pastāv spēcīgi stimuli samazināt pieprasījumu trijos pusstundas triādes maksimālā patēriņa periodos (no pārvades sistēmu izmantošanas izmaksu atgūšanas pasākumiem gūtā labuma vērtība palielinājās no aptuveni 10 GBP/kW 2005./2006. gadā līdz aptuveni 47 GBP/kW 2016./2017. gadā, un tika prognozēts, ka līdz 2020./2021. gadam tā pārsniegs 70 GBP/kW). Maz ticams, ka, ļaujot izvairīties no JT izmaksām minētajā periodā, tiktu stimulēta PR papildu aktivitāte, bet, iespējams, ka tas sniegtu lielāku finansiālo atlīdzību tiem PR nodrošinātājiem, kas jau rīkojās, lai samazinātu pieprasījumu minētajā laikā.

(214) Apvienotā Karaliste norāda, ka ne vienmēr sistēmas stresa gadījumi korelēsies ar trim pusstundas triādes periodiem – stresa gadījumi var būt saistīti arī ar laiku, kad ir pieejama maza ražošanas jauda (piem., vējš), vai tie var norisināties ilgāk. Turklāt ir grūti prognozēt piegādi (un piegādes tirgus daļu) triādes periodos, jo triādes tiek noteiktas *ex post* (t. i., to ilgums ir zināms vienīgi pēc triādes sezonas beigām). Attiecīgi var būtiski atšķirties piegādātāju prognozētās un faktiskās JT izmaksas un tas var palielināt izmaksas patērētājiem, jo piegādātāji varētu censties novērst nenoteiktību, nododot izmaksas tālāk kopā ar riska uzcenojumu. Turklāt, ja JT izmaksu atgūšanas metodikas pamatā ir vairāk stundu (t. i., maksimālā patēriņa periodos no plkst. 16.00 līdz plkst. 19.00 darbadienās ziemā), tas traucē lielākiem rūpnieciskajiem patērētājiem pilnīgi izvairīties no JT izmaksām un tāpēc attieksme pret viņiem ir līdzīgāka attieksmei, kāda ir pret patērētājiem, kas ir mājsaimniecības un mazie uzņēmumi.

(215) Kā norādīja Apvienotā Karaliste, tāda argumenta pamatā, ka pašreizējā metodika stimulē vienīgi PR, kas izmanto elektroenerģiju ražojošu vienību, kura nav tās īpašums, ir pieņēmums, ka laikposms no plkst. 16.00 līdz plkst. 19.00 ir pārāk liels, lai patērētāji pastāvīgi samazinātu pieprasījumu šajās stundās. Apvienotā Karaliste norāda, ka, lai gūtu labumu, nav obligāti jāsamazina pieprasījums visā periodā; tas nozīmētu vienīgi to, ka PR nodrošinātāji, kas samazina pieprasījumu, negūtu labumu pilnā apmērā.

(216) Apvienotā Karaliste uzskata, ka izvēlētā izmaksu atgūšanas metodika ir samērīga, jo tā saglabā noteiktu PR stimulējošu ietekmi un novērš vai mīkstina negatīvo ietekmi, kas saistīta ar triādes metodiku, tomēr Apvienotā Karaliste plāno piecu gadu pārskata procesā izpētīt, vai noteiktas izmaiņas varētu būt lietderīgas, lai atspoguļotu pieredzi un tirgus norises.

4.4. **Izvairīšanās no negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību**

(217) Apvienotā Karaliste norādīja, ka Regulā (ES) 2019/943 ir noteikts, ka dalībvalstīm ir pakāpeniski jāatsakās no nolīgumiem un maksājumiem par ražošanas jaudu (tostarp ražotājiem, ko izmanto PR operatori, kuri izmanto elektroenerģiju ražojošu vienību, kas nav to īpašums), kas emitē vairāk nekā 550 g fosilā kurināmā radīta CO_2 uz vienu elektroenerģijas kWh. Attiecīgi grozījumi Jaudas tirgus noteikumos stājās spēkā 2019. gada 18. jūlijā. Ar tiem tika ieviests oglekļa emisiju ierobežojums jaunai jaudas vienībai, kas vēlas piedalīties priekšatlasē, lai varētu piedalīties jaudas izsolēs, kas tiks organizētas 2020. gada sākumā (tostarp visām jaunajām komponentēm, kas piedalās kā neapstiprināta PR).

(218) Apvienotā Karaliste 2019. gada 12. septembrī apņēmās ievērot Regulas (ES) 2019/943 noteikumus un jo īpaši līdz 2020. gada beigām pieņemt normatīvās izmaiņas, lai, vēlākais, no 2025. gada 1. jūlija nodrošinātu, ka ražošanas jauda, kas uzsāka komerciālu ražošanu pirms 2019. gada 4. jūlija un kas izdala vairāk nekā 550 g fosilā kurināmā izcelsmes CO_2 uz elektroenerģijas kWh un vairāk nekā 350 kg fosilā kurināmā izcelsmes CO_2 vidēji gadā uz vienu uzstādīto kWe, netiek solīta, nesaņem maksājumus vai saistības turpmākiem maksājumiem jaudas tirgū.

4.5. **Darbības pārtraukšanas pienākums**

(219) Apvienotā Karaliste atzīst, ka VT sprieduma sekas ir tādas, ka līdz brīdim, kad Komisija pēc formālas izmeklēšanas pieņem lēmumu, ar kuru apstiprina valsts atbalsta piešķiršanu saskaņā ar JT shēmu, un ja vien tā pieņem šādu lēmumu, Apvienotajai Karalistei nav atļauts piešķirt atbalstu. Tomēr no sprieduma neizriet, ka Apvienotā Karaliste nevarētu izmantot shēmas elementus, kas neietver nekāda atbalsta piešķiršanu.

(220) Kā norādīja Apvienotā Karaliste, darbības pārtraukšanas pienākums netiek pārkāpts šādās situācijās:

a) noslēdzot jaudas nolīgumus ar nosacījumiem pēc T-1 papildināšanas izsoles, kas notika 2019. gada jūnijā (sk. 18. apsvēruma a) punktu), jo šādi nolīgumi nesniedz jaudas nodrošinātājiem nekādas ekonomiskas priekšrocības, ja vien un kamēr Komisija nav apstiprinājusi valsts atbalstu. Jaudas nodrošinātājiem būs jāizpilda noteiktas saistības bez garantijas, ka viņi saņems jaudas maksājumus vai citas ekonomiskas priekšrocības, jo šādi maksājumi ir atkarīgi no Komisijas apstiprinājuma;

b) pieprasot jaudas nodrošinātājiem darbības pārtraukšanas periodā ievērot saistības, kas izriet no spēkā esošajiem jaudas nolīgumiem. Atkal jaudas nodrošinātājiem netiek garantēts, ka galu galā tiks veikti jaudas maksājumi. Turklāt tas jaudas nodrošinātājiem rada slogu, nevis ieguvumu;

c) ļaujot piegādātājiem veikt brīvprātīgus maksājumus JT norēķinu iestādei darbības pārtraukšanas periodā, lai kompensētu viņu iespējamās piegādātāju maksas saistības, un ļaujot norēķinu iestādei saņemt šādus maksājumus. Piegādātāja maksājumi nefinansēs atbalstu, ja vien un kamēr Komisija neapstiprinās valsts atbalstu.

4.6. **Pārredzamība**

(221) Apvienotā Karaliste apņēmās piemērot Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.2.7. sadaļā paredzētos pārredzamības nosacījumus, ciktāl tie attiecas uz jaudas tirgū piešķirto atbalstu.

5. **ATBALSTA NOVĒRTĒJUMS**

5.1. **Valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē**

(222) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda sākotnējo uzskatu, ka pasākums bija valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē. Ne Apvienotā Karaliste, ne ieinteresētās personas neapstrīdēja šo uzskatu.

(223) Līguma 107. panta 1. punktā valsts atbalsts ir definēts kā "atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem".

(224) Valsts atbalsts, kas atbilst Līguma 107. panta 1. punktam, ir nesaderīgs ar iekšējo tirgu, ja tas "rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm".

(225) Līguma 107. panta 2. un 3. punktā ir noteikti īpaši apstākļi, kuros atbalsts ir saderīgs vai to var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Komisijas novērtējums attiecībā uz to, vai uz šo gadījumu attiecas kāds no šiem apstākļiem, ir izklāstīts 6. sadaļā.

5.1.1. *Attiecināmība uz valsti un finansēšana no valsts līdzekļiem*

(226) Lai pasākumus varētu uzskatīt par valsts atbalstu Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē, a) tiem ir jābūt attiecināmiem uz valsti un b) naudai ir jābūt iegūtai no valsts līdzekļiem, tieši vai netieši piešķirtai ar kādas valsts ieceltas vai izveidotas struktūras starpniecību ([50]). Šā lēmuma 227.–229. apsvērumā minēto iemeslu dēļ Komisija uzskata, ka pasākums ir attiecināms uz Apvienoto Karalisti un jaudas maksājumi ir valsts līdzekļi, jo tos kontrolē valsts.

(227) Jaudas tirgu izveidoja Apvienotās Karalistes enerģētikas un klimata pārmaiņu valsts sekretārs saskaņā ar pilnvarām, kas viņam piešķirtas ar 2013. gada Enerģētikas likumu. Apvienotā Karaliste 2014. gada 1. augustā pieņēma sekundāros tiesību aktus kā Noteikumus par elektroenerģijas jaudu un Jaudas tirgus noteikumus, kas reglamentē jaudas tirgus īstenošanu. Valsts ir atbildīga par tādiem jautājumiem kā izsolāmā jaudas apjoma apstiprināšana, priekšatlases procedūras, jaudas nolīgumu saturs un jaudas īpašnieku saistības.

([50]) Lieta 76/78 *Steinike & Weinlig*/Vācija (1977), Krājums 595, 21. punkts; lieta C-379/98 *PreussenElektra* (2001), Krājums I-2099, 58. punkts; lieta C-706/17 *Achema* (2019), 47. punkts un nākamie punkti.

(228) Apvienotā Karaliste izveidoja norēķinu iestādi, kas nodrošina norēķinu procesa un izmaksāto maksājumu pārskatatbildību, pārvaldību un kontroli. Norēķinu iestāde pieder valstij, un Apvienotās Karalistes iestādes norādīja, ka valdība saglabā vispārēju kontroli pār to (sk. 27. apsvērumu).

(229) Kā izklāstīts 88. un 89. apsvērumā, pasākumu finansē ar piemaksu (nodevu), kas noteikta ar likumu un tiek iekasēta no visiem licencētajiem piegādātājiem. Nodeva ir obligāta, un to iekasē norēķinu iestāde. Tad norēķinu iestāde uzdod veikt maksājumus jaudas nodrošinātājiem. Valstij ar norēķinu iestādes starpniecību ir tiesības rīkoties ar minētajiem līdzekļiem.

5.1.2. *Ekonomiskā priekšrocība, kas piešķirta noteiktiem uzņēmumiem vai noteiktu preču ražošanai (selektīva priekšrocība)*

(230) Priekšrocība LESD 107. panta 1. punkta nozīmē ir ikviens saimnieciskais labums, ko uzņēmums nebūtu guvis parastos tirgus apstākļos, t. i., bez valsts iejaukšanās ([51]).

(231) Komisija norāda, ka jaudas tirgus izsolēs veiksmīgie pretendenti saņem atalgojumu ar JT starpniecību, ko viņi nesaņemtu, ja turpinātu darboties elektroenerģijas tirgū normālos ekonomikas apstākļos, pārdodot tikai elektroenerģiju un papildpakalpojumus (*BETTA* – aprakstīts 2.8. sadaļā). Tāpēc pasākums piešķir ekonomisku priekšrocību uzņēmumiem, kas uzvarējuši JT izsolēs. Šī priekšrocība ir selektīva, jo tā dod priekšroku tikai noteiktiem uzņēmumiem, proti, JT izsolēs uzvarējušajiem pretendentiem, kuru faktiskā un tiesiskā situācija ir salīdzināma ar citiem jaudas nodrošinātājiem, kas vai nu nevarēja piedalīties, vai nepiedalījās JT izsolēs, vai arī piedalījās, bet neveiksmīgi.

(232) Turklāt līdz šim pasākums ir piešķīris selektīvu priekšrocību tikai noteiktiem uzņēmumiem, kas var palīdzēt risināt identificēto pietiekamības problēmu, jo jaudas, kas ir mazākas par 2 MW (sk. 30. un 31. apsvērumu), un ārvalstu jaudas ir izslēgtas no tiešas līdzdalības JT (sk. 34. apsvērumu), lai gan arī tās var palīdzēt samazināt identificēto pietiekamības problēmu. Nākotnē minimālā robežvērtība līdzdalībai JT, pat ja to samazina tā, kā aprakstīts 193. apsvērumā, turpinās izslēgt dažas jaudas no tiešas līdzdalības JT (t. i., bez apvienošanas). Turklāt, ja vien visas ārvalstu jaudas, kas atrodas kaimiņos esošajās un kaimiņos neesošajās dalībvalstīs, nevar piedalīties JT, no JT arī turpmāk būs izslēgti noteikti uzņēmumi, kas var palīdzēt risināt identificēto pietiekamības problēmu. Līdz ar to arī no šīs šaurākās perspektīvas pasākums piešķir selektīvu priekšrocību.

5.1.3. *Konkurences un tirdzniecības izkropļošana ES*

(233) Pasākums var radīt konkurences izkropļojumus un ietekmēt tirdzniecību iekšējā tirgū. Elektroenerģijas ražošana, kā arī elektroenerģijas vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgi ir pasākumi, kas atvērti konkurencei visā ES ([52]). Tāpēc jebkuras priekšrocības, ko no valsts resursiem piešķir jebkuram šīs nozares uzņēmumam, var ietekmēt tirdzniecību Savienībā un izkropļot konkurenci.

5.1.4. *Secinājums par novērtējumu saskaņā ar Līguma 107. panta 1. punktu*

(234) Ņemot vērā šajā sadaļā sniegto novērtējumu, Komisija secina, ka pasākums ir valsts atbalsts Līguma 107. panta 1. punkta nozīmē. Minētais 107. panta 1. punkts attiecas uz jebkuru no īpašajiem saderības pamatiem, kas noteikti Līguma 107. panta 2. un 3. punktā. Vienīgais pamats, kas šajā gadījumā varētu būt būtisks, ir tas, kas ir noteikts 107. panta 3. punkta c) apakšpunktā. Tālāk 6. sadaļā ir novērtēts, vai šajā gadījumā šis pamats ir izpildīts.

5.2. **Atbalsta likumība**

(235) Lai gan Apvienotās Karalistes iestādes paziņoja par jaudas tirgu pirms tā īstenošanas, pēc tam Vispārējā tiesa atcēla 2014. gada lēmumu, ar ko pasākums tika atļauts. Ņemot vērā VT spriedumu par 2014. gada lēmuma atcelšanu, attiecīgā pasākuma īstenošana līdz VT spriedumam ir jāuzskata par nelikumīgu ([53]).

([51]) Tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedums *SFEI* un citi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, 60. punkts; Tiesas 1999. gada 29. aprīļa spriedums Spānija/Komisija, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, 41. punkts.

([52]) Sk. galvenokārt Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regulu (EK) Nr. 714/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr. 1228/2003 atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 15. lpp.), Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīvu 2009/72/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 55. lpp.), Regulu (ES) 2019/943 un Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5. jūnija Direktīvu (ES) 2019/944 par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

([53]) Sk. spriedumu lietā C-199/06 CELF, ECLI:EU:C:2008:79, 61. un 64. punkts.

(236) Kopš VT sprieduma izdošanas un 2014. gada lēmuma atcelšanas 2018. gada novembrī Apvienotā Karaliste ieviesa dažus pasākumus, kas uzskaitīti 18. apsvērumā. Šajā sadaļā tiek apskatīts, vai šie pasākumi nav jauns nelikumīgs atbalsts.

(237) Pirmkārt, attiecībā uz T-1 papildu izsoles organizēšanu 2019. gada jūnijā darbības pārtraukšanas pienākums nav pārkāpts, jo pēc šīs izsoles noslēgtajos līgumos bija nosacījuma klauzula, kurā bija paredzēts, ka līgumi var piešķirt tiesības tikai tad, ja ir pozitīvs lēmums par valsts atbalstu. Tādējādi šis pasākums, ko Apvienotā Karaliste ieviesusi pēc 2018. gada novembra, nav jauns nelikumīgs atbalsts.

(238) Otrkārt, attiecībā uz nepārtrauktu jaudas līgumu izpildi, kas piešķirti izsolēs, kuras notika pirms 2018. gada novembra, un JT nodevu iekasēšanu no piegādātājiem, kamēr JT maksājumi bija apturēti, Apvienotā Karaliste nepārkāpj darbības pārtraukšanas pienākumu. Šos pasākumus nevar uzskatīt par tādiem, kas sniedz ekonomisku priekšrocību, jo tie rada uzņēmumiem izmaksas, nevis ieguvumu. Tāpēc tikai šis pasākums viens pats nav jauns nelikumīgs atbalsts.

(239) Treškārt, attiecībā uz priekšatlases procedūru sākšanu 2019. gada 22. jūlijā T-1, T-3 un T-4 izsolēm, kuras ir plānotas 2020. gada pirmajā ceturksnī, neviens līgums vēl nav parakstīts. Tādējādi arī šis pasākums nav jauns nelikumīgs atbalsts.

6. SADERĪBA AR IEKŠĒJO TIRGU, PAMATOJOTIES UZ LĪGUMA 107. PANTA 3. PUNKTA c) APAKŠPUNKTU

(240) Līguma 107. panta 3. punkta a)–e) apakšpunktā ir norādīti daži atbalsta veidi, kurus var uzskatīt par saderīgiem ar iekšējo tirgu; c) apakšpunkts attiecas uz atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas būtu pretrunā kopīgām interesēm.

(241) Komisijas Pamatnostādnēs par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam ([54]) ir izklāstīti nosacījumi, saskaņā ar kuriem atbalstu enerģijai un videi var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai ir jāpiemēro kopš 2014. gada 1. jūlija. Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9. sadaļā ir noteikti īpaši atbalsta piešķiršanas nosacījumi, lai nodrošinātu ražošanas pietiekamību.

(242) Kā minēts 235. apsvērumā, 2014. gada lēmuma atcelšanas rezultāts ir tāds, ka atbalsta īstenošana līdz VT spriedumam ir jāuzskata par nelikumīgu. Saskaņā ar Komisijas paziņojumu par piemērojamo noteikumu noteikšanu nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai ([55]) Komisija ir novērtējusi pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz nosacījumiem, kas paredzēti Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9. sadaļā. Saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 248. punktu nelikumīgs atbalsts enerģētikas jomā ir jāvērtē saskaņā ar noteikumiem, kas bija spēkā atbalsta piešķiršanas dienā, t. i., 2014. gada 16. decembrī.

(243) Jauna lēmuma pieņemšanas procedūru var atsākt tieši tajā posmā, kurā notikusi nelikumība ([56]).

6.1. **Kopīgo interešu mērķis un pasākuma nepieciešamība**

(244) Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.1. un 3.9.2. sadaļā ir noteikti īpaši nosacījumi, kas jāpiemēro, novērtējot to, cik lielā mērā atbalsts palīdz sasniegt precīzi definētu kopīgo interešu mērķi un cik lielā mērā ir vajadzīga valsts iejaukšanās.

(245) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija nonāca pie provizoriska secinājuma, ka JT veicināja kopīgo interešu mērķa sasniegšanu un bija nepieciešams.

6.1.1. *Kopīgo interešu mērķis*

(246) Apvienotā Karaliste 2014. gadā ieviesa metodiku, lai noteiktu ražošanas pietiekamības problēmas, pamatojoties uz modeli, kurā izmanto pastāvīgu uzticamības pietiekamības standartu kā ražošanas pietiekamības rādītāju. Apvienotā Karaliste savā 2014. gada paziņojumā parādīja, ka pastāvīgais uzticamības pietiekamības standarts varētu sasniegt kritisko līmeni pēc četriem gadiem, t. i., sākot no 2018./2019. gada. Šie konstatējumi kopumā saskan ar tiem, ko *ENTSO-E* publicēja jaunākajā tajā laikā pieejamajā ziņojumā par sistēmas pietiekamību ([57]). *ENTSO-E* 2014. gadā lēsa, ka A scenārijā Lielbritānijai (kurā ņemtas vērā tikai tādas ražošanas jaudas izmaiņas, kas tika uzskatītas par drošām) pēc 2016. gada atlikusī jauda varētu būt bijusi nepietiekama, lai segtu pietiekamības atsauces rezervi, ja nebūtu starpsavienojumu importa.

([54]) OV C 200, 28.6.2014., 1. lpp.
([55]) Komisijas paziņojums par noteikumiem, kas piemērojami nelikumīga valsts atbalsta novērtēšanai (OV C 119, 22.5.2002., 22. lpp.).
([56]) Lieta 34/86 Padome/Parlaments (1986), Krājums 2155, 47. punkts; Lieta C-415/96 Spānija/Komisija (1998), Krājums I-6993. lpp., 31. punkts, un lieta C-458/98 P *Industrie des poudres sphériques*/Komisija (2000), Krājums I-8147, 82. punkts.
([57]) *ENTSO-E* (2014), "*Scenario Outlook and Adequacy Forecast* 2014–2030", 2014. gada 2. jūnijs.

(247) Saskaņā ar jaunākajiem *ENTSO-E* konstatējumiem 2018. gada vidēja termiņa pietiekamības prognozē (2018. gada VPP) ([58]) Apvienotās Karalistes *LOLE* līmenis (stundas gadā) pamata scenārijā tiek lēsts 1,29 2020. gadā un 1,30 2025. gadā, un tas ir krietni zem Apvienotās Karalistes noteiktā mērķa *LOLE* 3 stundām, kā izklāstīts 98. apsvērumā. 2018. gada VPP liecina, ka *"uzlabotus 2018. gada VPP rezultātus var attiecināt arī uz esošajiem jaudas mehānismiem"*. 2018. gada VPP tika publicēta 2018. gada 3. oktobrī, t. i., pirms VT sprieduma, ar kuru tika atcelts 2014. gada lēmums. Tāpēc 2018. gada VPP aprēķinā tika ņemta vērā JT pastāvēšanas ietekme Apvienotajā Karalistē. Patiešām, 2018. gada VPP 2. pielikumā Apvienotā Karaliste norāda, ka *"Lielbritānija ir izveidojusi jaudas tirgu (JT), lai nodrošinātu, ka mums ir pietiekama pieejamā jauda, lai izpildītu mūsu uzticamības standartu – prognozētie slodzes zudumi* (LOLE) *3 stundas gadā. VPP rezultāti atbilst šīm cerībām, tāpēc Lielbritānijā mēs neparedzam bažas par pietiekamību"*.

(248) Tas, vai nākotnē nepārtraukti ir nepieciešams JT, ir jānosaka, pamatojoties uz hipotētiskiem scenārijiem, pieņemot, ka Apvienotajā Karalistē nepastāv JT. Kā izklāstīts 102.–104. apsvērumā, analīze rāda, ka gadījumā, ja JT tiek izslēgts no modelēšanas, ticamības standarts (*LOLE*), iespējams, tiek pārkāpts katru gadu, kas iekļauts modelēšanā. Jo īpaši 103. apsvērumā izklāstītās *NG* analīzes pamatā ir ETR bāzes gadījums, kas tiek izmantots *NG* elektroenerģijas nākotnes scenārijos. Elektroenerģijas nākotnes scenāriji ir arī to pieņēmumu pamatā, kas izmantoti 2018. gada VPP Apvienotajai Karalistei. Tāpēc saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 221. punktu *NG* analīze atbilst *ENTSO-E* veiktajai analīzei.

(249) JT var radīt atbalstu fosilā kurināmā ražošanai. Tomēr, kā izklāstīts 2.8.4. sadaļā, Apvienotā Karaliste jau ir īstenojusi, ievieš vai apsver papildu pasākumus, lai novērstu Apvienotās Karalistes identificētās tirgus nepilnības, proti, to, ka uzticamība ir sabiedrisks labums, un tā saukto "trūkstošās naudas" problēmu. Šo papildu pasākumu mērķis ir uzlabot PR līdzdalību, veicot reformas naudas izmaksas kārtībā un veicinot lielāku starpsavienojumu apjomu. Komisija uzskata, ka šiem papildu pasākumiem būtu jāsamazina tās jaudas apjoms, kas ir jāiegādājas JT. Turklāt Komisija norāda, ka Apvienotā Karaliste ierosina *ad hoc* pasākumus mazoglekļa ražošanas atbalstam (piem., cenu starpības līgumi) un ir pieņēmusi stingrus emisiju izpildes standartus, lai novērstu oglekļietilpīgas ražošanas sākšanu. Apvienotā Karaliste ziņo, ka tādējādi ir strauji samazinājies to jauno dīzeļdegvielas ražotāju skaits, kuri kopš 2014. gada noslēdz jaudas nolīgumus ([59]). Turklāt Komisija norāda, ka ražošanas pietiekamības novērtējumā, ko veic katru gadu, ir ņemts vērā ražošanas apjoms, starpsavienotāju ieguldījums, vienlaikus tas ir atvērts visu veidu jaudas nodrošinātājiem, tostarp PR operatoriem. Tāpēc Komisija uzskata, ka Apvienotā Karaliste ir pietiekami izpētījusi veidus, kā mazināt negatīvo ietekmi, kāda pasākumam varētu būt saistībā ar mērķi pakāpeniski atcelt videi kaitīgas subsīdijas saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 220. punktu.

(250) Pasākuma mērķis ir iegūt nepieciešamo jaudu, lai izpildītu uzticamības standartu. Tāpēc pasākumam ir precīzi definēts mērķis. Apmaiņā pret jaudas maksājumu saņemšanu jaudas nodrošinātāji apņemas piegādāt elektroenerģiju sistēmas stresa laikā. Sistēmas operatora ikgadējā piegādes drošības novērtējumā ir noteikta metodika izsolāmā jaudas līmeņa noteikšanai.

6.1.2. *Pasākuma nepieciešamība*

(251) Ražošanas pietiekamības problēmas raksturs un cēloņi ir analizēti un izteikti skaitļos, kā izklāstīts 2.8.2. un 2.8.3. sadaļā. Ir aprakstīta apjoma noteikšanas mērvienība (t. i., ticamības standarts), un ir sniegta tās aprēķināšanas metode (sk. 46. un 47. apsvērumu). Tāpēc Komisija secina, ka Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 222. punkts ir izpildīts.

(252) Kā paskaidrots 128. apsvērumā, dažas ieinteresētās personas pauda bažas par JT nepieciešamību.

(253) Attiecībā uz dažu ieinteresēto personu izvirzīto jautājumu par pašreizējo pārprodukcijas stāvokli Apvienotās Karalistes elektroenerģijas tirgū – Komisija ir analizējusi ieinteresēto personu (sk. 128. apsvēruma a) punktu) un Apvienotās Karalistes iesniegtos argumentus (sk. 166. apsvērumu). Komisija uzskata, ka ieinteresēto personu kritika neliek apšaubīt JT nepieciešamību. Jo īpaši, tāpat kā jebkuram citam jaudas mehānismam, arī JT ir jārisina svarīgas neskaidrības, kas pieprasa balansu starp pārmērīga iepirkuma risku, no vienas puses, un sistēmas neatbilstību, no otras puses. Šajā saistībā šo neskaidrību atspoguļo tas, ka 2018./2019. gada ziemas jaudas rezerves ir labākas, nekā

([58]) https://www.entsoe.eu/outlooks/midterm/

([59]) Kā norādīja Apvienotā Karaliste, 2015. gadā jaudas nolīgumus noslēdza jauni dīzeļdegvielas ražotāji ar vairāk nekā 500 MW (galvenokārt mazas spēkstacijas, kas darbojas maksimālā pieprasījuma periodos, ar pavisam 36 noteiktām JTV). Līdz 2017. gada izsolei šis apjoms samazinājās līdz tikai 5 MW (1 JTV). Apvienotā Karaliste ziņo, ka varētu gaidīt, ka pašreizējais dīzeļdegvielas ražotāju skaits būtiski samazināsies 2019. gada T-4 izsolē, jo 2024. gada janvārī stājas spēkā emisiju kontrole attiecībā uz esošajām spēkstacijām (spēkstacijām ar jaudu 5–50 MW).

gaidīts ([60]). Turklāt, kā *Ofgem* paskaidroja 21. apsvērumā minētajā galīgajā ziņojumā, rezerves rādītājos, kas aprēķināti pirms JT shēmas ieviešanas, sākot no 2017. gada, tika iekļauta ārkārtas situāciju balansēšanas rezerve ("ĀBR") un bez šiem pasākumiem jaudas rezerves būtu bijušas daudz mazākas ([61]). *Ofgem* savā ziņojumā arī paskaidroja, ka *LOLE* prognozes iepriekšējiem pieciem piegādes gadiem vēl vairāk apstiprināja *Ofgem* viedokli, ka ir ļoti svarīgi saglabāt JT. Turklāt zemas līdzsvara cenas JT izsolēs var uzskatīt par augsta konkurences līmeņa pierādījumu JT izsolēs un nebūt ne par pārmērīgi liela jaudas apjoma pazīmi. Visbeidzot, kā paskaidrots 34. apsvērumā, starpsavienotāji ir spējuši piedalīties JT izsolēs, sākot no 2. izsoles 2015. gadā, tāpēc ir ņemts vērā to ieguldījums, garantējot piegādes drošību.

(254) Attiecībā uz dažu ieinteresēto personu izvirzīto ideju, ka ražošanas pietiekamību varētu labāk nodrošināt, izmantojot tikai parastu elektroenerģijas tirgu, Komisija ņem vērā dažu ieinteresēto personu (sk. 128. apsvēruma b) punktu) un Apvienotās Karalistes (sk. 167. apsvērumu) argumentus. Komisija nesaskata iemeslus mainīt secinājumus, kas izdarīti lēmuma par procedūras sākšanu 8. tabulā, un tos uztur: Komisija atzīst, ka tikmēr, kamēr nav pieejama individuāla reāllaika uzskaite un dinamiski cenu līgumi, kurus parakstījis lietotāju vairākums, uzticamība parāda daudzus sabiedriskā labuma raksturlielumus. Paredzamā nākotnē ir maz ticams, ka patērētāji sistemātiski pārvaldīs savu patēriņu, reaģējot uz deficīta signāliem no tirgiem, lai saglabātu drošas elektroenerģijas piegādes sabiedriskā labuma būtību.

(255) Līdzīgi attiecībā uz jautājumu par tirgus nepilnību, ko sauc par "trūkstošu naudu", Komisija ņem vērā dažu ieinteresēto personu (sk. 128. apsvēruma c) punktu) un Apvienotās Karalistes (sk. 168. apsvērumu) argumentus. Komisija nesaskata iemeslus mainīt secinājumus, kas izdarīti lēmuma par procedūras sākšanu 8. tabulā, un tos uztur. Jo īpaši Komisija atkārtoti apstiprina, ka jaudas tirgus īstenošana nevar notikt uz labi funkcionējošu īstermiņa tirgu rēķina. Reformas, kas minētas 2.8.4. sadaļā, palīdz uzlabot Lielbritānijas elektroenerģijas tirgu darbību, taču tās nenovērš "trūkstošās naudas" problēmu.

(256) Pamatojoties uz novērtējumu 254. un 255. apsvērumā, Komisija secina, ka Apvienotā Karaliste ir skaidri parādījusi iemeslus, kāpēc nevar sagaidīt, ka tirgus nodrošinās pietiekamu jaudu bez JT, saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 223. punktu.

(257) Attiecībā uz PR potenciāla novērtējumu Komisija uzsver, ka saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 224. punkta b) apakšpunktu Komisijai cita starpā ir jāņem vērā tikai tai iesniegtie un ar PR līdzdalības ietekmes novērtējumu saistītie elementi. Komisija ņem vērā ļoti atšķirīgās aplēses, ko iesniedza ieinteresētās personas (sk. 128. apsvēruma d) punktu) un Apvienotā Karaliste (sk. 169. apsvērumu), atbildot uz lēmumu par procedūras sākšanu. Komisija arī norāda, kā atspoguļots 1. tabulā, ka PR jaudas apjoms, kas nonāk JT izsolēs, turpina palielināties, 2018. gadā organizētajā T-4 izsolē sasniedzot 2,6 GW.

(258) No dažādajiem Apvienotās Karalistes veiktajiem pasākumiem, lai veicinātu pieprasījumreakciju saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 224. punkta b) apakšpunktu, dažas ieinteresētās personas kritizēja tikai pagaidu izsoles kā nepietiekamas, lai veicinātu PR līdzdalību (sk. 128. apsvēruma d) punktu). Komisija ņem vērā Apvienotās Karalistes argumentus, kas izklāstīti 170. apsvērumā, kā arī citu ieinteresēto personu piezīmes, kas izklāstītas 126. apsvērumā. Jo īpaši Komisija uzskata, ka pārejas izsoles ir izstrādātas tāpēc, lai veicinātu PR, izslēdzot gandrīz visus citus jaudas veidus. Zīmīgi, ka šīs izsoles tika organizētas par augstākām cenām nekā parastās JT izsoles.

([60]) Saskaņā ar *Ofgem* 2019. gada ziņojumu par situāciju elektroenerģijas tirgū: *"JT palīdzēja atbalstīt lielākas dienas rezerves 2018./2019. gada ziemai nekā iepriekšējos gados, un tas turpināja pazemināt un stabilizēt naudas izmaksas, palielinot sistēmas jaudu."* Galīgajā ziņojumā, kas minēts 21. apsvērumā, *Ofgem* arī raksta: *"JT pirmajā pilnajā darbības gadā (2017./2018. gads) bija lielākas ikdienas ziemas jaudas rezerves nekā 2016./2017. gada ziemā. Tas liek domāt, ka JT līdz šim ir efektīvi uzlabojis jaudas rezerves. Tas ir izdarīts, apvienojot līdzšinējās jaudas slēgšanas tempa samazinājumu un stimulējot ieguldījumus jaunas jaudas izveidē."*

([61]) ĀLR sastāv no papildu balansēšanas rezerves ("PBR"), kurā esošās spēkstacijas slēdza līgumus ar *NGESO* ārpus tirgus, lai paliktu nolūkā ražot papildu elektroenerģiju, un pieprasījuma balansēšanas rezerves ("PBR"), kurā uzņēmumi noslēdza līgumus ar *NGESO*, lai samazinātu to elektroenerģijas patēriņa laiku, kad ir visaugstākais pieprasījums. Kā norādīja *Ofgem*, piemēram, *"2016./2017. gadā NGESO iepirka aptuveni 3,5 GW ĀLR, un, neizmantojot šo papildu iepirkuma rīku, rezerve būtu faktiski tieši virs nulles"*.

(259) Tāpēc Komisija secina, ka JT veicina precīzi definēta kopīgo interešu mērķa sasniegšanu un ir nepieciešams saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.1. un 3.9.2. sadaļu.

6.2. **Pasākuma piemērotība**

(260) Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.3. sadaļā ir precizēti nosacījumi, kas paredzēti tāpēc, lai novērtētu, vai pasākums ir piemērots politikas instruments, lai sasniegtu kopējo interešu mērķi.

6.2.1. *Instrumenta izvēle*

(261) Kā minēts 129. un 171. apsvērumā, dažas ieinteresētās personas norādīja, ka, lai risinātu ražošanas pietiekamības problēmu Apvienotajā Karalistē, stratēģiska rezerve būtu piemērotāks risinājums nekā tirgus mēroga jaudas tirgus. Turpretim Apvienotā Karaliste uzskatīja, ka ar stratēģisko rezervi netiks novērstas pamatā esošās tirgus nepilnības (salīdz. 171. un 172. apsvērumu).

(262) Kā paskaidrots Nozares apsekojuma par jaudas mehānismiem galīgajā ziņojumā ([62]), ilgstoša iejaukšanās nav nepieciešama, ja pietiekamības novērtējumi parāda un politikas veidotāji ir pārliecināti, ka ilgtermiņā tirgu var reformēt, lai nodrošinātu pietiekamus ieguldījumu stimulus un lai jauda būtu pietiekama, lai līdz tam nodrošinātu piegādes drošību. Tomēr varētu būt vajadzība nodrošināt, ka esošā jauda netiek priekšlaicīgi slēgta. Šādos apstākļos stratēģiskā rezerve, visticamāk, ir piemērotākā reakcija, jo tā var palīdzēt kontrolēt esošās jaudas apjomu, kas aiziet no tirgus. Kad ir apzinātas problēmas saistībā ar ilgtermiņa pietiekamību, piemērotākais jaudas mehānisms problēmas risināšanai, visticamāk, būs uz apjomu balstīta, tirgus mēroga shēma.

(263) Ar stratēģisko rezervi netiks atrisināta ieguldījumu problēma, kas identificēta attiecībā uz jaunām spēkstacijām. Turpretī tirgus mēroga jaudas mehānismi efektīvāk veicina ieguldījumus, lai ilgtermiņā novērstu pietiekamības problēmas.

(264) JT ir veidots tā, lai ar to atbalstītu un papildinātu attīstības tendences tirgū un lai tas atbilstu Eiropas Savienības iekšējam elektroenerģijas tirgum un enerģētikas politikai, proti, pieprasījumreakcijas pārvaldības attīstībai, lielākai konkurencei un ieguldījumu veikšanai starpsavienotā jaudā.

(265) Tāpēc Komisija secina, ka instrumenta izvēle ir piemērota, lai novērstu pamatā esošās tirgus nepilnības, kas kavē ilgtermiņa ieguldījumus.

6.2.2. *Atlīdzība tikai par jaudas tīras pieejamības pakalpojumu*

(266) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija nonāca pie sākotnējā uzskata, ka pasākums nodrošināja atlīdzību par jaudas tīras pieejamības pakalpojumu. Tomēr, kā paskaidrots šā lēmuma 130.–132. apsvērumā, dažas ieinteresētās personas pauda bažas par šo jautājumu.

(267) Attiecībā uz ieinteresēto personu paustajām bažām par stresa gadījumu paziņošanas kārtību (sk. 130. apsvērumu) Komisija uzskata, ka dispečēšanas mehānisma ieviešana varētu traucēt tirgus signālus, un tāpēc to var uzskatīt par nesaderīgu ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 225. punktu.

(268) Attiecībā uz ierosināto sankciju režīma stiprināšanu (sk. 131. un 174. apsvērumu) un arī ieinteresēto personu paustajām bažām par JT "piegādātās enerģijas" modeli (sk. 132. un 175. apsvērumu) – labuma guvēji saņem kompensāciju par jaudas vienībām, kuras viņi dara pieejamas (GBP/MW), nevis par piegādāto elektroenerģiju (GBP/MWh). Tas atbilst Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 225. punktam. Tomēr Komisija norāda, ka JT darbojas atbilstīgi "piegādātās enerģijas" modelim (sk. 2.6. sadaļu), saskaņā ar kuru jaudas nodrošinātājiem var draudēt sankcijas, ja tie fiziski nepiegādā elektroenerģiju sistēmas stresa gadījumos, neatkarīgi no vairumtirdzniecības tirgus sniegtajiem signāliem. Komisija uzskata, ka, lai nodrošinātu sistēmai pieejamo resursu efektīvu izmantošanu, tostarp starpsavienotājiem, svarīgākā loma ir tirgus sasaistei (gan dienu uz priekšu, gan dienas laikā) un tirgus balansēšanai. Piegādātās enerģijas modelis var to mazināt, jo var izraisīt to, ka jaudas nodrošinātāji veiks dispečēšanu, pat ja tas nebūs ienesīgi, pamatojoties tikai uz tirgus cenām, lai izvairītos no sankcijām. Tomēr ir ļoti maz ticams, ka JT praksē radīsies izkropļojumi, ņemot vērā to, ka stresa gadījumi tiek definēti, atsaucoties uz darbībām, kuras sistēmas operators parasti veic kā pēdējo iespēju, kad tirgus nav nodrošinājis piegādes drošību.

([62]) Nozares apsekojuma par jaudas mehānismiem galīgais ziņojums, SWD(2016) 385 final.

(269) Tāpēc Komisija secina, ka JT atlīdzina jaudas tīras pieejamības pakalpojumu saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.3. sadaļā izklāstītajām vadlīnijām.

6.2.3. *Pasākuma pieejamība visiem atbilstošajiem jaudas nodrošinātājiem*

6.2.3.1. Iespējama diskriminācija pret PR operatoriem, ņemot vērā to, ka nav nolīgumu par piegādi noteiktā laikā

(270) Lai gan Komisija lēmumā par procedūras sākšanu nav tieši pievērsusies šim jautājumam, dažas ieinteresētās personas apgalvoja, ka, lai nepieļautu PR nodrošinātāju diskrimināciju, JT būtu jāpiedāvā nolīgumi, kas paredz piegādi noteiktā laikā (sk. 133. apsvērumu).

(271) Pamatojoties uz Apvienotās Karalistes iesniegtajiem pierādījumiem, kas apkopoti 176. apsvērumā, Komisija uzskata, ka nolīgumu par piegādi noteiktā laikā neesība nav diskriminējoša. Jo īpaši tas, ka tikai viena JTV no 89 JTV izvēlējās pārejas izsoli par nolīgumu par piegādi noteiktā laikā, pierāda, ka pašreizējie pasākumi nerada šķēršļus PR nodrošinātāju līdzdalībai.

6.2.3.2. Atšķirības piemērojamajos līguma termiņos

(272) VT spriedumā tika atzīts, ka atšķirība starp līguma termiņiem, kas tiek piedāvāti neražojošām jaudām, jo īpaši PR operatoriem, no vienas puses, un ražotājiem, no otras puses, var liecināt par to, ka Komisijai vajadzēja būt šaubām par pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Tāpēc Komisija ir pārbaudījusi, vai PR operatoriem paredzētu ilgtermiņa jaudas nolīgumu neesība samazina PR operatoru iespējas piedalīties JT.

(273) Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 226. punktā ir paredzēts, ka ir jābūt balansam starp diviem konkurējošiem mērķiem – mehānisma atvērtību visiem jaudu veidiem, no vienas puses, un nepieciešamību nodrošināt atbilstošus stimulus gan esošām, gan jaunām jaudām, no otras puses.

(274) Kā norādīts lēmumā par procedūras sākšanu, Komisija uzskata, ka, no vienas puses, jaudas līgumi, kas ilgāki par vienu gadu, var būt pamatoti gadījumos, kad ir lieli kapitālizdevumi un grūtības nodrošināt finansējumu, tādējādi veicinot jaunu, konkurētspējīgu dalībnieku ienākšanu tirgū. Kā paskaidrojusi Apvienotā Karaliste (sk. 177. apsvērumu), tas jo īpaši attiecas uz jauniem ražotājiem. Bez vispārīgiem ieteikumiem, kas atbalsta īsākus līguma termiņus (sk. 136. apsvēruma i), ii) un iii) punktu), Komisija nesaņēma piezīmes, kas apstrīdētu līgumu ar ilgāku termiņu (līdz 15 gadiem) nozīmi jaunas jaudas stimulēšanā saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 226. punktu. Jo īpaši Komisija uzskata, ka ir pareizi izmantot *CAPEX* robežvērtības, lai noteiktu piemērotību ilgtermiņa līgumiem, jotas labi norāda uz grūtībām nodrošināt finansējumu: jo lielāka ir ieguldījumu summa, jo grūtāk nodrošināt finansējumu. No otras puses, Komisija uzskata, ka jaudas, kas nav ražošanas jauda, izslēgšana no piekļuves ilgāka termiņa līgumiem nebija diskriminējoša, jo esošajām spēkstacijām un PR, ņemot vērā to zemākās kapitāla izmaksu prasības (norādot uz finansēšanas nodrošināšanas samazināto nozīmi), nav nepieciešami līgumi ar garākiem termiņiem, lai iegūtu finansējumu. Tāpēc Komisija uzskata, ka līgumi ar īsākiem termiņiem nenostāda esošos ražotājus vai PR neizdevīgākā situācijā salīdzinājumā ar jaunajiem ražotājiem. Tādējādi ir panākts atbilstošs balanss starp abiem konkurējošajiem mērķiem, kas minēti 273. apsvērumā.

(275) Komisija uzskata, ka ir vairākas pazīmes, ka atšķirības līguma termiņos praksē nav izraisījušas PR operatoru diskrimināciju. Pirmkārt, izsoles rezultāti neliecina, ka atšķirīgā piekļuve ilgtermiņa līgumiem praksē līdz šim būtu izkropļojusi izsoles rezultātus. Gluži pretēji, PR darbības rezultātus var salīdzināt ar jaunajiem ražotājiem (un regulāri tie ir labāki) (sk. 179. apsvērumu). Otrkārt, Komisija nav atradusi pierādījumus tam, ka kāds PR operators sasniedza *CAPEX* robežvērtību attiecībā uz līgumiem ar ilgāku termiņu, bet nespēja piedalīties JT. Treškārt, ieinteresēto personu iesniegtās reālās PR *CAPEX* aplēses bija ļoti zemas, dažas ieinteresētās personas, kas darbojas kā PR operatori, lēsa, ka PR *CAPEX* bija krietni mazāki par robežvērtību un pat tuvu nullei (sk. 135. apsvērumu). Otrajā pārejas izsolē noteiktie PR *CAPEX* bija vidēji 0,15 GBP/kW (sk. 178. apsvērumu). Ceturtkārt, PR, kas izmanto elektroenerģiju ražojošu vienību, kura nav tās īpašums (t. i., 60–70 % no PR, kas aktīvi piedalās elastīguma tirgos), var piekļūt ilgtermiņa līgumiem, ja tā piedalās izsolē kā ražotājs (sk. 135. un 178. apsvērumu). Piektkārt, izsoļu *CAPEX* robežvērtības tiek regulāri atjaunināta (sk. 75. apsvērumu).

(276) Tāpēc attiecībā uz pagātnē notikušo Komisija uzskata, ka piemērojamo līguma termiņu atšķirības praksē nav izraisījušas PR operatoru diskrimināciju.

(277) Pašreizējā situācija, kurā līgumi ar ilgāku termiņu ir pieejami tikai ražotājiem, nav izraisījusi diskriminējošu attieksmi. Tomēr PR nodrošinātāju līdzdalība JT izsolē pieaug (sk. 2. tabulu) un nevar izslēgt iespēju, ka nākotnē PR pakalpojumu sniedzēji sasniegs *CAPEX* apjomu, kas atbilst robežvērtībām. Tāpēc, lai nodrošinātu, ka nākotnē nevienai robežvērtībām atbilstošai jaudai netiks liegta pieeja līgumiem ar ilgāku termiņu, pamatojoties uz jaudas veidu, Komisija atzinīgi vērtē Apvienotās Karalistes apņemšanos i) atļaut visu veidu jaudai (izņemot starpsavienotājus) pieteikties priekšatlasei, lai iesniegtu piedāvājumus dažādiem pieejamiem līgumu termiņiem, ja tās var pierādīt, ka atbilst kapitālizdevumu (*CAPEX*) robežvērtībām, kas minētas 75. apsvērumā, un ii) regulāri pārskatīt šīs *CAPEX* robežvērtības, lai nodrošinātu, ka tās joprojām ir atbilstošas (sk. 182. apsvērumu). Šīs izmaiņas būtu saskaņā ar Apvienotās Karalistes Pārstāvju palātas Zinātnes un tehnoloģiju komitejas ziņojumu, kas minēts 21. apsvērumā, kurā ieteikts, ka piegādātājiem, kas nav ražotāji, bet iesniedz piedāvājumus jaudas tirgus līgumiem, būtu tiesības piedalīties konkursos par līgumiem, kuru ilgums nepārsniedz 15 gadus, atbilstoši jaunām ražošanas iekārtām.

6.2.3.3. Ierobežota garantija apjomam T-1 izsolē

(278) Kā paskaidrots lēmuma par procedūras sākšanu 161.–163. apsvērumā, Komisija lūdza skaidrojumus par T-1 izsoļu tiesisko situāciju, praktisko īstenošanu un stimulējošo iedarbību, jo īpaši attiecībā uz PR JTV, jo T-1 izsole nodrošina labāku PR ceļu uz tirgu.

(279) Kas attiecas uz T-1 izsoļu tiesisko situāciju iepriekš, Komisija atgādina, ka 2014. gadā Apvienotās Karalistes iestādes apņēmās iepirkt vismaz 50 % jaudas, kas rezervēta četrus gadus iepriekš. Šī apņemšanās bija saistoša, pamatojoties uz 2014. gada lēmumu. Pēc tam Apvienotajai Karalistei bija jāīsteno valsts tiesību aktos apstiprinātais pasākums, tostarp attiecīgās saistības, un visos aspektos jāievēro Komisijas lēmums ([63]).

(280) Komisija arī norāda, kā paskaidrots lēmuma par procedūras sākšanu 162. apsvērumā un aprakstīts šā lēmuma 3. tabulā un 63. apsvērumā, ka kopš 2014. gada garantējamā mērķa jauda un faktiski nodrošinātais apjoms T-1 izsolē vienmēr ir pārsniedzis sākotnēji T-4 posmā "rezervēto" jaudu.

(281) Komisija atzīst, kā minēts lēmuma par procedūras sākšanu 162. apsvērumā un kā uzsvērušas dažas ieinteresētās personas (sk. 138. apsvērumu), ka valsts sekretārs var nolemt neorganizēt T-1 izsoles. Tomēr, kā minējušas citas ieinteresētās personas (sk. 139. apsvērumu) un Apvienotā Karaliste (sk. 186. apsvērumu), valsts sekretārs var atlikt vai atcelt gan T-4, gan T-1 izsoles: tāpēc nav acīmredzamas īpašas PR diskriminācijas. Turklāt praksē neviena no izsolēm netika atcelta, izņemot izsoles pēc VT sprieduma, kad Apvienotās Karalistes iestādes apturēja visu JT darbību.

(282) Attiecībā uz rezervējamo jaudas apjomu Komisija piekrīt piezīmēm, kas saņemtas no dažām ieinteresētajām personām un Apvienotās Karalistes, norādot uz balansu starp nepieciešamību nodrošināt PR ceļu uz tirgu, izmantojot T-1 izsoles, no vienas puses, un nepieciešamību izvairīties no pārmērīgi lieliem iepirkumiem vai pārāk lielām, konkurenci neveicinošām izsolēm, no otras puses. Ņemot vērā lielo un arvien pieaugošo PR pakalpojumu sniedzēju līdzdalību T-4 izsolēs (sk. 1. tabulu), pēdējais minētais risks ir kļuvis nozīmīgāks. Patiešām, ja laikposmā starp T-4 un T-1 izsoli samazinās jaudas nepieciešamība, mērķis tiks samazināts uz leju, lai izvairītos no šāda riska. Šī elastība ir nepieciešama arī tāpēc, lai nodrošinātu atbilstību Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 231. un 232. punkta c) apakšpunktā noteiktajam. Tāpēc Komisija secina, ka pašreizējā rezervēšanas metodika, kas izklāstīta 62. apsvērumā, ir piemērota.

(283) Dažas ieinteresētās personas ierosināja atcelt T-4 izsoles vai organizēt papildu iknedēļas izsoles vai T-2 izsoles. Tomēr T-4 izsoļu organizēšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu atbilstību Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 226. punktam, t. i., lai nodrošinātu pietiekamu sagatavošanās laiku jauniem ieguldījumiem. Komisija piekrīt Apvienotās Karalistes argumentam (sk. 188. apsvērumu), ka T-2 izsoļu nepieciešamība papildus T-4 un T-1 izsolēm nav pamatota. Turklāt iknedēļas izsoles nesniegtu atbilstošu ilgtermiņa ieguldījumu signālu, kas nepieciešams JT mērķu sasniegšanai.

([63]) 2013. gada 13. jūnija spriedums *Ryanair*/Komisija, C-287/12 P, EU:C:2013:395, 67. un 68. punkts.

(284) Lai panāktu lielāku juridisko noteiktību izsoļu dalībniekiem, Komisija atzinīgi vērtē 187. apsvērumā aprakstīto Apvienotās Karalistes apņemšanos i) gadā pirms izsolēm turpināt iepirkt vismaz 50 % jaudas, kas rezervēta četrus gadus iepriekš parametru noteikšanas procesā izsolei pēc četriem gadiem par piegādi tajā pašā gadā, un ii) turpināt izmantot rezervēšanas metodiku, kuras pamatā ir 95 % ticamības intervāls, kas izklāstīts 62. apsvērumā, lai noteiktu minimālo jaudas apjomu, kāds būs rezervēts izsolei pēc gada.

6.2.3.4. Minimāla līdzdalības robežvērtība

(285) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija lūdza paskaidrojumus par to, vai minimālā 2 MW robežvērtība (aprakstīta 30. un 31. apsvērumā) varētu radīt šķēršļus jaunu PR operatoru ienākšanai JT. Jo īpaši, lai arī PR operatoriem ir iespējams apvienot vairākus objektus, lai sasniegtu minimālo 2 MW robežvērtību, viņiem ir jāmaksā piedāvājuma nodrošinājums par visiem 2 MW, pat ja tikai daļa no šā apjoma ir neapstiprināta PR jauda.

(286) Attiecībā uz pašu robežvērtību Komisija uzskata, ka 2014. gadā 2 MW robežvērtība bija zema, salīdzinot ar līdzdalības robežvērtībām, kas tika piemērotas citiem *National Grid* pasākumiem, un citās Eiropas valstīs (sk. 189. apsvērumu). Turklāt PŅM izmantotā 100 kW robežvērtība attiecas uz mazākiem reģionāliem iepirkumiem un tāpēc nav salīdzināma (salīdz. ar 143. apsvērumu). Turklāt, kā paskaidrots šā lēmuma 68. apsvērumā, Apvienotā Karaliste 2. pārejas izsolē pārbaudīja zemāku līdzdalības robežvērtību. Tikai astoņas JTV, kas mazākas par 2 MW, kvalificējās, nodrošinot mazāk nekā 3 % no šajā izsolē nodrošinātās kopējās jaudas. Turklāt, ja būtu lielāks mazāku JTV pieprasījums piedalīties, izsolēs vajadzētu parādīties JTV kopām 2 MW līmenī, bet tas nav noticis (sk. 189. apsvērumu). Abi elementi liecina, ka nebija izteiktas mazāku JTV vēlmes piedalīties JT.

(287) Attiecībā uz prasību par piedāvājuma nodrošināšanu Komisija piekrīt, ka šāda prasība ir lietderīga, lai nodrošinātu faktisko piegādi un atturētu no spekulatīviem projektiem, kā norādījušas dažas ieinteresētās personas (sk. 144. apsvērumu) un Apvienotā Karaliste (sk. 40. un 42. apsvērumu).

(288) Komisija ir novērtējusi, vai piedāvājuma nodrošinājuma līmeni var uzskatīt par šķērsli jaunas PR līdzdalībai JT. Pirmkārt, Komisija 271. apsvērumā secināja, ka nolīgumu par jaudas piegādi noteiktā laikā neesība pati par sevi nediskriminē PR. Otrkārt, kā paskaidrojušas dažas ieinteresētās personas (sk. 145. apsvērumu) un Apvienotā Karaliste (sk. 190. apsvērumu), jaunie PR operatori gūst labumu no daudzām priekšrocībām JT salīdzinājumā ar citām tehnoloģijām. Jo īpaši Komisija norāda, kā izklāstīts 42. apsvērumā, ka Apvienotās Karalistes valdība pēc apspriešanās 2016. gada martā paaugstināja pirmsizsoles piedāvājumu nodrošinājumu jauniem ražotājiem līdz 10 000 GBP/MW. Tajā pašā laikā pirmsizsoles piedāvājuma nodrošinājums neapstiprinātai PR palika nemainīgs 5 000 GBP/MW, atvieglojot slogu relatīvā izteiksmē. Turklāt kopš 2015. gada PR pakalpojumu sniedzējiem ir jāiesniedz piedāvājuma nodrošinājums tikai vienu reizi par neapstiprinātu PR JTV un tāpēc viņi var piedalīties vairāku secīgu izsoļu priekšatlasē, vienlaikus sniedzot piedāvājuma nodrošinājumu tikai vienu reizi. Turklāt, novērtējot, vai viena pazīme, t. i., prasība par piedāvājuma nodrošinājumu, ir diskriminējoša PR, ir jāņem vērā arī citas JT iezīmes. Starp tām, ko minējušas ieinteresētās personas un kas apkopotas 145. apsvērumā, izbeigšanas maksa tiek minēta kā piemērs gadījumam, kad prasības PR ir zemākas (līdz 10 000 GBP/MW) nekā citiem jaudas veidiem (līdz 35 000 GBP/MW). Visbeidzot, kā paskaidrojusi Apvienotā Karaliste (sk. 192. apsvērumu), komponentu pārdales noteikumu izmaiņas (sk. 180. apsvērumu), kas tika ieviestas 2019. gada jūnijā, ir ievērojami ierobežojušas piedāvājuma nodrošinājuma piemērošanu neapstiprinātiem PR operatoriem pilnā apmērā (pat ja lielākā daļa to komponentu ir apstiprināti).

(289) Tāpēc Komisija secina, ka minimālā līdzdalības robežvērtība 2 MW, ieskaitot ar to saistīto prasību attiecībā uz piedāvājuma nodrošinājumu, līdz šim praksē nav bijusi šķērslis jaunu PR operatoru ienākšanai JT. Kā paskaidrojusi Apvienotā Karaliste (sk. 193. apsvērumu), reālā situācija tirgū mainās un nākotnē varētu būt daži PR operatori ar jaudu, kas mazāka par 2 MW, kuri labprātāk piedalītos JT izsolēs bez apvienošanās. Tāpēc Komisija atzinīgi vērtē

Apvienotās Karalistes apņemšanos – kā izklāstīts 193. apsvērumā – samazināt 30. un 31. apsvērumā minēto minimālo robežvērtību līdzdalībai JT līdz 1 MW visām izsolēm, kuru priekšatlase sākas no 2020. gada janvāra, kā arī Apvienotās Karalistes apņemšanos pārskatīt šo robežvērtību līdz 2021. gada oktobrim, lai noteiktu, vai ir iespējams to vēl vairāk samazināt, kā aprakstīts 193. apsvērumā.

6.2.3.5. Pasākuma pieejamība atjaunojamo energoresursu enerģijas avotiem un jaunām tehnoloģijām

(290) Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 226. punktā ir norādīts, ka pasākumam ir jābūt pieejamam operatoriem, kuri izmanto aizstājamas tehnoloģijas. Atjaunojamo energoresursu enerģija var palīdzēt risināt ražošanas pietiekamības problēmu. Tāpēc Komisija noraida vienas ieinteresētās personas pausto ideju, ka šīs tehnoloģijas nav jāiekļauj JT (sk. 147. apsvērumu). Kā paskaidrots 2.3. sadaļā, korekcijas koeficientus izmanto, lai pielāgotos riskam, ka daļa no jaudas vai visa jauda nebūs pieejama, lai reaģētu sistēmas stresa gadījumā. TEG ir apstiprinājusi metodiku, kas tika izmantota, lai noteiktu vēja un saules enerģijas korekcijas koeficientus ([64]), un tā rada koeficientus, kas ir samērojami ar tiem, kurus izmanto citos ES jaudas tirgos ([65]). Tāpēc atšķirībā no dažām ieinteresētajām personām (sk. 146. apsvērumu) Komisija uzskata, ka korekcijas koeficienti ir piemēroti.

(291) Lai gan lēmumā par procedūras sākšanu Komisija nav tieši pievērsusies šim jautājumam, dažas ieinteresētās personas iebilda, ka nesubsidēto tehnoloģiju izslēgšana no līdzdalības JT nav saderīga ar Pamatnostādnēm par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai. Kā minēts 146. apsvērumā, viena ieinteresētā persona paskaidroja, ka tās nesubsidētajam vējparkam tika liegts piedalīties 2017. gada T-4 izsolē, savukārt atceltajā 2018. gada T-4 izsolē (par piegādi 2022./2023. gadā) nebija priekšatlases.

(292) Komisija uzskata, ka 32. un 33. apsvērumā izklāstītie noteikumi ir piemēroti, lai izvairītos no valsts atbalsta kumulācijas. Tomēr tie nedrīkstētu izraisīt tādu jaudas nodrošinātāju izslēgšanu, kuri nesaņem šādu atbalstu. Komisija ņem vērā 195. apsvērumā minētos Apvienotās Karalistes argumentus un atzīst, ka Apvienotā Karaliste rīkojās ātri. Komisija atzinīgi vērtē jauno, 196. apsvērumā izklāstīto JT noteikumu stāšanos spēkā 2019. gada jūnijā, kas ļauj vēja un saules enerģijas tehnoloģijām piedalīties JT. Šie noteikumi būs piemērojami T-1, T-3 un T-4 izsolēm, kas plānotas, sākot no 2020. gada janvāra. Tāpēc ar tiem tiks ļauts 291. apsvērumā minētā vējparka operatoram piedalīties gaidāmajā T-3 izsolē (piegāde 2022./2023. gadā). Vienlaikus Komisija norāda, ka ir bijis tikai viens gadījums, kad jaudas nodrošinātājs nevarēja piedalīties nevienā no izsolēm, proti, viens vējparks 2017. gada T-4 izsolē, tādējādi tam ir nenozīmīga ietekme uz kopējo JT.

(293) Pēdējos gados atsevišķu tehnoloģiju kapitālizmaksas ir dramatiski samazinājušās, tāpēc tām, iespējams, vairs nebūs vajadzīgs 32. apsvērumā aprakstīto pasākumu atbalsts. Tāpēc, lai nākotnē nepieļautu tādu jaudas nodrošinātāju izslēgšanu, kuri nesaņem šādu atbalstu, kā tas ir 291. apsvērumā aprakstītajā situācijā, Komisija atzinīgi vērtē 197. apsvērumā izklāstīto Apvienotās Karalistes apņemšanos izstrādāt visus noteikumus, kas nepieciešami (piem., bet ne tikai, korekcijas koeficientus), lai nodrošinātu jebkāda jauna jaudas veida reālu līdzdalību, kas var efektīvi palīdzēt risināt ražošanas pietiekamības problēmu, tiklīdz šādai jaudai ir potenciāls novērst ražošanas pietiekamības problēmu.

6.2.3.6. Starpsavienotas jaudas līdzdalība

(294) Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 226. punktā ir paredzēts, ka pasākumā būtu jāņem vērā arī tas, cik lielā mērā starpsavienotā jauda varētu novērst jebkuru iespējamu ražošanas pietiekamības problēmu.

(295) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija paskaidroja, ka 2014. gadā Apvienotā Karaliste iesniedza pierādījumus, ka šajā posmā nebija iespējams iekļaut ārvalstu jaudu JT, neīstenojot papildu pārrobežu pasākumus. Komisija atzīst to, cik sarežģīti tajā laikā bija faktiski atļaut pārrobežu līdzdalību JT. Tā vietā Apvienotā Karaliste atļāva savstarpēji savienotai jaudai tieši piedalīties JT, sākot no 2. izsoles 2015. gadā. Tomēr Komisijai bija šaubas par to, vai pārrobežu līdzdalība JT arī turpmāk būtu jāattiecina tikai uz starpsavienotājiem.

([64]) https://www.emrdeliverybody.com/Prequalification/EMR%20DB%20Consultation%20response%20-%20De-rating%20Factor%20Methodology%20for%20Renewables%20Participation%20in%20the%20CM.pdf

([65]) Priekšatlasē gaidāmajām T-4, T-3 un T-1 izsolēm (sk. 18. apsvēruma d) punktu) ir izmantoti šādi korekcijas koeficienti: sauszemes vēja enerģijai 7,42–8,98 %; jūras vēja enerģijai 10,55–14,45 %; saules fotoelektriskajai enerģijai 2,34–3,22 %. Šie korekcijas koeficienti ir salīdzināmi ar tiem, ko izmanto Īrijā (piem., 2019./2020. gada T-1 jaudas izsolē, sk. http://sem-o.com/documents/general-publications/Initial-Auction-Information-Pack_IAIP1920T1.pdf) un Itālijā (sk. Lēmumu C(2018) 617 final).

(296) Saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 26. pantu, ko sāks piemērot no 2020. gada 1. janvāra, jaudas mehānismiem ir jābūt atvērtiem tiešai citu dalībvalstu jaudas nodrošinātāju pārrobežu līdzdalībai. Šajā saistībā Komisija atzinīgi vērtē Apvienotās Karalistes apņemšanos, kas izklāstīta 200. apsvērumā:

a) censties īstenot ārvalstu jaudas tiešu līdzdalību izsolēs, kurās priekšatlase sākas no 2020. gada janvāra, ar nosacījumu, ka ir noslēgti sadarbības nolīgumi ar pārvades sistēmas operatoriem kaimiņvalstīs, kurās atrodas jaudas vienības, kas piedalās; un

b) jebkurā gadījumā nodrošināt ārvalstu jaudas tiešu līdzdalību visās izsolēs, kurās priekšatlase sāksies pēc tam, kad *ACER* apstiprinās metodiku, Regulas (ES) 2019/943 26. panta 11. punktā minētos kopīgos noteikumus un nosacījumus, tie tiks publicēti *ACER* tīmekļa vietā saskaņā ar iepriekš minētās regulas 27. pantu un tos sāks piemērot.

(297) Attiecībā uz dažu ieinteresēto personu piezīmēm par starpsavienotājiem piemērojamo "maksimālās un minimālās" atlīdzības sistēmu (sk. 149. apsvērumu) Komisija uzskata, ka šī situācija atšķiras no tās, kas izklāstīta 32. un 33. apsvērumā attiecībā uz atbalsta kumulāciju. Kā paskaidrojusi Apvienotā Karaliste (sk. 201. apsvērumu), visus ienākumus no JT ņem vērā pirms starpsavienotāju ieņēmumu novērtēšanas attiecībā uz maksimālo un minimālo robežvērtību. Tāpēc starpsavienotājs saņemtu minimālo maksājumu tikai tad, ja kopējie ieņēmumi (ieskaitot JT ienākumus) būtu mazāki par minimālo robežvērtību, savukārt, ja kopējie ieņēmumi pārsniegtu maksimālo robežvērtību, starpsavienotājs veiktu atmaksu patērētājam. Tāpēc "maksimālā un minimālā" metode atšķiras no atbalsta pasākuma, kas paredzētu atbalsta kumulāciju. Tāpēc Komisija neuzskata, ka uz šā pamata starpsavienotāji būtu jāizslēdz no līdzdalības JT.

(298) Attiecībā uz ieinteresētās personas piezīmi par starpsavienotāju izslēgšanu no T-1 izsoles, kas notika 2018. gada sākumā par piegādi 2018./2019. gadā (sk. 150. apsvērumu), Komisija ņem vērā Apvienotās Karalistes argumentus, kas izklāstīti 202. apsvērumā. Jo īpaši, kā paskaidrots lēmuma par procedūras sākšanu 143. un 144. apsvērumā, Komisija atzīst, ka Apvienotā Karaliste, pamatojoties uz TEG ieteikumu un lai ievērotu 2014. gada lēmuma 124. apsvērumu, paaugstināja savu starpsavienojumu ieguldījuma aplēsi stresa gadījumos. To neto ieguldījums palielinājās no 0 GW līdz 2,1 GW 2018./2019. piegādes gadam (sk. 36. apsvērumu). Tāpēc Apvienotā Karaliste samazināja šajā T-1 izsolē iegādājamo jaudas apjomu. Tomēr, lai ļautu starpsavienotājiem piedalīties šajā T-1 izsolē, būtu jāpalielina izsolāmās jaudas apjoms, pretēji tam, ko sagaida tirgus, pamatojoties uz 2014. gada T-4 izsoles nosacījumiem.

(299) Attiecībā uz starpsavienotājiem piemērotajiem korekcijas koeficientiem Komisija uzskata, ka metodika, kuras pamatā ir atsevišķi starpsavienotāji, nav diskriminējoša. Kā Apvienotā Karaliste paskaidroja 202. apsvērumā, šī īpašā pieeja starpsavienotājiem ir pamatota, lai ņemtu vērā starpsavienotāju un savienoto tirgu ievērojamo dažādības pakāpi. Šī dažādība pieprasa, lai *NG* katrai savstarpēji savienotajai valstij izmantotu modelētu korekcijas koeficientu diapazonu (izmantojot stohastisku Eiropas modelēšanas metodiku). Turklāt tehnisko ekspertu grupa neatkarīgi pārbauda, vai korekcijas koeficienti ir atbilstoši.

6.2.4. *Secinājums par pasākuma piemērotību*

(300) Tāpēc Komisija secina, ka JT izpilda Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.3. sadaļā izklāstītās pamatnostādnes.

6.3. **Stimulējoša ietekme**

(301) Komisija ir novērtējusi, vai pasākumam ir stimulējoša ietekme, kā pieprasīts Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.4. sadaļā, kas atsaucas uz Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.2.4. sadaļas nosacījumiem. Stimulējoša ietekme rodas tad, ja atbalsts pamudina saņēmēju mainīt savu izturēšanos, lai uzlabotu droša, pieejama un ilgtspējīga elektroenerģijas tirgus darbību, un ja izmaiņas uzvedībā ir tādas, ko tas nevarētu veikt bez atbalsta.

(302) Savā 2014. gada paziņojumā Apvienotā Karaliste sniedza ražošanas pietiekamības aprēķinus, kas parāda, ka hipotētiskā scenārijā bez pasākuma ražošanas pietiekamība līdz 2018./2019. gadam būtu sasniegusi kritisko līmeni, kā izklāstīts 100. apsvērumā un parādīts 4. attēlā. Citiem vārdiem sakot, bez pasākuma jaudas nodrošinātāji nebūtu darījuši pieejamu jaudu, kas nepieciešama, lai izpildītu Apvienotās Karalistes noteikto uzticamības standartu elektroenerģijas piegādei stresa periodos. Kā paskaidrots 126. apsvēruma c) punktā, dažas ieinteresētās personas apstiprināja JT nozīmīgumu, lai atbalstītu ieguldījumus jaunas jaudas izveidē un saglabātu esošo jaudu.

(303) Bez JT paredzamais *LOLE* diapazons pārkāptu trīs stundu *LOLE* uzticamības standartu visos gados līdz 2030. gadam. Tāpēc bez JT ražošanas pietiekamības problēma joprojām saglabātos.

(304) Šajā gadījumā pasākuma mērķis ir nodrošināt piegādes drošību, saglabājot pieejamu pietiekamu jaudas apjomu. Kā paskaidrots 302. un 303. apsvērumā, bez JT nebūtu pietiekamas jaudas, lai nodrošinātu piegādes drošību, jo tiek prognozēts, ka ievērojama daļa spēkstaciju gūs nepietiekamus ienākumus no parastā elektroenerģijas tirgus, lai segtu savas izmaksas.

(305) Tāpēc pasākums stimulē esošo jaudu palikšanu tirgū un pieejamību deficīta periodos, kā arī jaunu jaudu ienākšanu tirgū. Pasākums stimulē jaunos un esošos tirgus dalībniekus šādā veidā veicināt piegādes drošības mērķa sasniegšanu.

(306) Visbeidzot, saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 52. punktu atbalstu piešķir, pamatojoties uz konkurenci veicinošu konkursa procedūru. Izsoles process, kas izklāstīts 2.4. sadaļā, ir nediskriminējošs un atvērts visu veidu jaudas nodrošinātājiem, un atbalstu piešķir, pamatojoties uz līdzsvara cenu. Turklāt uzņēmumu skaits ir pietiekams un apjoms ir saistošs ierobežojums, lai ne visi solītāji saņemtu atbalstu (sk., piem., 1. un 2. tabulu).

(307) Tāpēc Komisija secina, ka JT ir stimulējoša ietekme un tas atbilst pamatnostādnēm, kas paredzētas Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.4. sadaļā.

6.4. **Pasākuma samērīgums**

(308) Saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.5. sadaļu pasākumu uzskata par samērīgu, ja tas atbilst šādiem nosacījumiem: i) kompensācija saņēmējiem ļauj saņemt samērīgu peļņas normu (tiks uzskatīts, ka pasākums, kas izstrādāts kā konkurenci veicinoša konkursa procedūra, pamatojoties uz skaidriem, pārskatāmiem un nediskriminējošiem kritērijiem, izraisa samērīgas peļņas normas normālos apstākļos); ii) pasākumā ir ietverti mehānismi, lai nodrošinātu, ka nerodas virspeļņa; un iii) cena, kas samaksāta par pieejamību, automātiski tiecas uz nulli, kad paredzams, ka piegādātās jaudas apjoms būs pietiekams, lai sasniegtu pieprasīto jaudas apjomu.

(309) JT atbilstība pirmajai prasībai, kas attiecas uz saprātīgu peļņas normu, ir novērtēta 6.4.1. un 6.4.2. sadaļā.

(310) Attiecībā uz otro prasību – tirgus mēroga JT struktūra atspoguļo efektīva elektroenerģijas tirgus iznākumu. Izsole notiek pēc lejupejošas robežcenas modeļa, kurā veiksmīgie solītāji saņem līdzsvara cenu. Līdzsvara cenas samaksa ir viens no modeļiem, kas īpaši pieminēti "konkurenci veicinošas konkursa procedūras" definīcijā Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 43. punktā, un tāpēc tiek uzskatīts, ka tam piemīt funkcijas, kas nodrošina saprātīgas peļņas normas saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 229. punktu. Turklāt šādas pazīmes palīdz samazināt virspeļņas risku saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 230. punktu: kopējie cenas griesti 75 GBP/kW, solīšanas ierobežojums cenas ņēmējiem 25 GBP/kW un īss līguma termiņš lielākajai daļai jaudas nodrošinātāju kategoriju. Zemāks jaudas maksājumu līmenis par esošām jaudām, ko pieminēja viena ieinteresētā persona (sk. 151. apsvērumu), atspoguļo vienīgi atšķirības dažādu gadu pietiekamības rādītājos un nerada virspeļņu. Tāpēc Komisija secina, ka Lielbritānijas JT izpilda prasību novērst virspeļņu.

(311) Saistībā ar trešo prasību – konkurenci izsolē, kā izklāstīts šā lēmuma 2.4. sadaļā, – paredzams, ka cenas samazināsies līdz nullei, ja būs pietiekams piedāvājums, lai apmierinātu pieprasījumu, saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 231. punktu. Patiešām ir novērots, ka dažas izsoles tika veiktas par daudz zemākām cenām, nekā gaidīts, pat tuvu nullei T-1 izsolē 2019. gadā, kad līdzsvara cena bija 0,77 GBP/kW (sk. 7. tabulu).

6.4.1. *Atšķirības piemērojamajos līguma termiņos*

(312) Neatkarīgi no *prima facie* šaubām, kā izklāstīts 6.2.3.2. sadaļā, attiecībā uz iepriekš notikušo Komisija uzskata, ka atšķirības piemērojamajos līguma termiņos praksē nav radījušas PR operatoru diskrimināciju. Jo īpaši Komisija uzskata, ka neražošanas jaudas izslēgšana no piekļuves ilgtermiņa līgumiem nebija diskriminējoša, jo esošās spēkstacijas un PR nodrošinātāji, ņemot vērā viņu zemākās kapitāla izmaksu prasības (norādot uz samazinātu vajadzību nodrošināt finansējumu), varētu negūt būtisku labumu no līgumiem ar ilgāku termiņu. Tāpēc Komisija uzskata, ka līgumi ar īsākiem termiņiem nenostāda esošos ražotājus un PR nodrošinātājus neizdevīgā situācijā salīdzinājumā ar jaunajiem ražotājiem. Turklāt, kā paskaidrots 275. apsvērumā, saņemtās piezīmes parāda vairākus svarīgus elementus, kas apstiprina šo analīzi. Tāpēc pasākumā tiek ievērots nosacījums, kas iekļauts Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 229. punktā attiecībā uz konkurenci veicinošām konkursa procedūrām,

saskaņā ar kuru šādu procedūru pamatā ir jābūt pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem. Komisija norāda, ka *CAPEX* robežvērtību izmantošana ir pietiekams nosacījums, lai nodrošinātu, ka līgumi ar garākiem termiņiem ir pieejami tikai tām jaudām, kurām var rasties grūtības nodrošināt finansējumu. Tāpēc Komisija atzinīgi vērtē Apvienotās Karalistes apņemšanos atļaut visu veidu jaudām (izņemot starpsavienotājus) pieteikties priekšatlasei, lai iesniegtu piedāvājumus pieejamajiem līgumiem ar dažādiem termiņiem, ja tās var pierādīt, ka atbilst kapitālizdevumu (*CAPEX*) robežvērtībām, un pārskatīt šīs *CAPEX* robežvērtības, lai pārliecinātos, ka tās joprojām ir atbilstošas (sk. 182. apsvērumu).

6.4.2. *Ilgtermiņa* STOR *izslēgšana*

(313) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija uzskatīja, ka ilgtermiņa *STOR* nodrošinātāju izslēgšana nav diskriminējoša. Tomēr formālajā izmeklēšanas procedūrā ieinteresētās personas (sk. 153. un 154. apsvērumu) un Apvienotā Karaliste (sk. 204.–210. apsvērumu) pievērsās šim punktam.

(314) Attiecībā uz pašu izslēgšanu Komisija uzskata, ka iepriekš Apvienotā Karaliste ir likumīgi apsvērusi iespējamās virspeļņas risku, ko rada ilgtermiņa *STOR* līdzdalība. Pamatojoties uz tajā laikā pieejamo informāciju, šis risks šķita nozīmīgs, kā to paskaidroja arī kāda cita ieinteresētā persona (sk. 153. apsvērumu). Turklāt, kā paskaidrots lēmumā par procedūras sākšanu, kā arī vienas ieinteresētās personas (sk. 153. apsvērumu) un Apvienotās Karalistes (sk. 207. apsvērumu) piezīmē, Komisija uzskata, ka attiecīgās spēkstacijas faktiski var piedalīties JT ar nosacījumu, ka tās atsakās no ilgtermiņa līguma ar sistēmas operatoru, ja izsoles rezultāts ir veiksmīgs. Turklāt Komisija ņem vērā Apvienotās Karalistes lēmumu paturēt ilgtermiņa *STOR* shēmu un JT shēmu atsevišķi, bez "atgūšanas" noteikuma, lēmumu, kas ir līdzīgs lēmumam, ar kuru no JT tiek izslēgtas jaudas, kas gūst labumu no atjaunojamo energoresursu enerģijas atbalsta shēmām. Visbeidzot, Komisija ņem vērā Apvienotās Karalistes nodomu pārvērtēt ilgtermiņa *STOR* operatoru izslēgšanu, ņemot vērā pieejamo jauno tirgus informāciju (sk. 210. apsvērumu): šajā jaunajā novērtējumā joprojām ir jāņem vērā virspeļņas risks.

(315) Attiecībā uz tādu spēkstaciju izslēgšanu no piekļuves līgumiem ar ilgāku termiņu, kas nodotas ekspluatācijā līdz 2014. gadam, Komisija piekrīt Apvienotās Karalistes argumentiem, kas izklāstīti 206. apsvērumā. Jo īpaši spēkstacijas, kas nodotas ekspluatācijā pirms pirmās JT izsoles, nesaskārās ar īpašiem šķēršļiem iekļūšanai JT (piem., saistībā ar būvniecības finansēšanu), un tāpēc tām nebija iemesla pretendēt uz ilgtermiņa līgumiem.

6.4.3. *Izmaksu atgūšanas metode*

(316) Kā izklāstīts lēmuma par procedūras sākšanu 187. apsvērumā, Komisijai ir jāņem vērā Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 25. punkts, kurā noteikts, ka pasākuma saderība ir jānovērtē, pamatojoties tikai uz 3.9.5. sadaļā noteiktajiem kritērijiem. Proti, šajā sadaļā nav atsauces uz ražošanas pietiekamības pasākumu finansēšanu. Dažas ieinteresētās personas (sk. 159. apsvērumu) un Apvienotā Karaliste (sk. 211. apsvērumu) atbalsta šo viedokli. Komisija secina, ka Lielbritānijas jaudas tirgus samērīgums ir jāvērtē vienīgi, ņemot vērā Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 228.–231. punktu, kā tas izdarīts 308.–315. apsvērumā.

(317) Tomēr, pat ja šajā gadījumā pasākumam būtu piemērojami Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 27. punkta e) apakšpunkts un 69. punkts, Komisija uzskata, ka izmaksu atgūšanas metode ir samērīga.

(318) Pirmkārt, kā paskaidrojušas dažas ieinteresētās personas (sk. 156. apsvērumu) un Apvienotā Karaliste (sk. 214. apsvērumu), izmaksu atgūšanas metodika saskaņo ieinteresētību saglabāt pieprasījuma samazināšanas stimulu ar vajadzību samazināt piegādātāju nenoteiktību par viņu iespējamo izmaksu daļu. Šāda nenoteiktība nozīmētu riska prēmiju, ko piegādātāji nodotu patērētājiem, tādējādi palielinot elektroenerģijas izmaksas.

(319) Otrkārt, izmaksu atgūšanas metodika dod labumu tikai PR nodrošinātājiem, nevis ražotājiem (jo izmaksas tiek piemērotas mazumtirdzniecības pusē). Jebkurā gadījumā maksimālajam pieprasījumam tiek piemērota maksa papildus pieprasījuma samazināšanas stimuliem, kas jau pastāv Lielbritānijas elektroenerģijas tirgū, salīdzinot ar tādām alternatīvām metodēm kā vienotie maksājumi vai vispārējie nodokļi (sk. 212. apsvērumu). Kā paskaidrojusi Apvienotā Karaliste (sk. 215. apsvērumu), arguments, ka pašreizējā metodika mudina, tāpat kā PR gadījumā, ražot elektroenerģiju, izmantojot īpašumā neesošu ražojošu vienību, ir pamatots ar pieņēmumu, ka laikposms no plkst. 16.00 līdz plkst. 19.00 ir pārāk plašs, lai klienti varētu regulāri samazināt pieprasījumu šajās stundās un tādējādi gūt labumu no samazinātas JT maksas. Tomēr pieprasījums nav jāsamazina visā laikposmā. Tas tikai nozīmē, ka PR samazināšanas nodrošinātāji negūs labumu pilnā apmērā.

(320) Treškārt, kā paskaidrojušas ieinteresētās personas (sk. 157. apsvērumu) un Apvienotā Karaliste (sk. 214. apsvērumu), alternatīvā triādes metodika, kuru atbalsta citas ieinteresētās personas (sk. 158. apsvērumu), nav obligāti jāsaskaņo ar sistēmas stresa momentiem un tas varētu izraisīt neefektīvus lēmumus par dispečēšanu. Tāpēc nav iemesla uzskatīt, ka Apvienotās Karalistes izmantotā izmaksu atgūšanas metode ir nesamērīgāka nekā citas iespējamās finansēšanas metodes, jo īpaši triādes metode.

6.4.4. *Secinājums par pasākuma samērīgumu*

(321) Tāpēc Komisija secina, ka JT izpilda Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.5. sadaļā izklāstītās pamatnostādnes.

6.5. **Izvairīšanās no negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību**

(322) Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.6. sadaļā ir precizēti nosacījumi, kā izvairīties no nevajadzīgas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību.

6.5.1. *Ražotāju, kas izmanto dažādas tehnoloģijas, un operatoru, kas piedāvā pasākumus ar līdzvērtīgu tehnisko sniegumu, līdzdalība*

(323) Kā paskaidrots 30. un 31. apsvērumā, JT ir atvērts gan pieprasījuma, gan piedāvājuma apvienošanai saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 232. punkta a) apakšpunkta pēdējo teikumu.

(324) Kā izklāstīts 2.3.1. sadaļā, JT principā ir atvērts tādu ražotāju līdzdalībai, kuri izmanto dažādas tehnoloģijas, un tādu operatoru līdzdalībai, kuri piedāvā pasākumus ar līdzvērtīgu tehnisko sniegumu, piemēram, pieprasījuma pārvaldību, starpsavienojumus un uzglabāšanu, saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 232. punkta a) apakšpunkta pirmajiem diviem teikumiem. Tomēr lēmumā par procedūras sākšanu Komisija lūdza skaidrojumus par JT atvērtību attiecībā uz dažām tā īpašajām struktūras iezīmēm.

6.5.1.1. Iespējama diskriminācija pret PR operatoriem, ņemot vērā to, ka nav nolīgumu par piegādi noteiktā laikā

(325) Pamatojoties uz Apvienotās Karalistes iesniegtajiem pierādījumiem, kas apkopoti 176. apsvērumā, Komisija uzskata, ka nolīgumu par piegādi noteiktā laikā neesība nav diskriminējoša. Jo īpaši tas, ka tikai viena JTV no 89 JTV izvēlējās pārejas izsoli par nolīgumu par piegādi noteiktā laikā, pierāda, ka pašreizējie pasākumi nerada šķēršļus PR līdzdalībai.

6.5.1.2. Atšķirības pieejamajos līguma termiņos

(326) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija lūdza skaidrojumus par iespējamu diskriminējošu attieksmi pret PR jaudu, salīdzinot ar ražošanas jaudu, atšķirīgo piemērojamo līguma termiņu dēļ.

(327) Komisija uzskata, ka, no vienas puses, tādu jaudas līgumu izmantošana, kas ilgāki par vienu gadu, var būt pamatota gadījumos, kad ir lieli kapitālizdevumi un grūtības nodrošināt finansējumu, tādējādi veicinot jaunu, konkurētspējīgu dalībnieku ienākšanu tirgū. Jo īpaši tas attiecas uz jauniem ražotājiem. Papildus vispārīgiem ieteikumiem par īsākiem līguma termiņiem (sk. 136. apsvēruma i), ii) un iii) punktu) Komisija nesaņēma piezīmes, kas apstrīdētu līgumu ar ilgāku termiņu (līdz 15 gadiem) nozīmi jaunas jaudas izveides stimulēšanā saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 226. punktu. Jo īpaši Komisija uzskata, ka ir pareizi izmantot *CAPEX* robežvērtības, lai noteiktu piemērotību ilgtermiņa līgumiem, jotas labi norāda uz grūtībām nodrošināt finansējumu. No vienas puses, Komisija uzskata, ka neražošanas jaudas izslēgšana no piekļuves ilgtermiņa līgumiem nebija diskriminējoša, jo esošās spēkstacijas un PR, ņemot vērā viņu zemākās kapitāla izmaksu prasības (norādot uz to, ka nav tik svarīgi nodrošināt finansējumu), varētu negūt būtisku labumu no līgumiem ar ilgāku termiņu. Tāpēc Komisija uzskata, ka līgumi ar īsākiem termiņiem nenostāda esošos ražotājus un PR nodrošinātājus neizdevīgā situācijā salīdzinājumā ar jaunajiem ražotājiem.

(328) Komisija uzskata, ka līguma termiņu atšķirība praksē nav izraisījusi PR operatoru diskrimināciju. Pirmkārt, izsoles rezultāti neliecina, ka atšķirīgā piekļuve ilgtermiņa līgumiem praksē līdz šim būtu izkropļojusi izsoles rezultātus. Gluži pretēji, tie liecina, ka PR darbības rezultātus var salīdzināt ar jaunajiem ražotājiem (un regulāri tie ir labāki) (sk. 179. apsvērumu). Otrkārt, Komisija nav atradusi pierādījumus tam, ka PR operators būtu sasniedzis *CAPEX* robežvērtību attiecībā uz ilgtermiņa līgumiem, bet nespētu piedalīties JT. Treškārt, ieinteresēto personu iesniegtā reālā PR *CAPEX* aplēse bija ļoti zema, dažas ieinteresētās personas, kas darbojas kā PR operatori, lēsa, ka PR

CAPEX bija krietni mazāki par robežvērtību un pat tuvu nullei (sk. 135. apsvērumu). Otrajā pārejas izsolē noteiktie PR *CAPEX* bija vidēji 0,15 GBP/kW (sk. 178. apsvērumu). Ceturtkārt, PR, kas izmanto elektroenerģiju ražojošu vienību, kura nav tās īpašums (t. i., 60–70 % no PR, kas aktīvi piedalās elastīguma tirgos), var piekļūt ilgtermiņa līgumiem, ja tā piedalās izsolē kā ražotājs (sk. 135. un 178. apsvērumu). Piektkārt, izsoļu *CAPEX* robežvērtības tiek regulāri atjauninātas (sk. 75. apsvērumu).

(329) Tāpēc attiecībā uz pagātnē notikušo Komisija uzskata, ka piemērojamo līguma termiņu atšķirības praksē nav nepamatoti ierobežojušas PR operatoru līdzdalību. Komisija norāda, ka *CAPEX* robežvērtību izmantošana ir pietiekama, lai nodrošinātu, ka līgumi ar garākiem termiņiem ir pieejami tikai tām jaudām, kurām var rasties grūtības nodrošināt finansējumu. Tāpēc Komisija atzinīgi vērtē Apvienotās Karalistes apņemšanos atļaut visu veidu jaudām (izņemot starpsavienotājus) pieteikties priekšatlasei, lai iesniegtu piedāvājumus pieejamajiem līgumiem ar dažādiem termiņiem, ja tās var pierādīt, ka atbilst kapitālizdevumu (*CAPEX*) robežvērtībām, kas minētas 75. apsvērumā, un ii) pārskatīt šīs *CAPEX* robežvērtības, lai nodrošinātu, ka tās joprojām ir atbilstošas (sk. 182. apsvērumu).

6.5.1.3. Ierobežota garantija apjomam T-1 izsolē

(330) Kas attiecas uz T-1 izsoļu tiesisko situāciju iepriekš, Komisija atgādina, ka 2014. gadā Apvienotās Karalistes iestādes apņēmās iepirkt vismaz 50 % jaudas, kas rezervēta četrus gadus iepriekš. Šī apņemšanās bija saistoša, pamatojoties uz 2014. gada lēmumu. Pēc tam Apvienotajai Karalistei bija jāīsteno valsts tiesību aktos apstiprinātais pasākums, tostarp attiecīgās saistības, un visos aspektos jāievēro Komisijas lēmums ([66]).

(331) Komisija arī norāda, kā paskaidrots lēmuma par procedūras sākšanu 162. apsvērumā un aprakstīts šā lēmuma 3. tabulā un 63. apsvērumā, ka kopš 2014. gada garantējamā mērķa jauda un faktiski nodrošinātais apjoms T-1 izsolē vienmēr ir pārsniedzis sākotnēji T-4 posmā "rezervēto" jaudu.

(332) Komisija atzīst, kā minēts lēmuma par procedūras sākšanu 162. apsvērumā un kā uzsvērušas dažas ieinteresētās personas (sk. 138. apsvērumu), ka valsts sekretārs var nolemt neorganizēt T-1 izsoles. Tomēr, kā minējušas citas ieinteresētās personas (sk. 139. apsvērumu) un Apvienotā Karaliste (sk. 186. apsvērumu), valsts sekretārs var atlikt vai atcelt gan T-4, gan T-1 izsoles: tāpēc nav acīmredzamas īpašas PR diskriminācijas. Turklāt praksē neviena no izsolēm netika atcelta, izņemot izsoles pēc VT sprieduma, kad Apvienotās Karalistes iestādes apturēja visu JT darbību.

(333) Attiecībā uz rezervējamo jaudas apjomu Komisija piekrīt piezīmēm, kas saņemtas no dažām ieinteresētajām personām un Apvienotās Karalistes, norādot uz balansu starp nepieciešamību nodrošināt PR ceļu uz tirgu, izmantojot T-1 izsoles, no vienas puses, un nepieciešamību izvairīties no pārmērīgi lieliem iepirkumiem vai pārāk lielām, konkurenci neveicinošām izsolēm, no otras puses. Ņemot vērā lielo un arvien pieaugošo PR operatoru līdzdalību T-4 izsolēs (sk. 1. tabulu), pēdējais minētais risks ir kļuvis nozīmīgāks. Patiešām, ja laikposmā starp T-4 un T-1 izsoli samazinās jaudas nepieciešamība, mērķis tiks samazināts uz leju, lai izvairītos no šāda riska. Šī elastība ir nepieciešama arī tāpēc, lai nodrošinātu atbilstību Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 231. un 232. punkta c) apakšpunktā noteiktajam. Tāpēc Komisija secina, ka pašreizējā rezervēšanas metodika, kas izklāstīta 62. apsvērumā, ir piemērota.

(334) Dažas ieinteresētās personas ierosināja atcelt T-4 izsoles vai organizēt papildu iknedēļas izsoles vai T-2 izsoles. Tomēr T-4 izsoļu organizēšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu atbilstību Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 226. punktam, t. i., lai nodrošinātu pietiekamu sagatavošanās laiku jauniem ieguldījumiem. Komisija piekrīt Apvienotās Karalistes argumentam (sk. 188. apsvērumu), ka T-2 izsoļu nepieciešamība papildus T-4 un T-1 izsolēm nav pamatota. Turklāt iknedēļas izsoles nesniegtu atbilstošu ilgtermiņa ieguldījumu signālu, kas nepieciešams JT mērķu sasniegšanai.

([66]) 2013. gada 13. jūnija spriedums *Ryanair*/Komisija, C-287/12 P, EU:C:2013:395, 67. un 68. punkts.

(335) Lai panāktu lielāku juridisko noteiktību izsoļu dalībniekiem, Komisija atzinīgi vērtē 187. apsvērumā aprakstīto Apvienotās Karalistes apņemšanos i) gadā pirms izsolēm turpināt iepirkt vismaz 50 % jaudas, kas rezervēta četrus gadus iepriekš parametru noteikšanas procesā izsolei pēc četriem gadiem par piegādi tajā pašā gadā, un ii) turpināt izmantot rezervēšanas metodiku, kuras pamatā ir 95 % ticamības intervāls, kas izklāstīts 62. apsvērumā, lai noteiktu minimālo jaudas apjomu, kāds būs rezervēts izsolei pēc gada.

6.5.1.4. Minimāla līdzdalības robežvērtība

(336) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija lūdza paskaidrojumus par to, vai minimālā 2 MW robežvērtība (aprakstīta 30. un 31. apsvērumā) varētu radīt šķēršļus jaunu PR operatoru ienākšanai JT. Jo īpaši, lai arī PR operatoriem ir iespējams apvienot vairākus objektus, lai sasniegtu minimālo 2 MW robežvērtību, viņiem ir jāmaksā piedāvājuma nodrošinājums par visiem 2 MW, pat ja tikai daļa no šā apjoma ir neapstiprināta PR jauda.

(337) Attiecībā uz pašu robežvērtību Komisija uzskata, ka 2014. gadā 2 MW robežvērtība bija zema, salīdzinot ar līdzdalības robežvērtībām, kas tika piemērotas citiem *National Grid* pasākumiem, un citās Eiropas valstīs (sk. 189. apsvērumu). Turklāt PĻM izmantotā 100 kW robežvērtība attiecas uz mazākiem reģionāliem iepirkumiem un tāpēc nav salīdzināma (salīdz. ar 143. apsvērumu). Turklāt, kā paskaidrots šā lēmuma 68. apsvērumā, Apvienotā Karaliste 2. pārejas izsolē pārbaudīja zemāku līdzdalības robežvērtību. Tikai astoņas JTV, kas mazākas par 2 MW, kvalificējās, nodrošinot mazāk nekā 3 % no šajā izsolē nodrošinātās kopējās jaudas. Turklāt, ja būtu lielāks mazāku JTV pieprasījums piedalīties, izsolēs vajadzētu parādīties JTV kopām 2 MW līmenī, bet tas nav noticis (sk. 189. apsvērumu). Abi elementi liecina, ka nebija izteiktas mazāku JTV vēlmes piedalīties JT.

(338) Attiecībā uz prasību par piedāvājuma nodrošināšanu Komisija piekrīt, ka šāda prasība ir lietderīga, lai nodrošinātu faktisko piegādi un atturētu no spekulatīviem projektiem, kā norādījušas dažas ieinteresētās personas (sk. 144. apsvērumu) un Apvienotā Karaliste (sk. 40. un 42. apsvērumu).

(339) Komisija ir novērtējusi, vai piedāvājuma nodrošinājuma līmeni var uzskatīt par šķērsli jaunas PR līdzdalībai JT. Pirmkārt, Komisija 271. apsvērumā secināja, ka nolīgumu par jaudas piegādi noteiktā laikā neesība pati par sevi nediskriminē PR. Otrkārt, kā paskaidrojušas dažas ieinteresētās personas (sk. 145. apsvērumu) un Apvienotā Karaliste (sk. 190. apsvērumu), jaunie PR operatori gūst labumu no daudzām priekšrocībām JT salīdzinājumā ar citām tehnoloģijām. Jo īpaši Komisija norāda, kā izklāstīts 42. apsvērumā, ka Apvienotās Karalistes valdība pēc apspriešanās 2016. gada martā paaugstināja pirmsizsoles piedāvājumu nodrošinājumu jauniem ražotājiem līdz 10 000 GBP/MW. Tajā pašā laikā pirmsizsoles piedāvājuma nodrošinājums neapstiprinātai PR palika nemainīgs 5 000 GBP/MW, atvieglojot slogu relatīvā izteiksmē. Turklāt kopš 2015. gada PR pakalpojumu sniedzējiem ir jāiesniedz piedāvājuma nodrošinājums tikai vienu reizi par neapstiprinātu PR JTV un tāpēc viņi var piedalīties vairāku secīgu izsoļu priekšatlasē, vienlaikus sniedzot piedāvājuma nodrošinājumu tikai vienu reizi. Turklāt, novērtējot, vai viena pazīme, t. i., prasība par piedāvājuma nodrošinājumu, ir diskriminējoša PR, ir jāņem vērā arī citas JT iezīmes. Starp tām, ko minējušas ieinteresētās personas un kas apkopotas 145. apsvērumā, izbeigšanas maksa tiek minēta kā piemērs gadījumam, kad prasības PR ir zemākas (līdz 10 000 GBP/MW) nekā citiem jaudas veidiem (līdz 35 000 GBP/MW). Visbeidzot, kā paskaidrojusi Apvienotā Karaliste (sk. 192. apsvērumu), komponentu pārdales noteikumu izmaiņas (sk. 180. apsvērumu), kas tika ieviestas 2019. gada jūnijā, ir ievērojami ierobežojušas piedāvājuma nodrošinājuma piemērošanu neapstiprinātiem PR operatoriem pilnā apmērā (pat ja lielākā daļa to komponentu ir apstiprināti).

(340) Tāpēc Komisija secina, ka minimālā līdzdalības robežvērtība 2 MW, ieskaitot ar to saistīto prasību attiecībā uz piedāvājuma nodrošinājumu, līdz šim praksē nav bijusi šķērslis jaunu PR operatoru ienākšanai JT. Kā paskaidrojusi Apvienotā Karaliste (sk. 193. apsvērumu), reālā situācija tirgū mainās un nākotnē varētu būt daži PR operatori ar jaudu, kas mazāka par 2 MW, kuri labprātāk piedalītos JT izsolēs bez apvienošanās. Tāpēc Komisija atzinīgi vērtē Apvienotās Karalistes apņemšanos – kā izklāstīts 193. apsvērumā – samazināt 30. un 31. apsvērumā minēto minimālo robežvērtību līdzdalībai JT līdz 1 MW visām izsolēm, kuru priekšatlase sākas no 2020. gada janvāra, kā arī Apvienotās Karalistes apņemšanos pārskatīt šo robežvērtību līdz 2021. gada oktobrim, lai noteiktu, vai ir iespējams to vēl vairāk samazināt, kā aprakstīts 193. apsvērumā.

6.5.1.5. Pasākuma pieejamība atjaunojamo energoresursu enerģijas avotiem un jaunām tehnoloģijām

(341) Atjaunojamo energoresursu enerģija var palīdzēt risināt ražošanas pietiekamības problēmu. Tāpēc Komisija noraida vienas ieinteresētās personas pausto ideju, ka šīs tehnoloģijas nav jāiekļauj JT (sk. 147. apsvērumu). Kā paskaidrots 2.3. sadaļā, korekcijas koeficientus izmanto, lai pielāgotos riskam, ka daļa no jaudas vai visa jauda nebūs pieejama, lai reaģētu sistēmas stresa gadījumā. TEG ir apstiprinājusi metodiku, kas tika izmantota, lai noteiktu vēja un saules enerģijas korekcijas koeficientus ([67]), un tā rada koeficientus, kas ir samērojami ar tiem, kurus izmanto citos ES jaudas tirgos ([68]). Tāpēc atšķirībā no dažām ieinteresētajām personām (sk. 146. apsvērumu) Komisija uzskata, ka korekcijas koeficienti ir piemēroti.

(342) Lai gan lēmumā par procedūras sākšanu Komisija nav tieši pievērsusies šim jautājumam, dažas ieinteresētās personas iebilda, ka nesubsidēto tehnoloģiju izslēgšana no līdzdalības JT nav saderīga ar Pamatnostādnēm par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai. Kā minēts 146. apsvērumā, viena ieinteresētā persona paskaidroja, ka tās nesubsidētajam vējparkam tika liegts piedalīties 2017. gada T-4 izsolē, savukārt atceltajā 2018. gada T-4 izsolē (par piegādi 2022./2023. gadā) nebija priekšatlases.

(343) Komisija uzskata, ka 32. un 33. apsvērumā izklāstītie noteikumi ir piemēroti, lai izvairītos no valsts atbalsta kumulācijas. Tomēr tie nedrīkstētu izraisīt tādu jaudas nodrošinātāju izslēgšanu, kuri nesaņem šādu atbalstu. Komisija ņem vērā 195. apsvērumā minētos Apvienotās Karalistes argumentus un atzīst, ka Apvienotā Karaliste rīkojās ātri. Komisija atzinīgi vērtē jauno, 196. apsvērumā izklāstīto JT noteikumu stāšanos spēkā 2019. gada jūnijā, kas ļauj vēja un saules enerģijas tehnoloģijām piedalīties JT. Šie noteikumi būs piemērojami T-1, T-3 un T-4 izsolēm, kas plānotas, sākot no 2020. gada janvāra. Tāpēc ar tiem tiks ļauts 291. apsvērumā minētā vējparka operatoram piedalīties gaidāmajā T-3 izsolē (piegāde 2022./2023. gadā). Vienlaikus Komisija norāda, ka ir bijis tikai viens gadījums, kad jaudas nodrošinātājs nevarēja piedalīties nevienā no izsolēm, proti, viens vējparks 2017. gada T-4 izsolē, tādējādi tam ir nenozīmīga ietekme uz kopējo JT.

(344) Pēdējos gados atsevišķu tehnoloģiju kapitālizmaksas ir dramatiski samazinājušās, tāpēc tām, iespējams, vairs nebūs vajadzīgs 32. apsvērumā aprakstīto pasākumu atbalsts. Tāpēc, lai nākotnē nepieļautu tādu jaudas nodrošinātāju izslēgšanu, kuri nesaņem šādu atbalstu, kā tas ir 342. apsvērumā aprakstītajā situācijā, Komisija atzinīgi vērtē 197. apsvērumā izklāstīto Apvienotās Karalistes apņemšanos izstrādāt visus noteikumus, kas nepieciešami (piem., bet ne tikai, korekcijas koeficientus), lai nodrošinātu jebkāda jauna jaudas veida reālu līdzdalību, kas var efektīvi palīdzēt risināt ražošanas pietiekamības problēmu, tiklīdz šādai jaudai ir potenciāls novērst ražošanas pietiekamības problēmu.

6.5.1.6. Secinājums

(345) Tāpēc Komisija secina, ka saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 232. punkta a) apakšpunktu JT ir ļauts piedalīties ražotājiem, kas izmanto dažādas tehnoloģijas, un operatoriem, kas piedāvā pasākumus ar līdzvērtīgu tehnisko sniegumu.

6.5.2. *Operatoru no citām dalībvalstīm līdzdalība*

(346) Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 232. punkta b) apakšpunkts attiecas uz iespēju operatoriem no citām dalībvalstīm piedalīties pasākumā. Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija lūdza skaidrojumus par to, vai nākotnē pārrobežu līdzdalība Lielbritānijas JT joprojām būtu jāattiecina tikai uz starpsavienotājiem.

(347) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija paskaidroja, ka 2014. gadā Apvienotā Karaliste iesniedza pierādījumus, ka šajā posmā nebija iespējams iekļaut ārvalstu jaudu JT, neīstenojot papildu pārrobežu pasākumus. Komisija atzīst to, cik sarežģīti tajā laikā bija faktiski atļaut pārrobežu līdzdalību JT. Tā vietā Apvienotā Karaliste atļāva savstarpēji savienotai jaudai tieši piedalīties JT, sākot no 2. izsoles 2015. gadā. Tomēr Komisijai bija šaubas par to, vai pārrobežu līdzdalība JT arī turpmāk būtu jāattiecina tikai uz starpsavienotājiem.

([67]) https://www.emrdeliverybody.com/Prequalification/EMR%20DB%20Consultation%20response%20-%20De-rating%20Factor%20Methodology%20for%20Renewables%20Participation%20in%20the%20CM.pdf

([68]) Priekšatlasē gaidāmajām T-4, T-3 un T-1 izsolēm (sk. 18. apsvēruma d) punktu) ir izmantoti šādi korekcijas koeficienti: sauszemes vēja enerģijai 7,42–8,98 %; jūras vēja enerģijai 10,55–14,45 %; saules fotoelektriskajai enerģijai 2,34–3,22 %. Šie korekcijas koeficienti ir salīdzināmi ar tiem, ko izmanto Īrijā (piem., 2019./2020. gada T-1 jaudas izsolē, sk. http://sem-o.com/documents/general-publications/Initial-Auction-Information-Pack_IAIP1920T1.pdf) un Itālijā (sk. Lēmumu C(2018) 617 final).

(348) Saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 26. pantu, ko sāks piemērot no 2020. gada 1. janvāra, jaudas mehānismiem ir jābūt atvērtiem tiešai citu dalībvalstu jaudas nodrošinātāju pārrobežu līdzdalībai. Šajā saistībā Komisija atzinīgi vērtē Apvienotās Karalistes apņemšanos, kas izklāstīta 200. apsvērumā:

a) censties īstenot ārvalstu jaudas tiešu līdzdalību izsolēs, kurās priekšatlase sākas no 2020. gada janvāra, ar nosacījumu, ka ir noslēgti sadarbības nolīgumi ar pārvades sistēmas operatoriem kaimiņvalstīs, kurās atrodas jaudas vienības, kas piedalās; un

b) jebkurā gadījumā nodrošināt ārvalstu jaudas tiešu līdzdalību visās izsolēs, kurās priekšatlase sāksies pēc tam, kad *ACER* apstiprinās metodiku, Regulas (ES) 2019/943 26. panta 11. punktā minētos kopīgos noteikumus un nosacījumus, tie tiks publicēti *ACER* tīmekļa vietā saskaņā ar iepriekš minētās regulas 27. pantu un tos sāks piemērot.

(349) Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 232. punkta b) apakšpunktā ir paskaidrots, ka būtu jāatļauj operatoru no citām dalībvalstīm līdzdalība, ja šāda līdzdalība ir fiziski iespējama, t. i., ja jaudu var fiziski piegādāt dalībvalstīm, kas īsteno pasākumu. Tāpēc JT saderība joprojām tiek nodrošināta, ja konkrētā izsolē nav iespējama ārvalstu jaudas tieša līdzdalība, jo iepriekšējās JT izsolēs par attiecīgo piegādes gadu jau ir noslēgti līgumi par visu pēdējo aplēsto starpsavienojumu jaudas apjomu.

(350) Attiecībā uz dažu ieinteresēto personu piezīmēm par starpsavienotājiem piemērojamo "maksimālās un minimālās" atlīdzības sistēmu (sk. 149. apsvērumu) Komisija uzskata, ka šī situācija atšķiras no tās, kas izklāstīta 32. un 33. apsvērumā attiecībā uz atbalsta kumulāciju. Kā paskaidrojusi Apvienotā Karaliste (sk. 201. apsvērumu), visus ienākumus no JT ņem vērā pirms starpsavienotāju ieņēmumu novērtēšanas attiecībā uz maksimālo un minimālo robežvērtību. Tāpēc starpsavienotājs saņemtu minimālo maksājumu tikai tad, ja kopējie ieņēmumi (ieskaitot JT ienākumus) būtu mazāki par minimālo robežvērtību, savukārt, ja kopējie ieņēmumi pārsniegtu maksimālo robežvērtību, starpsavienotājs veiktu atmaksu patērētājam. Tāpēc "maksimālā un minimālā" metode atšķiras no atbalsta pasākuma, kas paredzētu atbalsta kumulāciju. Tāpēc Komisija neuzskata, ka uz šā pamata starpsavienotāji būtu jāizslēdz no līdzdalības JT.

(351) Attiecībā uz ieinteresētās personas piezīmi par starpsavienotāju izslēgšanu no T-1 izsoles, kas notika 2018. gada sākumā par piegādi 2018./2019. gadā (sk. 150. apsvērumu), Komisija ņem vērā Apvienotās Karalistes argumentus, kas izklāstīti 202. apsvērumā. Jo īpaši, kā paskaidrots lēmuma par procedūras sākšanu 143. un 144. apsvērumā, Komisija atzīst, ka Apvienotā Karaliste, pamatojoties uz TEG ieteikumu un lai ievērotu 2014. gada lēmuma 124. apsvērumu, paaugstināja savu starpsavienojumu ieguldījuma aplēsi stresa gadījumos. To neto ieguldījums palielinājās no 0 GW līdz 2,1 GW 2018./2019. piegādes gadam (sk. 36. apsvērumu). Tāpēc Apvienotā Karaliste samazināja šajā T-1 izsolē iegādājamo jaudas apjomu. Tomēr, lai ļautu starpsavienotājiem piedalīties šajā T-1 izsolē, būtu jāpalielina izsolāmās jaudas apjoms, pretēji tam, ko sagaida tirgus, pamatojoties uz 2014. gada T-4 izsoles nosacījumiem.

(352) Attiecībā uz starpsavienotājiem piemērotajiem korekcijas koeficientiem Komisija uzskata, ka metodika, kuras pamatā ir atsevišķi starpsavienotāji, nav diskriminējoša. Kā Apvienotā Karaliste paskaidroja 202. apsvērumā, šī īpašā pieeja starpsavienotājiem ir pamatota, lai ņemtu vērā starpsavienotāju un savienoto tirgu ievērojamo dažādības pakāpi. Šī dažādība pieprasa, lai *NG* katrai savstarpēji savienotajai valstij izmantotu modelētu korekcijas koeficientu diapazonu (izmantojot stohastisku Eiropas modelēšanas metodiku). Turklāt tehnisko ekspertu grupa neatkarīgi pārbauda, vai korekcijas koeficienti ir atbilstoši.

(353) Attiecībā uz ieinteresētās personas piezīmi par starpsavienotāju izslēgšanu no piekļuves jaudas līgumiem, kas ilgāki par vienu gadu (sk. 150. apsvērumu), Komisija piekrīt Apvienotajai Karalistei, ka līgumu ar ilgāku termiņu noslēgšana ar starpsavienotājiem būtu pretrunā Apvienotās Karalistes nostājai, ka starpsavienojumu modelis ir īstermiņa risinājums (sk. 202. apsvērumu), līdz tiek ieviesta tieša ārvalstu līdzdalība. Ciktāl starpsavienojumu jauda saņem līgumus izsolē, šī jauda nebūtu pieejama importam no jaudas nodrošinātājiem, kas atrodas kaimiņvalstīs. Tāpēc tieša ārvalstu jaudas līdzdalība nebūtu iespējama.

(354) Komisija arī secina, ka, atļaujot starpsavienotājiem piekļūt jaudas līgumiem, kas ilgāki par vienu gadu, tiktu pārkāpts Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 232. punkta b) apakšpunkts un jo īpaši Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 97. zemsvītras piezīme, saskaņā ar kuru shēmas būtu jāpielāgo, ja ir pieņemti kopīgi pasākumi, lai atvieglotu pārrobežu līdzdalību šādās shēmās.

(355) Komisija secina, ka JT var piedalīties operatori no citām dalībvalstīm un tāpēc tas atbilst pamatnostādnēm, kas paredzētas Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 232. punkta b) apakšpunktā.

6.5.3. *Pietiekama operatoru skaita līdzdalība, lai noteiktu konkurētspējīgu jaudas cenu*

(356) Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikaifici 232. punkta c) apakšpunkts attiecas uz iespēju ļaut piedalīties pietiekamam skaitam ražotāju, lai noteiktu konkurētspējīgu jaudas cenu. Kā parādīts 7. tabulā, jaudas cena nav bijusi pārmērīga un pat samazinājusies no 19,40 GBP/kW 2014. gada T-4 izsolē uz 8,40 GBP/kW 2017. gada T-4 izsolē. Turklāt jaudas cena T-1 izsolēs arī ir strauji samazinājusies – no 6,00 GBP/kW 2017. gadā uz 0,77 GBP/kW izsolē ar nosacījumiem, kas notika 2019. gada jūnijā.

(357) Komisija nesaņēma tādas piezīmes no ieinteresētajām personām, kas liecinātu par pretējo. Tāpēc Komisija secina, ka jaudas tirgū piedalās pietiekams skaits jaudu, lai varētu noteikt konkurētspējīgu jaudas cenu saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 232. punkta c) apakšpunktu.

6.5.4. *Izvairīšanās no negatīvas ietekmes uz iekšējo tirgu normatīvo pasākumu dēļ*

(358) Kā izklāstīts šā lēmuma 110.–118. apsvērumā (sk. arī lēmuma par procedūras sākšanu 102.–110. apsvērumu), Apvienotā Karaliste ir īstenojusi vairākas reformas, lai uzlabotu elektroenerģijas tirgu darbību.

(359) Komisija nav saņēmusi tādas piezīmes no ieinteresētajām personām, kas liecinātu par pretējo, un, pamatojoties uz iepriekš izklāstītajiem argumentiem, secina, ka Lielbritānijas jaudas tirgū tiek novērsta negatīva ietekme uz iekšējo tirgu saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 232. punkta d) apakšpunktu.

6.5.5. *Ietekme uz stimuliem veikt ieguldījumus starpsavienojumu jaudas izveidē un tirgu sasaistē*

(360) Starpsavienotāji ir varējuši piedalīties JT izsolē kopš 2. izsoles 2015. gadā, kā paskaidrots 34. apsvērumā. Tāpēc JT ir veicinājis starpsavienojumu finansēšanu. Proti, kā parādīts 2. tabulā, 2017. gada T-4 izsolē uzvarēja trīs jaunas starpsavienojumu JTV.

(361) Kopumā, kā izklāstīts šā lēmuma 116. apsvērumā, Apvienotās Karalistes starpsavienojumu apjoms ir palielinājies no 4 % 2014. gadā līdz 6 % no kopējās uzstādītās jaudas 2019. gadā, jo īpaši tāpēc, ka 2019. gada 31. janvārī sāka darboties *NEMO* starpsavienojums ar Beļģiju. Plānots, ka līdz 2021. gadam starpsavienojumu jauda palielināsies līdz 9 % ([69]). Turklāt 2.8.4. sadaļā izklāstītie pasākumi palīdz efektīvāk veikt tirgu sasaisti.

(362) Komisija nesaņēma tādas piezīmes no ieinteresētajām personām, kas liecinātu par pretējo. Tāpēc Komisija secina, ka saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 233. punkta a) un b) apakšpunktu JT nemazina stimulus veikt ieguldījumus starpsavienojumu jaudas izveidē vai tirgu sasaitē.

6.5.6. *Ietekme uz lēmumiem par ieguldījumiem, kas pieņemti pirms pasākuma*

(363) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija norādīja, ka saskaņā ar Apvienotās Karalistes iesniegto modeli JT īstenošanas laikā pazemināsies elektroenerģijas cenas elektroenerģijas tirgū. Tas, ka esošajiem ražotājiem – kuri pieņēma lēmumus par ieguldījumiem, pamatojoties uz prognozētajām elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenām, – ir pieeja JT un viņi var palielināt savus ienākumus tirgū, nozīmē, ka viņu lēmumi par ieguldījumiem kopumā nav apdraudēti. Turklāt spēkstacijas, kuru celtniecība sākās laikā no 2012. gada maija līdz pirmajai izsolei 2014. gadā, tika uzskatītas par jaunām spēkstacijām, lai atzītu to kapitālieguldījumus un cerības uz JT īstenošanu.

(364) Tāpat kā jebkuru izmaiņu tirgus struktūrā gadījumā var sagaidīt, ka dažas esošās spēkstacijas var tikt ietekmētas vairāk nekā citas. Konkrēti, sagaidāms, ka pasākuma īstenošana vairāk ietekmēs tās spēkstacijas, kas ir uzceltas nesen, bet līdz 2012. gada maijam, un kuras tāpēc nevar uzskatīt par "jaunām" JT. Tomēr jebkāda iespējamā negatīvā ietekme būtu jāierobežo ar to, ka jebkura spēkstacija var piekļūt JT, un būtu jākompensē ar būtiskajiem ieguvumiem, kurus pasākumam būtu jāsniedz elektroenerģijas sistēmai, arī ņemot vērā skaidru cenu signālu, kuru JT vajadzētu nodrošināt attiecībā uz jaudu. Šāds cenu signāls nepastāvētu bez pasākuma, un tas būtu jāmēra netieši, izmantojot elektroenerģijas cenu.

([69]) Šajos rādītājos ir pieņemts, ka Apvienotās Karalistes elektroenerģijas ražošanas jauda paliks nemainīga – 81,3 GW.

(365) Komisija nesaņēma tādas piezīmes no ieinteresētajām personām, kas liecinātu par pretējo. Tāpēc Komisija secina, ka jaudas tirgus neapdraud lēmumus par ieguldījumiem, kas pieņemti pirms pasākuma, saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 233. punkta c) apakšpunktu.

6.5.7. *Ietekme uz dominējošo stāvokli tirgū*

(366) Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 232. punkta d) apakšpunkts attiecas uz nepieciešamību nepieļaut negatīvu ietekmi uz iekšējo tirgu. Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija norādīja, ka ilgāki jaudas līgumi par jauniem ieguldījumiem ļāva jaunpienācējiem nodrošināt nepieciešamo finansējumu. Šī iezīme arī palīdzētu novērst dominējošā stāvokļa risku tirgū, pateicoties vieglākai ienākšanai tirgū. Komisija arī norādīja, ka spēcīgā cenu atklāšanas iezīme lejupejošas robežcenas modelī samazina risku, ka izsolē tiks izmantota tirgus vara.

(367) Komisija nesaņēma tādas piezīmes no ieinteresētajām personām, kas liecinātu par pretējo. Tāpēc Komisija secina, ka jaudas tirgus nenostiprina dominējošo stāvokli tirgū saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 232. punkta d) apakšpunktu.

6.5.8. *Mazoglekļa tehnoloģiju priekšrocība līdzvērtīgu tehnisko un ekonomisko rādītāju gadījumā*

(368) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija norādīja to iemeslu sarakstu, kuru dēļ tā uzskatīja, ka JT dod priekšroku mazoglekļa ražotājiem līdzvērtīgu tehnisko un ekonomisko rādītāju gadījumā saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 233. punkta e) apakšpunktu:

a) pasākums ir pieejams mazoglekļa ražotājiem. Tomēr, lai novērstu atbalsta uzkrāšanos un no tās izrietošo pārmērīgo kompensāciju, ražotāji nedrīkst būt citu atbalsta pasākumu saņēmēji, kā izklāstīts 32. un 33. apsvērumā;

b) mehānismam raksturīgā konkurenci veicinošā konkursa dēļ dalībnieki, pārdodot savu elektroenerģiju tirgū, ir atkarīgi no oglekļa cenām. Ņemot vērā līdzvērtīgus tehniskos raksturlielumus, augstākas oglekļa izmaksas tādējādi samazinās gaidāmos elektroenerģijas tirgus ieņēmumus un paaugstinās jaudas cenu, ko pieprasīs augstoglekļa elektroenerģijas ražotāji (sk. 67. apsvērumu), samazinot viņu izredzes uzvarēt izsolē ([70]);

c) kā norādīts 2014. gada lēmumā (153. apsvērumā) un lēmumā par procedūras sākšanu (195. apsvērumā), Komisija uzskata, ka oglekļa izmaksas, kas saistītas ar ES *ETS*, ir vispārēji ekonomiski parametri Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 233. punkta e) apakšpunkta nozīmē un tāpēc ar to nepietiek, lai pierādītu, ka pasākums dod īpašu priekšroku mazoglekļa ražotājiem. Tomēr Komisija norāda, ka Apvienotā Karaliste 2013. gadā ieviesa oglekļa minimālo cenu (OMC), kas 2018./2019. un 2019./2020. gadā bija 18 GBP/tCO_2. Šis elements ir izraisījis augstāku oglekļa cenu, ar kuru saskaras elektroenerģijas ražotāji, nekā tikai ES *ETS*. Tāpēc Komisija uzskata, ka OMC mijiedarbībai ar iepriekš izklāstīto izsoles mehānismu ir līdzvērtīga ietekme uz sekundārās atlases kritērijiem (piem., konkursa procedūrā, izmantojot citus kritērijus, nevis cenu), kas dotu priekšroku mazoglekļa ražotājiem līdzvērtīgu tehnisko un ekonomisko rādītāju gadījumā.

(369) Kā minēts 160. apsvērumā, dažas ieinteresētās personas uzstāja, ka ir jāveic izmaiņas JT, lai kopumā atbalstītu mazoglekļa tehnoloģijas. Turklāt 21. apsvērumā minētajā ziņojumā Pārstāvju palātas Zinātnes un tehnoloģijas komiteja ierosināja, ka JT, cik vien iespējams, ir jāatbalsta mazoglekļa tehnoloģijas un jāiekļauj minimāla JT finansējuma daļa, kas jāpiešķir mazoglekļa tehnoloģijām. Komisija lēš, ka, lai izpildītu Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai, ierosinātās izmaiņas Lielbritānijas JT nav vajadzīgas, jo Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 233. punkta e) apakšpunktā ir noteikts, ka JT ir jādod priekšroka mazoglekļa jaudām tikai līdzvērtīgu tehnisko un ekonomisko rādītāju gadījumā.

(370) Attiecībā uz ieinteresēto personu piezīmēm, kurās teikts, ka JT būtu jāievēro CO_2 emisiju ierobežojumi, kas noteikti Regulā (ES) 2019/943 (sk. 161. apsvērumu), Komisija norāda, ka:

a) attiecībā uz jaunu jaudu 2019. gada 18. jūlijā stājās spēkā grozījums Jaudas tirgus noteikumos, lai ieviestu šo oglekļa emisiju ierobežojumu jaunai jaudai, kas vēlas piedalīties priekšatlasē jaudas izsolēm, kuras tiks organizētas 2020. gada sākumā (ieskaitot visas jaunās komponentes, kas piedalās kā neapstiprinātas JTV), kā paskaidrots 217. apsvērumā;

([70]) Apvienotā Karaliste arī apgalvo, ka tad, ja divi projekti, kuru oglekļa intensitāte atšķiras, iesniedz vienādus piedāvājumus, to var izskaidrot tikai ar atšķirīgiem tehniskiem un citiem ekonomiskiem raksturlielumiem.

b) attiecībā uz esošo jaudu Apvienotā Karaliste ir apņēmusies ievērot attiecīgos Regulas (ES) 2019/943 noteikumus. Proti, līdz 2020. gada beigām tā pieņems izmaiņas normatīvajos aktos, lai nodrošinātu, ka, vēlākais, no 2025. gada 1. jūlija ražošanas jauda, kas sāka komerciālu ražošanu pirms 2019. gada 4. jūlija un kas izdala vairāk nekā 550 g fosilā kurināmā izcelsmes CO_2 uz vienu kWh elektroenerģijas un vairāk nekā 350 kg fosilā kurināmā izcelsmes $CO_{2\ gad}$ā vidēji uz vienu uzstādīto kWe, nesaņem maksājumus vai saistības turpmākiem maksājumiem JT (sk. 218. apsvērumu).

(371) Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Komisija secina, ka saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 233. punkta e) apakšpunktu JT dod priekšroku mazoglekļa tehnoloģijām līdzvērtīgu tehnisko un ekonomisko rādītāju gadījumā.

6.5.9. *Secinājums par izvairīšanos no nepamatotas negatīvās ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību*

(372) Tāpēc Komisija secina, ka JT izpilda Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9.6. sadaļā izklāstītās pamatnostādnes.

6.6. **Atbilstība Līguma 30. un 110. pantam**

(373) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija izdarīja provizorisku secinājumu, ka pasākuma finansēšanas mehānisms neievieš nekādus ierobežojumus, kas pārkāptu Līguma 30. vai 110. pantu.

(374) Kā paskaidrots 88. apsvērumā, maksājumus finansē ar nodevu, kas uzlikta elektroenerģijas piegādātājiem ("piegādātāja saistības"). Norēķinu pakalpojumu sniedzējs aprēķina un iekasē maksājumus saskaņā ar piegādātāja saistībām. Apvienotā Karaliste paskaidro, ka piegādātāja saistības tiek piemērotas visiem licencētiem piegādātājiem attiecībā uz viņu tirgus daļu, pamatojoties uz pārdotās elektroenerģijas apjomu. Tomēr Komisija uzskata, ka nodeva ir ļoti līdzīga patērētās elektroenerģijas nodoklim.

(375) Attiecībā uz Līguma 30. un 110. pantu ir iedibināta judikatūra, ka Savienības tiesību akti pašreizējā attīstības posmā neierobežo katras dalībvalsts brīvību izveidot nodokļu sistēmu, kas diferencē dažus produktus, pat tos, kas ir līdzīgi Līguma 110. panta pirmās daļas nozīmē, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, piemēram, izmantoto izejvielu veidu vai izmantotajiem ražošanas procesiem. Taču šāda diferenciācija ir saderīga ar Savienības tiesību aktiem tikai tad, ja tā ir vērsta uz mērķiem, kas arī paši ir saderīgi ar Savienības tiesību aktu prasībām, un ja sīki izstrādātie noteikumi ļauj izvairīties no visām importa no citām dalībvalstīm un valsts konkurējošo ražojumu aizsardzības tiešas vai netiešas diskriminācijas formām ([71]).

(376) Komisija nav saņēmusi tādas piezīmes no ieinteresētajām personām vai Apvienotās Karalistes, kas norādītu uz pretējo, un saglabā savu provizorisko secinājumu.

(377) Diskriminējoša attieksme pret importu no citām dalībvalstīm nozīmē to, ka līdzīgas situācijas tiek traktētas atšķirīgi. Tāpēc Komisija ir novērtējusi, vai importētais un vietējais ražojums ir līdzīgā situācijā. Kā paskaidrots 34. apsvērumā, starpsavienotāji ir tiesīgi piedalīties JT kopš 2015. gada 2. izsoles kā JTV ar tādiem pašiem noteikumiem kā Lielbritānijā bāzēta jauda. Turklāt, kā izklāstīts 200. apsvērumā, nākotnē Apvienotā Karaliste ļaus ārvalstu jaudām tieši piedalīties JT.

(378) Tāpēc Komisija secina, ka pasākuma finansēšanas mehānisms neievieš nekādus ierobežojumus, kas pārkāptu Līguma 30. vai 110. pantu.

6.7. **Pārredzamība**

(379) Kā paskaidrots 221. apsvērumā, Apvienotā Karaliste ir apņēmusies piemērot Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.2.7. sadaļā paredzētos pārredzamības nosacījumus, ciktāl tie attiecas uz jaudas tirgū piešķirto atbalstu. Tāpēc minētās pamatnostādnes ir izpildītas.

6.8. **Saderības novērtējuma piemērošana**

(380) Vispārējā tiesa (VT) 2018. gada 15. novembrī spriedumā lietā T-793/14 *Tempus*/Komisija atcēla Komisijas 2014. gada 23. jūlija lēmumu. Komisija 2019. gada 25. janvārī pārsūdzēja VT spriedumu (lieta C-57/19). Tā kā ar apelāciju nevarēja apturēt VT sprieduma izpildi, Komisija nolēma atkārtoti novērtēt Lielbritānijas JT un 2019. gada 21. februārī sāka formālu izmeklēšanas procedūru saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu.

([71]) Lieta C-213/96 *Outokumpu* (1998), Krājums I-1777, 30. punkts.

(381) Juridiskās noteiktības labad ir jānorāda šā lēmuma statuss, ja Tiesa nolemj mainīt Vispārējās tiesas spriedumu lietā T-793/14, un tādā gadījumā 2014. gada 23. jūlija lēmums būtu spēkā no tā pieņemšanas dienas. Šajā gadījumā šajā lēmumā veiktajam saderības novērtējumam attiecībā uz pasākumiem, kas ir spēkā līdz šā lēmuma pieņemšanas dienai, nebūtu mērķa un juridisko seku. Attiecībā uz jaudas tirgus izmaiņām salīdzinājumā ar mehānismu, kas apstiprināts ar Komisijas 2014. gada 23. jūlija lēmumu, Komisija uzskata, ka šīs izmaiņas, kas izklāstītas 182., 187., 194., 197., 200. un 218. apsvērumā, būtu jaudas tirgus izmaiņas saskaņā ar 4. panta 1. punktu Komisijas Regulā (EK) Nr. 794/2004 ([72]), ko Komisija ir atzinusi par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punktu, pamatojoties uz šajā lēmumā izklāstīto novērtējumu.

7. **SECINĀJUMS**

(382) Komisija secina, ka no pasākuma īstenošanas dienas līdz tā apturēšanai 2018. gada 15. novembrī pēc VT sprieduma ([73]) Apvienotā Karaliste nelikumīgi īstenoja JT, pārkāpjot Līguma 108. panta 3. punktu, kā paskaidrots 235. apsvērumā. Tomēr Komisija konstatē, ka pasākums ir saderīgs ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu un jo īpaši pamatojoties uz Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 3.9. sadaļā izklāstītajām pamatnostādnēm par maksimālo 10 gadu laikposmu no dienas, kad pasākums pirmo reizi tika ieviests 2014. gadā (tiek uzskatīts, ka šī diena ir 2014. gada 16. decembris, t. i., diena, kad notika pirmā JT izsole) ([74]),

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atbalsta shēma jaudas tirgus veidā, ko Apvienotā Karaliste īstenojusi saskaņā ar 2013. gada Enerģētikas likumu ("atbalsta shēma"), ir saderīga ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Komisija atļauj īstenot atbalsta shēmu uz laiku līdz 10 gadiem, sākot no 2014. gada 16. decembra.

2. pants

Gadījumā, ja Tiesa atceļ Vispārējās tiesas spriedumu lietā T-793/14 un nolemj apstiprināt Lēmumu C(2014) 5083, 1. pantu aizstāj ar šādu:

"*1. pants*

Ierosinātie grozījumi atbalsta shēmā, kas ar Lēmumu C(2014) 5083 atzīta par saderīgu, par kuriem Komisijai tika paziņots 2019. gada 12. septembrī un kuri ir izklāstīti šā lēmuma pielikumā, ir saderīgi ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu no šā lēmuma paziņošanas dienas līdz 2024. gada 15. decembrim."

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei.

Briselē, 2019. gada 24. oktobrī

Komisijas vārdā –
Margrethe VESTAGER
Komisijas locekle

([72]) Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regula (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Padomes Regulu (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 140 30.4.2004., 1. lpp.).
([73]) Sk. 17. apsvērumu.
([74]) Sk. Regulas (ES) 2019/943 21. panta 8. punktu.

PIELIKUMS

IZMAIŅAS JAUDAS TIRGŪ

1. Pirmkārt, Apvienotā Karaliste apņemas:

   a) samazināt minimālo robežvērtību līdzdalībai JT, kā izklāstīts šā lēmuma 30. un 31. apsvērumā, līdz 1 MW visām izsolēm, kuru priekšatlase sākas no 2020. gada janvāra; un

   b) pārvērtēt šo robežvērtību līdz 2021. gada oktobrim, lai pārbaudītu, vai ir iespējams to vēl vairāk samazināt.

2. Otrkārt, Apvienotā Karaliste apņemas:

   a) censties īstenot ārvalstu jaudas tiešu līdzdalību izsolēs, kuru priekšatlase sākas no 2020. gada janvāra, ar nosacījumu, ka tiek noslēgti sadarbības nolīgumi ar pārvades sistēmas operatoriem kaimiņvalstīs, kur atrodas jaudas vienības, kas piedalās; un jebkurā gadījumā

   b) nodrošināt ārvalstu jaudas tiešu līdzdalību visās izsolēs, kurās priekšatlase sākas pēc tam, kad *ACER* ir apstiprinājusi Regulas (ES) 2019/943 26. panta 11. punktā minēto metodiku, kopīgos noteikumus un kārtību un saskaņā ar minētās regulas 27. pantu publicējusi tos savā tīmekļa vietnē, kā arī ievērojot datumu, kad tie ir jāsāk piemērot.

3. Treškārt, Apvienotā Karaliste apņemas izstrādāt visus nepieciešamos noteikumus (piem., bet ne tikai, korekcijas koeficientus), lai nodrošinātu, ka jauni jaudas veidi, kas var efektīvi palīdzēt novērst ražošanas pietiekamības problēmu, var faktiski piedalīties, tiklīdz šādai jaudai ir potenciāls novērst ražošanas pietiekamības problēmu.

4. Ceturtkārt, Apvienotā Karaliste apņemas:

   a) ļaut visu veidu jaudām (izņemot starpsavienotājus) pieteikties priekšatlasei, lai varētu iesniegt piedāvājumus līgumiem ar dažādiem termiņiem, ja tās var pierādīt, ka izpilda šā lēmuma 75. apsvērumā noteiktās kapitālizdevumu (*CAPEX*) robežvērtības; un

   b) pārskatīt minētās *CAPEX* robežvērtības, lai nodrošinātu, ka tās ir atbilstošas.

5. Piektkārt, Apvienotā Karaliste apņemas:

   a) gadā pirms izsolēm turpināt iepirkt vismaz 50 % jaudas, kas rezervēta četrus gadus iepriekš parametru noteikšanas procesā izsolei pēc četriem gadiem par piegādi tajā pašā gadā; un

   b) turpināt izmantot atlikšanas metodiku, pamatojoties uz 95 % pārliecības intervālu, kas izklāstīts šā lēmuma 62. apsvērumā, lai noteiktu minimālo jaudas apjomu, kas tiks atlikts izsolei pēc gada.

6. Sestkārt, Apvienotā Karaliste apņemas ievērot Regulas (ES) 2019/943 noteikumus un jo īpaši līdz 2020. gada beigām pieņemt normatīvās izmaiņas, lai, vēlākais, no 2025. gada 1. jūlija nodrošinātu, ka ražošanas jauda, kas uzsāka komerciālu ražošanu pirms 2019. gada 4. jūlija un kas izdala vairāk nekā 550 g fosilā kurināmā izcelsmes CO_2 uz elektroenerģijas kWh un vairāk nekā 350 kg fosilā kurināmā izcelsmes CO_2 vidēji gadā uz vienu uzstādīto kWe, netiek solīta, nesaņem maksājumus vai saistības turpmākiem maksājumiem jaudas tirgū.